

Samuelle Bacchiocchi

ÎMBRĂCĂMINTE

ȘI PODOABE

Traducere: Benoni Catană

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale BACCHIOCCHI, SAMUELE

Îmbrăcămintea și podoabe/Samuele Bacchiocchi – Bănești;

Zappy's, 2001

p.; cm.

ISBN 973 – 99379 – 4 – 2

J

Traducerea și publicarea acestei cărți s-a făcut cu acordul autorului Titlu original: CHRISTIAN DRESS & ADORNMENT

Nu trece mai departe!

— *Arată-mi cum te îmbraci ca să-ți spun ce caracter ai.*

— *Haina face pe om – dar omul face haina.*

— *Veșmintele au făcut oameni din noi; există pericolul să ne facă paiațe; (Thomas Carlyle)*

— *Dacă dorim podoabe, umiliința, modestia și prudența sunt calități care se potrivesc oricărei persoane, de orice rang sau condiție socială;*

— *Chiar și croiala hainei va exprima adevărul evangheliei;*

— *Îmbrăcămintea corectă dovedește un suflet ales;*

— *Moda și dorința de strălucire în înfățișare înghit mijloacele care ar putea mângâia pe cei sărmani și suferinzi;*

— *Tinerele care se smulg din sclavia modei vor fi podoabele societății;*

— *Cei care sunt înclinați să privească în oglindă ca să se admire, au puțină dorință să privească Legea lui Dumnezeu, marea oglindă morală;*

— *Moda deteriorează intelectul și nimicește spiritualitatea;*

— *Sunt oameni care și înăuntrul sufletelor lor se îmbracă după modă.*

— *Există o decență care trebuie păstrată în cuvinte ca și în ținută.*

(Fénelon)

— Z

**/ – s*

Cuprins

Introducere...9

1. Importanța înfățișării exterioare...17	
Ești ceea ce porți...17	
Implicații pentru viața creștină...19	
Concluzii...20	
2. Hainele și ornamentele în Vechiul Testament...21	
O haină de lumină...22	
Lepădarea podoabelor la Betel...23	
Lepădarea ornamentelor la muntele Horeb...25	
Aroanța fiicelor Sionului...27	
Judecata și podoabele...30	
Pieptarul marelui preot...34	
Mireasa împodobită de Dumnezeu...36	
Pictată ca Izabela...37	
Concluzie...39	
3. Hainele și ornamentele în Noul Testament...41	
Marea desfrânată...42	
Mireasa lui Hristos...43	
Pavel și podoabele femeii creștine...44	
Îmbrăcămintea modestă...46	
Îmbrăcămintea decentă...48	
Îmbrăcămintea sobră...50	
podoabe nepotrivite...51	
Podoabe potrivite...53	
Petru și podoabele soției creștine...54	
Atitudinea de supunere...54	
Podoabe nepotrivite...55	
Podoabe inimii...55	
Concluzie...56	
4. Haine și podoabe în istoria creștină...58	
Haine și podoabe în Biserica primară...58	
Îndemnurile lui Tertullian la modestie...60	
Avertizările lui Clement împotriva înzorzonării trupului...61	
Recomandarea lui Ciprian pentru modestie...62	
Rugămințile stăruitoare ale lui Crisostom pentru modestie...63	
Reguli apostolice despre modestie...64	
Haine și ornamente în timpul Evului Mediu...65»	
Extravaganța clericală...66	
Extravaganța noii clase de mijloc...67	

Legi limitative...	68
Haine și ornamente de la Reformă până în timpurile noastre...	68
Anabapțiștii și modestia...	69
O lecție de la mennoniți...	70
Cele 6 motive ale lui John Wesley pentru modestie în haine...	72
Phoebe Palmer: reformatorul hainelor...	74
Reforma hainelor în Biserica Adventistă...	76
Concluzie...	77
5. O privire asupra verighetei...	79
Inelele în istoria păgână...	80
Originea inelului...	80
Inelul de logodnă...	81
Inele astrologice...	83
Implicațiile originii păgâne a inelelor...	84
O lecție din vechea Romă...	85
Verigheta în istoria creștinismului...	86
Inele în Biblie...	86
Inelul de logodnă în creștinismul timpuriu...	87
Scopul inelului marital...	87
Inelele episcopale...	89
Influente degradante...	90
Verigheta în Biserica Metodistă...	91
Adoptarea verighetei...	92
Legea lui Wesley...	93
O avertizare pentru Biserica Adventistă...	94
Bijuteriile în Biserica Mennonită...	94
Verigheta în istoria Bisericii AZȘ...	95
Presiunea conformismului...	95
Influența negativă asupra altora...	96
Responsabilitate...	97
Declarația cu privire la inelul de logodnă...	98
O reformă treptată...	99
Ellen White trata cu respect obiceiurile locale...	100
Concepția adventistă după 1925...	102
Aprobarea verighetei în America de Nord...	103
Un proces degradant...	104
Concluzie...	105
6. Haine unisex...	108

Viziunea androginului...	109
Unisexul pentru câștigarea egalității...	110
Importanța distincției de gen...	111
Natură sau educație?	112
Sexele sunt iremediabil diferite...	113
Nevoia de a descoperi masculinitatea și feminitatea biblică...	113
Hainele fără gen și confuzia de identitate...	115
Confuzie în familie...	116
Confuzie la locul de muncă și la Biserică...	116
Un semn de rebeliune...	117
Răspunsul creștin...	118
Hainele în Biblie...	119
Hainele de dedesubt și hainele de deasupra...	119
Cum să aplicăm principiul deosebirii de gen...	120
Concluzie...	121
7. Principii pentru îmbrăcămintea și podoabele creștine...	123
Principiul 1...	123
Principiul 2...	124
Principiul 3...	126
Principiul 4...	127
Principiul 5...	128
Principiul 6...	129
Principiul 7...	130
Concluzii...	131
8. Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină...	133
I. O filosofie creștină a hainelor...	134
A te îmbrăca pentru a plăcea altora...	134
A te îmbrăca pentru a plăcea Domnului...	135
Să nu judecăm pe alții după înfățișarea exterioară...	136
Nevoia de standarde pentru îmbrăcămintă...	138
II. Zece principii pentru hainele și podoabele creștinului...	140
Principiul 1...	140
Principiul 2...	141
Principiul 3...	143
Principiul 4...	144
Principiul 5...	145
Principiul 6...	146
Principiul 7...	147

Principiul 8...148

Principiul 9...148

Principiul 10...150

Concluzie...152

9. Despre îmbrăcămintea pastorilor...154

INTRODUCERE

Istoria din spatele unei cărți poate uneori să fie la fel de interesantă pentru cititori, ca și subiectul respectiv. Această carte a început ca un capitol al unui studiu mai larg, intitulat „Stilul de viață creștin”, în care voiam să examinez aspectele vitale ale vieții creștine ca: viața devoțională, munca și recreația, căsătoria, divorțul, sexul, muzica, sporturile, filmele, dansul, avortul, îmbrăcămintea și podoabele. În timp ce scriam capitolul „îmbrăcămintea creștină” eram tot mai mult convins în inima mea de necesitatea de a publica separat acest capitol, dată fiind semnificația lui pentru Biserica AZS și pentru comunitatea creștină în general.

Extinderea manuscrisului original. Am cerut câtorva colegi de la Universitatea Andrews să evalueze un prim proiect al acestei cărți, care consta din 60 de pagini. Comentariile lor au fost foarte prețioase pentru mine. Ei erau impresionați de cercetarea mea, dar unii m-au încurajat să mă lărgesc unele capitole prin analiza istorică a legăturii dintre folosirea bijuteriilor costisitoare, a cosmeticelor, a inelelor, și a hainelor senzuale, pe de o parte, și a creșterii sau declinului spiritual al bisericilor creștine, pe de altă parte.

Fiind istoric prin pregătire și profesie, am acceptat bucuros provocarea. Am simțit că o survolare a istoriei îmbrăcăminții și a podoabelor în Biserica creștină în general, și în cadrul unor denominațiuni în special, poate oferi elemente semnificative pentru situația contemporană. Am citit, timp de câteva luni, surse primare și secundare, cercetând atitudinea creștinismului în trecut față de îmbrăcămintă și podoabe. Rezultatul a fost că primul meu manuscris de 60 pagini a crescut cam de trei ori, la mărimea prezentei cărți.

10 Introducere

O carte dificil de scris. Trebuie să mărturisesc că din cele zece cărți pe care le-am scris, aceasta a fost cel mai dificil de scris. Și nu datorită lipsei bibliografiei în principal, ci în primul rând din cauza naturii sensibile a subiectului. Îmbrăcămintea și podoabele nu sunt doar elemente exterioare, ci ele ating interiorul nostru. De fapt, acest

studiu m-a atins pe mine și pe soția mea pe căi neașteptate, ducând la reanalizarea poziției noastre față de unele lucruri, inclusiv purtarea verighetei. Niciuna din cărțile mele anterioare nu mi-a produs atâta cercetare de sine. Astfel, mărturisesc că prezint acest studiu într-un spirit al umilinței, nu cu scopul de a condamna pe cineva, ci de a ajuta pe prietenii mei credincioși, inclusiv pe mine, la o mai bună înțelegere și acceptare a acelor principii pe care Dumnezeu ni le-a descoperit în Cuvântul Său referitor la înfățișarea noastră exterioară.

Subiectul este sensibil datorită faptului că el atinge ceea ce unii oameni prețuiesc cel mai mult, și anume mândria și vanitatea. Ceea ce purtăm este o parte importantă a ceea ce suntem. Hainele noastre și podoabele pe care le purtăm descoperă nu doar nivelul nostru social, economic, sau educațional, ci de asemenea și valorile morale. Ceea ce purtăm vorbește despre ceea ce dorim ca lumea să creadă despre noi. Cei mai mulți oameni doresc ca lumea să admire exteriorul lor, nu să-l critice. Dacă îți exprimi dezaprobarea față de unii prieteni sau de unii membri ai bisericii, pentru hainele lor senzuale sau bijuteriile extravagante pe care le poartă, există șansa să ți se spună: „Ceea ce port eu nu e treaba ta! Dacă nu-ți place, nu te uita!”

Asemenea izbucniri emoționale nu prea încurajează predicarea sau scrierea în domeniul respectiv. De aceea nici nu ne mirăm de ce predicile sau cărțile despre îmbrăcămintea creștină sunt foarte rare. Astfel, realmente mă mir cum de am putut îndrăzni să scriu această carte! Vă asigur că nu a fost dintr-un „complex de martir”. Am învățat din experiență că a scrie despre un subiect controversat poate fi prea păgubitor, emoțional sau financiar... Cine se implică în asemenea controverse poate să-și piardă prietenii, sau să sufere penalități economice.

Conștiința nevoii. Criteriul după care m-am decis să scriu nu a fost niciodată popularitatea sau nepopularitatea unui subiect, ci relevanța sau

Introducere importanța lui pentru Biserica de azi. Nevoia de a investiga învățăturile biblice referitoare la îmbrăcămintă și podoabe am simțit-o de mai multe ori, dar cel mai mult am simțit-o din situația congregațiilor pe care le-am păstorit în America de Nord și în alte locuri. Aproape ne-am obișnuit să vedem membri ai Bisericii care poartă fuste scurte, bluze decoltate, șlițuri, pantaloni largi, cercei, coliere, brățări, inele și farduri.

În unele seminarii pe care le-am ținut, mi s-a spus: „Ce este rău în a purta cercei, coliere, brățări, inele sau haine la modă? Oricine le poartă! Bijuteriile fac parte din îmbrăcămintea oficială de damă, așa cum cravata face parte din îmbrăcămintea bărbătească. Creștinismul înseamnă mai mult decât discuția despre bijuterii și haine. Adventiștii nu trebuie să permită ca aceste lucruri minore să întunece adevărurile mai importante ale credinței creștine!”

Acestea sunt chestiuni reale care confruntă pe fiecare pastor și creștin preocupat să ajute pe credincioși ca să urmeze directivele Cuvântului lui Dumnezeu chiar în probleme de modă. De fapt, mulți pastori mi-au împărtășit simțământul lor de nefericire față de creșterea folosirii bijuteriilor, cosmeticelor, și a hainelor lipsite de modestie în comunitățile lor. Unii pastori au ajuns la concluzia că nu avem prea mult de făcut în acest domeniu și că trebuie să învățăm să trăim cu aceste realități.

Motive de speranță. Sincer, nu împărtășesc aceste vederi pesimiste. Convingerea mea este ca majoritatea creștinilor care își împodobesc corpurile lor cu cosmetice excesive, cu bijuterii scumpe și cu haine atrăgătoare pentru ochi, tânjesc după dragoste, după atenție, și după acceptare din partea lui Dumnezeu și a oamenilor din jur. Când ei vor descoperi că Iisus și comunitatea credinței îi iubește și îi acceptă așa cum sunt, în frumusețea lor naturală, treptat ei vor pierde dorința de a împodobi și a înzorzona corpurile lor. Când vor recunoaște că ceea ce iubește Iisus nu este împodobirea exterioară cu ornamente și haine scumpe, ci podoaba „omului ascuns al inimii în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit” (1 Petru 3, 4), ei vor dori să urmeze simplitatea stilului de viață al lui Iisus, chiar în hainele și în înfățișarea lor.

Această convingere a fost cea care a motivat scrierea acestei cărți. Noi nu putem condamna pe membrii Bisericii pentru că poartă ceea ce

12 *Introdúcere* este rău, dacă noi ca lideri nu-i ajutam să vadă motivele biblice pentru a purta ceea ce este bun. Sunt mulți membri sinceri care fac cu sinceritate ce este greșit. Ei cred cu sinceritate că nu este nimic rău în sexul premarital, de exemplu, dacă îți iubești partenerul. Ei cred cu sinceritate că creștinii pot urmări filme cu violență sau sex dacă nu sunt implicați emoțional. Ei cred cu sinceritate că pot asculta muzica rock dacă ritmul nu este prea

puternic sau cuvintele nu sunt prea profane. Ei cred cu sinceritate că pot divorța dacă nu-și găsesc împlinire în relația lor de căsnicie. Ei cred cu sinceritate că pot consuma o cantitate mică de alcool sau alte droguri dacă nu devin dependenți. Ei cred cu sinceritate că pot purta diverse feluri de bijuterii atâta vreme cât ele nu sunt prea țiptoare sau prea scumpe. Aceștia sunt oamenii care mă întreabă frecvent: „Ce este rău în...?”

Unii se miră cum de așa mulți creștini pot fi sinceri și totuși să greșească în aspecte vitale ale vieții creștine. Mi se pare că e vorba de o lipsă a înțelegerii cerințelor Evangheliei cu privire la viața zilnică. Preocuparea de căpătâi a bisericilor evanghelice de astăzi este de a învăța pe oameni cum să devină creștini, mai mult decât de a-i instrui cum să trăiască o viață creștină. Se evită și chiar se manifestă aversiune față de a ajuta pe oameni să înțeleagă cum acceptarea Evangheliei modifică și modul de a te hrăni, de a bea, de a te îmbrăca, de a te împodobi, și de a te distra. Rezultatul este, ca să-l cităm pe Osea că „Poporul Meu pierde din lipsă de cunoștință” (Osea 4, 6).

Teama de legalism. Poate este și teama de a nu fi etichetați ca „legaliști” care face pe unii din noi să nu se atingă de acest subiect. Este teama că asemenea subiecte pot trezi simțăminte de vinovăție și nesiguranță în mintea celor care nu trăiesc după așteptările lui Dumnezeu. Pentru a evita consecințe neplăcute, mulți scriitori și pastori aleg să facă apel la dragostea și iertarea necondiționată a lui Iisus. Mesajul lor pare a fi: „Nu trebuie să fii nesigur cu privire la mântuirea ta, deoarece Hristos a făcut totul! El te primește, nu contează cum trăiești, sau ce porți! Doar să te încrezi în ce a făcut El și în moartea Sa pentru tine, și vei fi salvat!” Acest mesaj este adevărat, dar incomplet. Vestea buna a Evangheliei este că Iisus ne acceptă așa cum suntem, DAR El dorește de asemenea să ne împluternicească să devenim ceea ce trebuie să fim!

Introducere

Ca să fim credincioși mandatului biblic, noi trebuie să învățăm pe oameni nu numai cum să-și profeseze credința și dragostea lor pentru Hristos, ci de asemenea și cum să practice o asemenea credință și dragoste în viața de zi cu zi. Aceasta este motivația scrierii cărții de față despre haine și podoabe. În timpul celor 25 de ani pe care i-am petrecut învățând și predicând în toată lumea, de multe ori am văzut schimbări radicale în stilul de viață al oamenilor care au devenit

convinși prin Scriptură și prin Spiritul Sfânt că unele acțiuni sau deprinderi din viața lor erau greșite. Există mulți creștini sinceri care doresc să știe cum să trăiască o viață conformă cu principiile pe care Dumnezeu le-a descoperit în Biblie. Ei prețuiesc pe cineva care-și ia timp să le arate din Biblie și din exemplul personal cum să trăiască o viață creștină. Cartea de față este dedicată unor asemenea creștini.

Obiectivul cărții. Obiectivul acestui studiu este de a dezvolta unele principii fundamentale referitoare la îmbrăcăminte și podoabe, din exemple biblice, alegorii și sfaturi despre bijuterii, cosmetice, și haine. Capitolul 5 și 6 se ocupă cu chestiuni specifice cum ar fi verigheta și moda unisex, față în față cu relevanța lor pentru viața creștină de azi. Ultimul capitol rezumă acest studiu prin stabilirea a 7 principii care decurg din materialul biblic analizat.

Scopul meu final în scrierea acestei cărți este de a ajuta pe membrii individuali și Biserica în general, ca să câștige bătălia împotriva tendințelor lumești în îmbrăcăminte și podoabe. Cred că această bătălie nu poate fi câștigată prin noi rezoluții. Această bătălie poate fi câștigată când fiecare creștin se hotărăște în inima lui ca să trăiască în armonie cu principiile biblice ale modestiei și simplității. Scopul acestei cărți este să ajute pe creștini ca să câștige bătălia printr-o înțelegere mai profundă a acestor principii.

Metodă și stil. Metoda pe care am urmat-o în scrierea acestei cărți a avut doi pași. Mai întâi am examinat pasajele relevante ale Vechiului și Noului Testament pentru a stabili principiile biblice despre îmbrăcăminte, cosmetice și bijuterii. În al doilea rând, m-am străduit să aplic aceste principii la situația contemporană. Pentru a avea o perspectivă istorică am tratat pe scurt atitudinea creștinismului față de haine și

14 *Introdúcere* podoabe în perioadele mari ale bisericii și înăuntrul unor denomițiuni. Despre stilul cărții, trebuie menționat că am ales un limbaj simplu și netehnic. Pentru a ușura citirea, am împărțit fiecare capitol în părți principale, și subdiviziuni. Un scurt rezumat este dat la sfârșitul fiecărui capitol.

O privire generală a cărții. Capitolele istorice pot părea plictisitoare pentru unii, de aceea, ele pot fi sărite.

Capitolul 1 se referă la importanța exteriorului, nu numai în lumea afacerilor ci și în viața creștină. Hainele și înfățișarea spun ceva nu doar despre situația socio-economică, ci și despre caracter. Sunt un

cadru în care descoperim imaginea Celui pe care îl slujim. O schimbare interioară petrecută în viața unui creștin se reflectă și în înfățișarea exterioară.

Capitolul 2 examinează cele mai relevante pasaje ale Vechiului Testament referitoare la bijuterii, cosmetice, și haine extravagante. Studiul descoperă o legătură strânsă între purtarea acestor lucruri și seducție, adulter, și apostazie. O asemenea legătură precum și pedeapsa divină venită ca urmare a folosirii acestor lucruri, constituie o solemnă avertizare pentru noi. Renunțarea la ornamente exterioare este o condiție a curățirii interioare spirituale și a împăcării cu Dumnezeu. Datorită faptului că unii găsesc în câteva pasaje din Vechiul Testament suport pentru o folosire moderată a bijuteriilor, o atenție specială este acordată acestor pasaje și a argumentelor derivate din acestea.

Capitolul 3 examinează pasajele din Noul Testament. Conține o scurtă privire asupra hainelor celor două femei simbolice din Apocalipsa: Marea desfrânată și Mireasa lui Hristos. Contrastul dintre exteriorul lor are semnificații pentru standardele creștine. Capitolul se ocupă și de sfaturile lui Pavel și Petru (1 Tim. 2, 9 – 10; 1 Petru 3, 3 – 4). Cei doi apostoli pun în contrast hainele unei femei creștine cu hainele unei femei lumești. Amândoi recunosc că podoabele strălucitoare exterioare nu se potrivesc cu podoabele interioare ale inimii. Pe bazele acestor sfaturi apostolice, studiul dezvoltă unele principii fundamentale pentru creștinismul de astăzi.

Capitolul 4 survolează atitudinea creștinismului față de îmbrăcăminte și podoabe în perioadele importante ale istoriei bisericii. Unii poate vor sări peste primele două părți ale acestui capitol care se

Introducere 15

referă la Biserica primară și la Evul Mediu, ca să ajungă la perioada Reformațiunii și a timpurilor noastre. Studiul arată că creștinii n-au fost niciodată cu totul imuni față de moda extravagantă a timpului lor, dar și că în fiecare timp au existat creștini care s-au îmbrăcat modest și decent, după principiile creștine. O importantă lecție din acest studiu istoric este că redeșteptarea spirituală sau declinul bisericii sunt adesea reflectate în reforma în îmbrăcăminte, sau extravaganța în îmbrăcăminte a membrilor ei. Această istorie ilustrează oscilarea omului între mândrie, poftă, lăcomie, pe de o parte

și umilință, modestiae și generozitate pe de altă parte.

Capitolul 5 examinează întreaga problematică a verigheții de pe baze istorice, culturale, și în perspectiva biblică. Capitolul prezintă informații despre evoluția semnificației, a folosirii și a influenței verigheții în Roma păgână precum și în istoria creștină. O atenție specială este dată impactului religios al verigheții în istoria bisericilor Metodiste, Mennonite, și AZȘ. Acest studiu permite o bază de pe care putem reflecta dacă da sau dacă nu este îngăduit pentru creștini a purta verigheta în vremea noastră.

Capitolul 6 examinează dedesubturile filosofice ale modei unisex promovate astăzi, și implicațiile în cămin, la locul de muncă, și în Biserică. Studiul arată că forța din spatele modei unisex a timpului nostru este viziunea feministă a unei noi societăți fără genuri, în care hainele și rolurile sunt nediferențiate și interschimbabile. O asemenea societate fără genuri este clar condamnată de Biblie. Biblia ne învață să respectăm diferențierile de gen atât în îmbrăcăminte cât și în roluri, deoarece acestea sunt o parte a creațiunii divine. Deosebiri de gen sunt fundamentale pentru înțelegerea a ceea ce suntem și ce rol vrea Dumnezeu să îndeplinim. Capitolul se încheie prin îndemnarea creștinilor de a respecta masculinitatea și feminitatea dată lor de Dumnezeu îmbrăcându-se într-un fel care să afirme identitatea lor de gen.

Capitolul 7 aduce în prim plan relevanța sfaturilor biblice despre haine și podoabe pentru timpul nostru, prin formularea a 7 principii care fac rezumatul studiului. Acest scurt rezumat ajută pe cititor să aibă o privire de ansamblu asupra chestiunilor discutate.

Capitolul 8 conține contribuția lui Laurel Damsteegt care oferă aplicații practice ale principiilor capitolelor anterioare. Dânsa aduce
10

Introducere principii practice care arată cum se poate îmbrăca un creștin pentru slava lui Dumnezeu. A te îmbrăca pentru slava lui Dumnezeu nu este așa de dificil, dar se cere bunăvoință de partea noastră ca să-L lăsăm pe El să ne schimbe atitudinea. Apelul ei este acela de a urma pe Iisus chiar în asemenea lucruri mărunte ca hainele și ornamentele exterioare, care dau lumii o mărturie tăcută ca noi trăim pentru a slăvi pe Dumnezeu și nu pe noi înșine.

Capitolul 9 conține contribuția lui Hedwig Jemison care aplică la pastori aceste învățături. Ea arată că felul în care se îmbracă un slujitor

al lui Hristos poate fi favorabil sau nefavorabil primirii mesajului său. Dânsa a slujit ca director al „White Estate Branch Office” la Universitatea Andrews. Eu o respect pe Hedwig Jemison ca o adevărată mamă în Israel.

Mulțumiri. Este dificil pentru mine să mulțumesc tuturor celor care au contribuit la apariția acestei cărți. E vorba de autori de cărți și articole, de prieteni care m-au încurajat, de cei care și-au lat timp pentru a citi manuscrisul, și au făcut diverse sugestii, soției mele, etc.

Speranța autorului. Este speranța mea fierbinte ca acest studiu, rod al unor cercetări aprofundate, să ajute pe mulți creștini să urmeze simplitatea și modestia stilului de viața al lui Iisus, chiar în îmbrăcămintea și înfățișarea lor. Ca creștini, noi reflectăm frumusețea caracterului Său prin modestie în îmbrăcămintă, decență și bun gust, fără ornamente strălucitoare. Înfățișarea noastră este un martor tăcut al identității noastre creștine. Ea spune lumii că noi trăim pentru a proslăvi pe Dumnezeu și nu pe noi înșine.

CAPITOLUL 1

IMPORTANȚA ÎNFĂȚIȘĂRII EXTERIOARE

Când vezi pentru prima dată un om, înainte ca să rostească un cuvânt, poți să apreciezi, după înfățișarea exterioară, dacă este sau nu creștin? Mie mi s-a întâmplat adesea. Priveam de multe ori la aeroport pe cei care mă așteptau. Dacă printre ei era câte cineva care purta o bluză cu inscripția „Hard Rock Cafe” eram sigur că nu mă aștepta pe mine. Tot la fel gândeam despre femeile care purtau fuste scurte sau bijuterii, etc.

Ești ceea ce porți înfățișarea exterioară și ceea ce purtăm vorbesc mai mult decât își imaginează mulți dintre noi. William Thouriby un recunoscut consilier în îmbrăcămintă care sfătuiește pe președinți și diplomați „cum să se împacheteze” pentru a avea succes, spune că atunci când oamenii te întâlnesc pentru prima dată ei judecă 10 lucruri doar după aparențe:

1. Nivelul tău economic
2. Nivelul tău de pregătire
3. Dacă ești sau nu vrednic de încredere
4. Poziția socială
5. Rafinament
6. Avere
7. Starea socială

8. Nivelul de educație

9. Succesul

10. Caracterul moral

18 *Capitolul 1*

Notați că înfățișarea exterioară descoperă nu doar nivelul social, economic sau educațional, ci și caracterul moral. Aceasta înseamnă că hainele și înfățișarea exterioară trebuie să fie în mod special în atenția unui creștin care pretinde a se conforma unor valori biblice morale. „Conștient sau inconștient, spune Thouriby, hainele pe care le purtăm descoperă niște lucruri pe care vrem ca lumea să le creadă despre noi înșine”. Moda Hippy în îmbrăcăminte arată respingerea valorilor tradiționale ale societății. Moda sexy exprimă dorința de a seduce. Moda oficială în îmbrăcăminte cu păr pieptănat, costum și pantofi lustruiți reflectă autoritate, demnitate și încredere.

Lumea afacerilor a recunoscut de mult importanța hainelor și a înfățișării exterioare în comerț, servicii și pentru imaginea companiilor. Corporații importante ca aviația, impun o anumită costumație funcționarilor, stewardeselor, piloților. Ei știu că hainele oferă publicului o imagine de respectabilitate, încredere și competență profesională.

Ce este adevărat pentru corporații este adevărat și pentru indivizi. John T. Molloy, numit de revista „Time”, „primul inginer al garderobei americane” a petrecut 17 ani adunând informații despre remarcabilul impact pe care îmbrăcăminte îl are asupra oamenilor pe care îi întâlnim sau cu care lucrăm. În best-sellerul sau „îmbrăcați-vă pentru succes”, Molloy ne spune că a descoperit foarte repede cât de importante sunt hainele și înfățișarea exterioară pentru acceptarea și credibilitatea noastră. Oamenii bine îmbrăcați primesc un tratament preferențial în majoritatea cercurilor sociale și de afaceri.

Molloy a inițiat de asemenea un experiment privind impactul unei uniforme într-o mare corporație cu două sectoare, unul adoptând o uniformă, celălalt, nu. După un an, secretarele și lucrătorii din sectorul cu uniforme, și-au depășit performanțele în orice domeniu, stând la birou mai mult timp, și reducând din întârzieri cu 15 procente.

Este fascinant să vezi cum înfățișarea exterioară are influență nu doar asupra celor cu care ne întâlnim, ci și asupra noastră înșine. În „Ești ceea ce porți”, William Thouriby are un capitol intitulat „Poți deveni ceea ce porți”. Evident că cineva nu poate deveni pilot doar

purtând un costum de pilot... Dar un pilot care arată neîngrijit poate genera suspiciune cu privire la încrederea ce i se poate acorda. Asta înseamnă că putem controla impresiile pe care și le fac oamenii despre noi. Pe deasupra.

Importanța înfățișării exterioare 19

reacțiile favorabile pe care le primim, ne provoacă pe noi înșine să ne schimbăm după așteptările pe care oamenii le au față de noi. Dacă eu arăt competent și profesional, sunt provocat să acționez în consecință.

Implicații pentru viața creștină

Aceste cercetări au implicații profunde pentru organizația pe care o reprezentăm. În fond, creștinii sunt și ei niște comercianți. Deosebirea constă în produsele pe care le oferim. Angajamentul de creștin este de a vinde nu iscusința noastră sau produsele unei societăți pentru care lucrăm, ci credința și dragostea lui Hristos. Suntem angajați ca să descoperim caracterul lui Hristos în viața noastră în așa fel ca alții să fie atrași și să-L accepte ca Mântuitor personal.

Dacă aceste studii au arătat că hainele și înfățișarea exterioară sunt martori tăcuți nu doar ai stării sociale și economice ci și ai valorilor morale, ca creștini trebuie să ne întrebăm: Cum pot eu să arăt mai bine valorile morale altora, prin înfățișarea exterioară? Ce principii pot da o mărturie tăcută dar vizibilă despre relația mea cu Hristos?

Ca să găsesc un răspuns la aceste întrebări, am petrecut un timp considerabil în biblioteci, căutând cărți și articole despre îmbrăcăminte creștină și podoabe. Ce dezamăgit am fost să găsesc prea puține materiale despre acest subiect! Cele mai multe studii au fost făcute în sec. XVIII și XIX de către lideri evangheliști ca John Wesley, Richard Baxter, Phoebe Palmer și Charică Finney. Înainte de a renunța, am sunat pe câțiva din editorii de literatură creștină și i-am întrebat dacă au cunoștință de unele publicații pe această temă. Rezultatul a fost tot o dezamăgire.

Lipsa materialelor, ca și a predicilor despre haine și podoabe, arată că aceste lucruri nu mai sunt privite ca indicii importante ale caracterului creștin. Mulți creștini în mod sincer cred că creștinismul nu constă în forme exterioare. Prin urmare ei cred că se pot împodobi cum le place, pentru că aceasta nu are de a face cu spiritualitatea lor.

Nu este ceva neobișnuit să vezi oameni chiar în biserici îmbrăcați fără modestie sau neglijent.

Slăbirea acestor principii creștine poate fi datorată unei treptate schimbări a vederilor teiste după care Dumnezeu era privit ca ultima realitate, din care derivăm și față de care suntem răspunzători, spre o vedere materialistă a lumii, în care materia este ultima realitate din care

20 Capitolul 1

derivăm și față de care nu suntem moral răspunzători.

Această schimbare a produs valori seculare, umanistice, hedoniste, care prevalează în societatea noastră de azi. Criteriul de deosebire a binelui față de rău nu mai este o revelație divină ci simțămintele și plăcerea omului. Dacă purtând haine extravagante și bijuterii te simți bine și îți face plăcere, oamenii spun că aceasta trebuie să fie bine. Din nefericire, această mentalitate hedonistică influențează mulți creștini sinceri. Ca să reziste acestei gândiri devastatoare, creștinii au nevoie urgentă să înțeleagă și să accepte principiile de a se îmbrăca și împodobi pe care Dumnezeu le-a descoperit în Cuvântul Său. Conștienta acestei nevoi mi-a motivat cercetările.

Concluzii

Hainele și înfățișarea exterioară sunt martori tăcuți dar vizibili, nu doar ai statutului social și economic, ci și ai valorilor morale. Suntem ceea ce purtăm. Aceasta înseamnă că înfățișarea exterioară este o mărturie vizibilă și tăcută a valorilor creștine. Ca creștini nu putem spune că „este treaba mea cum arăt”, deoarece modul cum arătăm reflectă pe Domnul Iisus. Casă, mașina, înfățișarea exterioară, folosirea timpului și a banilor, totul reflectă cum Hristos mi-a schimbat viața din interior spre exterior. Când Hristos intră în viața mea, El nu acoperă blestemățiile noastre cu cosmetice, ci El ne curăță în întregime lucrând dinăuntru. Această înnoire interioară se reflectă în înfățișarea exterioară.

CAPITOLUL 2

HAINELE ȘI ORNAMENTELE

A.

ÎN VECHIUL TESTAMENT

Uneori membrii Bisericii renunță la podoabele lor strălucitoare sau cosmeticele colorate doar pentru că „așa spune Biserica” și nu

pentru că ei înțeleg principiile pe care Dumnezeu le-a descoperit ca să asigure niște relații sănătoase cu El. Ei sunt înclinați să întrebe: „Ce este rău în cerceii sau brățara mea? Nu sunt izbitoare și nici scumpe! Ce este rău cu fusta scurtă la Biserică? Este de numai zece centimetri deasupra genunchiului. Sunt încă tânără și așa se îmbracă oricine...”

Inima mea a fost tulburată de multe ori de aceste probleme deoarece ele arată o atitudine negativă față de Dumnezeu. Problema pare a fi: „Câte podoabe pot purta ca totuși să fiu acceptată de Dumnezeu?” Această atitudine reflectă dorința de a face doar un minim necesar pentru mântuire.

Dar un creștin autentic nu va întreba „Cât de puțin pot să fac pentru a putea rămâne copil al lui Dumnezeu?” ci „Cât de mult pot face pentru a-mi arăta credința, iubirea și legământul meu cu Hristos prin înfățișarea exterioară?” Aceasta este atitudinea pozitivă ce izvorăște din inima aceea atât de plină de iubirea lui Dumnezeu care caută să cunoască cum poate să proslăvească pe Dumnezeu cel mai bine, prin toate aspectele vieții incluzând înfățișarea exterioară. Creștinii care au această atitudine pozitivă și iubitoare, sunt doritori să afle ceea ce Dumnezeu a descoperit în Scriptură referitor la haine, bijuterii și cosmetice. O asemenea atitudine m-a călăuzit în cercetarea Vechiului Testament.

22 Capitolul 2

Obiectivele capitolului de față. Acest capitol examinează cele mai relevante pasaje ale Vechiului Testament despre bijuterii, cosmetice și haine extravagante. Vom descoperi o strânsă legătură între folosirea acestor lucruri și seducție, adulter și apostazie. Vom descoperi că lepădarea ornamentelor exterioare reprezintă o condiție a curățirii spirituale și a împăcării cu Dumnezeu. Datorită faptului că unii oameni găsesc în anumite pasaje din Vechiul Testament sprijin pentru o folosire moderată a bijuteriilor, vom da atenție specială acelor pasaje precum și concluziilor ce se pot desprinde din ele.

O haină de lumină

Corpul omenesc a fost coroana creațiunii lui Dumnezeu, cel mai minunat în design, în forme și trăsături, cel mai fermecător în expresivitate. Dumnezeu și-a arătat satisfacția Sa totală în crearea lui Adam și Eva prin cuvintele „foarte bine” (Gen 1, 31). În starea lor Edenică, bărbatul și femeia purtau doar hainele inocenței. „O frumoasă

și dulce lumină, lumina lui Dumnezeu învăluia perechea sfântă. Haina de lumină era un simbol al hainelor spirituale cerești. Aceasta le reamintea continuu de prezența lui Dumnezeu, dar când a intervenit păcatul, ei au rupt legătura lor cu Dumnezeu, iar haina de lumină a dispărut. Dezgoliți și rușinați, ei au încercat să compenseze pierderea hainei cerești prin haine de frunze". (EGW)

În Biblie, hainele sau lipsa lor (goliciunea) reprezintă condiția spirituală a omului înaintea lui Dumnezeu. Când Adam și Eva au păcătuit, deodată au descoperit că sunt goi, și că pierduseră haina de lumină. Goliciunea lor nu era rezultatul dezbrăcării vreunei haine, căci nu purtaseră niciun fel de haine până atunci. Ei au devenit goi în momentul în care au păcătuit și au simțit despărțirea de slava prezenței lui Dumnezeu care îi acoperea.

Răscumpărarea este adesea reprezentată în Scriptură ca o restaurare a hainei de lumină de la început care emana din prezența slavei lui Dumnezeu. Isaia vorbește de restaurarea hainei de lumină în împărăția lui Mesia: „Soarele nu va mai fi lumina ta ziua, nici luna noaptea, căci Domnul va fi lumina ta și Dumnezeu slava ta! (Isaia 60, 19). Tot la fel, Ioan vizionarul compară Biserica ce îl așteaptă pe Hristos cu o mireasă împodobită pentru nuntă. „I s-a dat să se îmbrace cu în curat, strălucitor

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament și subțire" (Apoc. 19, 8). Termenul grec pentru „strălucitor" este „lampron" care literal înseamnă „luminos ca o lampă". Haina de lumină pierdută din cauza păcatului este în final redobândită. Lumina slavei lui Dumnezeu nu îmbracă doar pe sfinți, ci și cetatea însăși. (Apoc. 21, 23) Cele arătate sunt suficiente spre a arăta cât de bogat este simbolismul hainelor în Biblie. De la creațiune până la restaurare, activitatea creatoare și răscumpărătoare a lui Dumnezeu este adesea reprezentată ca o acoperire a goliciunii copiilor Săi, prin hainele îndreptățirii Sale. În cartea „Simbolismul hainelor", Edgar Haulotte notează că „Importanța hainelor nu este neglijată în Biblie, din contră, Dumnezeu le dă o semnificație spirituală". Simbolismul hainelor ne ajută să apreciem importanța pe care Dumnezeu o dă hainelor în viața poporului lui Dumnezeu.

Căderea și moda. Moda a început atunci când primii noștri părinți au fost alungați din grădina Edenului. Inocența era pierdută, haina de lumină pierise iar Adam și Eva, acoperiți de rușinea

păcăturii, au cusut laolaltă frunze pentru a-și ascunde goliciunea. Această îmbrăcăminte provizorie a fost curând înlocuită cu haine de piele croite de însuși Dumnezeu (Gen 3, 20). Apoi, pe măsură ce oamenii au devenit mai corupți, au încercat să înlocuiască frumoasa simplitate a inocenței lor cu invenții ale fabricilor, ale modei, ornamente de aur, bijuterii și perle. Cu cât mai decăzuți erau, cu atât mai extravagante hainele și podoabele.

Funcția originală a hainelor era să le protejeze corpul de vremea schimbătoare și de dorințele senzuale. Dar curând, oamenii și-au făcut haine și podoabe care scoteau în evidență mândria și sexul. Respectul de sine s-a schimbat în vanitate. Dorința după apreciere i-a condus pe oameni să se împovăreze cu o înfățișare atractivă și ornamente costisitoare. Astfel, hainele și podoabele au devenit foarte curând un indicator al declinului moral și al apostaziei.

Lepădarea podoabelor la Betel

Cele spuse mai sus ne ajută să înțelegem de ce în Vechiul Testament Dumnezeu a chemat adesea pe poporul Său la pocăință și reformă prin lepădarea podoabelor. Primul episod de acest fel este în Geneza 35, 1 – 4. Dumnezeu l-a sfătuit pe Iacov să-și mute familia de la Sihem la Betel pentru a-i conduce la reformă spirituală prin construirea unui altar în

24 Capitolul 2

același loc unde i S-a descoperit când fugea de fratele său Esau.

Iacov a înțeles că era mult de făcut pentru ca familia lui să fie pregătită pentru întâlnirea cu Dumnezeu la Betel. Din respect pentru soțiile sale, Iacov tolerase idolii și bijuteriile. Aceste articole includeau idolii pe care Rahela îi furase de la tatăl ei (Gen 31, 19) precum și bijuterii pe care fiii săi le capturasera ca pradă din Sihem (Gen 34, 27 – 29). Pentru a-și conduce familia la înnoire morală și purificare spirituală, Iacov le-a cerut o curățire exterioară. „Lepădați dumnezeii străini dintre voi, curățiți-vă și schimbați-vă hainele și apoi vom merge la Betel ca să înălțăm Domnului un altar” (Gen 35, 2 – 3).

Este semnificativ faptul că Iacov a simțit că familia lui are nevoie de o curățire exterioară a trupurilor și de o schimbare a hainelor înainte de a face experiența unei curățiri interioare la altar. Probabil că schimbarea hainelor însemna îmbrăcarea acelor haine care nu erau doar curate, ci și potrivite pentru o reală apropiere de Dumnezeu. Am văzut mai înainte că noi devenim ceea ce îmbrăcăm. Aceasta e

adevărat atât în viața spirituală cât și în viața profesională. O înfățișare curată și nouă ne provoacă să fim curați și noi înăuntrul nostru prin curățirea minții și a inimii. Aceasta explică de ce au fost date directive asemănătoare de către Dumnezeu și israeliților la Sinai (Exod 19, 10).

Răspunsul casei lui Iacov a fost lăudabil: „Astfel ei au dat lui Iacov toți dumnezeii străini pe care îi aveau, cerceii din urechi și Iacov i-a îngropat în pământ sub stejarul de lângă Sihem”. (Gen 35, 4) Să notăm că Iacov a primit nu numai idolii, dar și bijuteriile lor. Ei au recunoscut astfel că toate acestea puteau fi o barieră în calea primirii lor de către Dumnezeu.

Idolii și bijuteriile. Unii cercetători sugerează că cerceii erau de fapt amulete, mici idoli artizanali. Aceasta este foarte posibil deoarece multe articole de giuvaiergerie erau asociate cu închinarea la idoli. (Isaia 3, 18 – 21). Adesea oamenii se închinau la ceea ce purtau. În articolul „îmbrăcămintea iudaică și podoabele”, Enciclopedia Schaff-Herzog explică: „O bijuterie era în același timp o amuletă. După concepția orientală veche, metalele și pietrele prețioase aparțineau unor zei ai lumii minerale și dețineau o putere magică. De asemenea, orice articol de ornament care abătea atenția de la purtătorul ornamentului la ornament.

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament 25

servea ca o protecție împotriva ochiului rău. Din acest motiv, orice persoană din Orient purta din belșug, bijuterii. Rădăcini ale acestei superstiții se regăsesc în Vechiul Testament. În Isaia 3, 20, o piesă din bijuteriile femeii este descrisă ca amuletă (comp. Gen. 35, 4) și evident, ornamentele cămilelor madianiților erau fermecătoare (Jud. 8, 21).

Aceasta este adevărat și în țările catolice unde mulți oameni poartă ca pandantiv simboluri ale lucrurilor la care se închină: cruci, inimi (a lui Iisus sau a Mariei), și chiar mici relicve. De asemenea, în cultul New Age sau satanic se poartă amulete, talismane și diverse pandantive. De fapt, funcția acestor articole este de a te păzi contra spiritelor rele sau a farmecelor.

În Judecătoria 8, 24 citim că purtarea bijuteriilor era proprie ismailiților: „Aveam cercei de aur pentru că erau ismailiți”. Fraza sugerează faptul că era un lucru caracteristic pentru ei și nu pentru israeliți. Astfel ni se spune și nouă, celor de azi, că purtarea bijuteriilor este un lucru caracteristic lumii și nu creștinilor.

Membrii familiei lui Iacov adoptaseră idolatria păgână, iar acum Iacov îi aducea înaintea lui Dumnezeu la Betel, ca să facă ispășire pentru păcatele lor. Era vremea cercetării de sine și a pocăinței. Ei au recunoscut că dumnezeii străini și bijuteriile trebuie lepădate mai înainte ca binecuvântarea lui Dumnezeu să poată veni asupra lor. Pentru a se asigura că familia lui nu va cădea iarăși în idolatrie, Iacov a dovedit înțelepciunea de a înmormânta idolii și cerceii lângă stejarul din Sihem înainte de a se îndrepta spre Betel.

Un principiu relevant. Această istorie conține un principiu valoros pentru creștinul de azi. Dacă vrem să experimentăm o curățire lăuntrică de trecutul nostru păcătos și vrem să avem o experiență a Betelului, Casa lui Dumnezeu, trebuie să lepădăm orice obiect de idolatrie care ne înconjoară și chiar ornamentele purtate pentru slava de sine. Pentru a ne asigura că nu vom fi ispitiți să le folosim din nou, este cel mai bine să le abandonăm decât să le păstrăm ca suveniruri.

Lepădarea ornamentelor la muntele Horeb

O reformă asemănătoare care implică lepădarea podoabelor este raportată în Exod 33, 1 – 6. Contextul este marea apostazie care a avut loc

26 Capitolul 2

când Moise era pe munte ca să primească cele 10 porunci. Obosit să mai aștepte pe Moise și dorind să aibă un Dumnezeu vizibil care să meargă înaintea lor în locul lui Moise, unii israeliți au adus podoabele lor de aur la Aaron, care le-a folosit spre a face un vițel de aur, o imitație a zeilor Egiptului. (Exod 32, 2 – 4). Când era încă pe munte, Moise a fost avertizat de apostazia de la poalele muntelui și grăbindu-se să vină l-a popor l-a găsit dansând și strigând în jurul idolului lor.

Pentru a arăta dezaprobarea față de rebeliunea lor, Moise a zdrobit tablele Legii în văzul poporului, aceasta însemnând că ei rupseseră legământul lor cu Dumnezeu. Apoi el a ars vițelul de aur și cu ajutorul leviților a pedepsit pe aceia care au persistat în rebeliunea lor (Exod 32, 15 – 29). Moise s-a urcat pe munte pentru a mijloci în favoarea poporului. Dumnezeu atunci l-a asigurat pe Moise că El rămâne credincios legământului făcut cu Abraam, Isaac și Iacov ca să-i ducă în Canaan, dar că El însuși nu va mai merge cu ei, ci va merge „Îngerul Meu” (Gen 32, 34). Probabil datorită faptului că puteau cădea din nou în ispită, iar directa prezență a lui Dumnezeu ar fi însemnat

completa lor distrugere (Exod 32, 2 – 3).

Când israeliții au înțeles că Dumnezeu nu le va mai asigura personal protecție, s-au pocăit adânc de păcatele lor „și nimeni nu și-a pus podoabele pe el”. Bărbații purtau probabil brățări, verigi la picioare, cercei ca și cei din Egipt. Aceasta arată că ispita ornamentelor este și pentru bărbați, nu doar pentru femei.

Ca răspuns la această aparentă pocăință a lui Israel, Dumnezeu și-a revizuit amenințarea dar a cerut Israeliților, ca dovadă a pocăinței lor să lepede pentru totdeauna ornamentele: „Acum scoateți-vă podoabele de pe voi și voi vedea ce am să vă fac” (Exod 33, 5). Răspunsul a fost pozitiv: „Copiii lui Israel și-au scos de pe ei podoabele și au plecat de la muntele Horeb”. Această istorie ne arată că israeliții au recunoscut că ornamentele erau un serios obstacol în calea împăcării cu Dumnezeu, de aceea au hotărât să le scoată. Expresia „au plecat de la Horeb” indică faptul că israeliții sinceri au făcut un angajament la Horeb, de a întrerupe folosirea podoabelor cu scopul de a-și arăta dorința sinceră de a se supune lui Dumnezeu. Această experiență seamănă cu cea a familiei lui Iacov la Betel. În ambele evenimente, lepădarea podoabelor a fost pregătitoare pentru o înnoire a legământului cu Dumnezeu.

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament

Relevanța pentru astăzi. Ce putem învăța pentru astăzi? Referindu-se la această experiență a israeliților în pustie, Pavel ne amintește că „Aceste lucruri s-au întâmplat ca o avertizare dar servește pentru învățătura noastră, cei de la sfârșitul veacurilor” (1 Cor 10, 11). Ca și ei, noi călătorim spre pământul promis. Porunca lui Dumnezeu dată Israeliților de a lepăda ornamentele înainte de a intra în țara Canaanului se aplică și la noi care suntem gata să intrăm în Canaanul ceresc. Dacă purtarea ornamentelor a contribuit la răzvrătirea împotriva lui Dumnezeu, iar lepădarea lor a însemnat împăcarea cu El, aceasta nu este oare adevărat și pentru noi astăzi?

Unii cititori se pot întreba: „De ce erau ornamentele o așa piedică pentru viața spirituală a israeliților și de ce bijuteriile sunt în detrimentul vieții noastre spirituale astăzi?” O parte a răspunsului este că noi purtăm lucruri la care ne închinăm și ne închinăm la ceea ce purtăm. Purtăm lucruri la care ne închinăm în sensul că purtăm ceea ce descoperă cel mai bine idolii noștri: frumusețe, bogăție, stare socială. Noi ne închinăm la ceea ce purtăm, în sensul că adorăm acele

haine și ornamente pe care le jertfim ambițiilor noastre (idoli).

Ați auzit cuvinte ca acestea: „O, cât de mult ador această haină sau brățară!... Ele adaugă mult înfățișării și personalității mele!” Aceste exprimări arată că scopul unor oameni nu este închinarea la Dumnezeu ci cultul personalității lor. Aceasta este de fapt idolatrie. Când hainele, ornamentele, mașinile, profesiunea, bogăția devin priorități, (idoli) în viața noastră, Dumnezeu este înstrăinat de conștiința noastră. Acesta este principalul motiv pentru care ornamentele sunt un obstacol serios pentru viața noastră spirituală.

Aroganța fiicelor Sionului

Un alt exemplu semnificativ de cum hainele extravagante și podoabele hrănesc mândria și proslăvirea de sine mai mult decât închinarea față de Dumnezeu este găsit în Isaia 3, 16 – 20. Acest pasaj este cel mai relevant deoarece conține nu doar cea mai detaliată descriere a diferitelor articole de giuvaiererie și haine pe care le purtau femeile bogate din Ierusalim, dar și cea mai aspră denunțare a mândriei și aroganței etalate prin asemenea articole.

Contextul pasajului este anunțarea judecății lui Dumnezeu asupra

I

28 Capitolul 2

poporului Său, care va duce la o cumplită umilire și distrugere. Motivul este că poporul L-a părăsit pe Dumnezeu. „Se clatină Ierusalimul, se prăbușește Iuda, pentru că vorbele și faptele lor sunt îndreptate împotriva Domnului, înfruntând privirile Lui mărețe” (Isaia 3, 8).

Isaia aruncă vina apostaziei naționale asupra influenței negative atât a liderilor cât și a femeilor bogate. Cu privire la lideri, profetul spune: „Poporul meu, cârmuitorii tăi te duc în rătăcire și pustiesc calea pe care umbli. Domnul intră la judecată cu poporul Său și cu mai marii lui. Voi ați mâncat via! Prada luată de la sărac este în casele voastre” (Isaia 3, 12 – 14). În loc să fie păzitori ai viei, adică ai națiunii lui Israel, (Isaia 5, 7; 1, 8; 2, 1.3), liderii civili și religioși au mâncat-o, îmbogățindu-se pe sine în detrimentul celor săraci.

Isaia se referă mai departe la influența negativă a clasei sociale superioare a femeilor, ele fiind de fapt soțiile și fiicele liderilor națiunii. Evident, după cum spune și Josepf Jensen „Ca și Amos, Isaia vede pe femei responsabile pentru opresiunea practică de bărbații lor”.

Aceasta este sugerată chiar de expresia „poporul Meu este asuprit de niște copii și-l stăpânesc niște femei” (Isaia 3, 12). Profetul arată, ca și Carl Nagelsbach, că „Dumnezeu condamnă excesele luxului femeiesc nu doar păcătos în sine, dar ca primă cauză a dezordinii sociale și a violenței menționate mai sus, pedepsite prin boli, văduvie și expunere rușinoasă”. (Isaia 3, 17).

Isaia descrie mai întâi cum fiicele Sionului își arată mândria lor arogantă: „Fiicele Sionului sunt mândre, umblă cu gâtul întins și cu priviri pofticioase, pășesc mărunțul și zornăiesc cu verigile de la picior, de aceea Domnul va pleșuvi creștetul capului fiicelor Sionului, Domnul le va descoperi rușinea” (Isaia 3, 16 – 17). Mândria din interior a femeilor Sionului este arătată în exterior prin aceea că aruncă „priviri pofticioase” să vadă dacă sunt admirate, și atrag atenția „zornăind cu verigile de la picior”.

Lepădarea simbolurilor mândriei. Mândria fiicelor Sionului provoacă judecata lui Dumnezeu care le aduce umilirea prin scoaterea tuturor acelor simboluri ale mândriei și prin supunerea lor la un crud tratament: „În ziua aceea Domnul va scoate verigile care le slujesc de podoabă la picioare, sorișorii și lunișoarele, cerceii, brățările și

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament mahramele, legăturile de pe cap, lănțișoarele de la picioare și brâiele, cutiile cu mirosmuri și băierile descântate, inelele și verigile de la nas, hainele de sărbătoare și cămășile cele largi, mantiile și pungile, oglinzile și cămășile subțiri, turbanele și mahramele ușoare, și atunci în loc de miros plăcut va fi putoare, în loc de brâu o funie, în loc de păr încrețit un cap pleșuv, în loc de mantie largă un sac strâmt, un semn de înfierare în loc de frumusețe. Bărbații tăi vor cădea uciși de sabie și vitejii tăi în luptă. Porțile fiicei Sionului vor geme și se vor jăli, și ea va șede despuiată pe pământ” (Isaia 3, 18 – 26).

În acest pasaj găsim cea mai amănunțită descriere a ornamentelor femeiești și a hainelor, din toată Biblia. Acest lucru este surprinzător, deoarece așa cum spune și Franz Delitzsch, nu este obișnuit pentru Isaia „să intre în asemenea intimități”. Chiar Ezechiel care dă detalii ale ornamentelor femeiești, (Ezec. 16, 8 – 14) nu se compară cu descrierea lui Isaia. Explicația este dată de scopul lui Isaia de a arăta „umblarea după ornamente devenită foarte răspândită în vremea lui Ozia și Iotam”, ca și consecințele tragice ale umilirii și nimicirii.

Trebuie să notăm că pasajul include și articole de îmbrăcăminte legitimă: mantii, cămăși, mahrame, turbane. Isaia le pune laolaltă cu ornamentele păgâne purtate de femei, deoarece toate erau purtate spre a-și etala aroganța. Intenția lui este de a arăta cum mândria femeilor Ierusalimului manifestată prin toate hainele și ornamentele, provoacă judecata lui Dumnezeu și nimicirea.

Relevanța pentru astăzi. Pasajul ne învață cel puțin două lecții. Mai întâi că hainele luxoase și podoabele descoperă mândria din interior și dorința de înălțare de sine, care pot duce la idolatrie, adulter și apostazie. Este o strânsă legătură între haine și starea spirituală. Lipsa de modestie duce la necurăție. Privirile pofticioase ale fiicelor Sionului au zăpăcit pe lideri și de fapt au dus națiunea către pedeapsa divină. Astfel, motivul cel mai important de a renunța la ornamente nu este doar prețul lor, ci influența negativă asupra altora.

În al doilea rând Dumnezeu urăște mândria manifestată prin purtarea ornamentelor. „După ce va spăla Dumnezeu murdăriile fiicelor Sionului... cu duhul judecății și al nimicirii...” (Isaia 4, 4). Femeile bogate ale Ierusalimului împodobeau corpul lor, din cap până la picioare, cu

30 Capitolul 2

podoabe scumpe pentru a se arăta frumoase pe dinafară, dar Dumnezeu vedea mândria lor dinăuntru. Evident, frumusețea care contează înaintea lui Dumnezeu nu este cea din exterior, care constă din podoabe din aur și haine scumpe, ci din „omul dinăuntru în curăția nepieritoare a unui spirit blând și liniștit” (1 Petru 3, 4).

Literal sau alegoric? Unii resping concluziile acestea interpretând alegoric pasajul respectiv. Se argumentează că scoaterea podoabelor femeiești nu reprezintă o condamnare în sine, adică nu ornamentele sunt condamnate, ci Dumnezeu îl leapădă pe Iuda ca popor al Său. Iuda ar fi o femeie tristă, neîmpodobită, nelogodită și fără soț.

Interpretarea alegorică este eronată deoarece pasajul descrie literal ceea ce a dus la respingerea lui Iuda, adică influența negativă a liderilor lui și a femeilor bogate. Acestea sunt blamate pentru aroganța lor, exprimată prin adorarea ornamentelor purtate spre a seduce pe bărbați, căci astfel s-a ajuns la apostazie. De aceea judecata lui Dumnezeu este manifestată prin smulgerea acestor ornamente. Evident, Dumnezeu privește aceste podoabe ca parte a problemei, și de

aceea le și smulge. Acțiunea lui Dumnezeu descrisă de Isaia nu poate fi nicidecum interpretată ca o aprobare pentru folosirea ornamentelor.

Judecata și podoabele

Contextul judecății, în cele două pasaje studiate, Exod 33, 4 – 6 și Isaia 3, 16 – 26, l-a făcut pe Richard M. Davidson să sugereze că „nu purtarea bijuteriilor este greșită în sine”. Mai degrabă ceea ce este rău în purtarea podoabelor este că are loc într-un timp de pocăință și judecată generală. „Se pare că într-un timp de pocăință și judecată generală, Dumnezeu cere poporului său să abandoneze ornamentele tocmai ca un simbol exterior al judecății”.

Davidson găsește două principii biblice referitoare la folosirea ornamentelor. În primul rând, „bijuteriile în vechiul Israel, când sunt menționate favorabil, sunt aproape totdeauna puse în legătură cu ornamentele de mireasă”. Pe de altă parte, Dumnezeu cere poporului Său să lepede podoabele într-un timp de pocăință și judecată generală.

Punând alături cele două principii, Davidson ajunge la o anumită interpretare: „E posibil că începând cu anul 1844, adventiștii au privilegiul de a se reține de la purtarea podoabelor ca un semn exterior special despre

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament 31

adevărul prezent că ei sunt Laodicea, „poporul judecății”, deoarece ei trăiesc în timpul judecății de cercetare? E posibil că ei adoptă această măsură datorită de asemenea faptului că Biserica este Mireasa lui Hristos, dar totuși nunta nu a venit? (Apoc. 19, 7 – 8) Pentru cei care înțeleg profunzimea acestor probleme, îmbrăcarea podoabelor de mireasă înainte de nuntă este caracteristică Babilonului, desfrânata cea mare (Apoc. 17, 4 – 5), și nu a adevăratei Biserici (Apoc. 12, 1). Nu că purtarea bijuteriilor este rea, dar avem privilegiul ca să așteptăm sărbătorirea nunții, când însuși Iisus își va împodobi Mireasa”.

Această interpretare este cel puțin creatoare. Ea reprezintă o sinceră și laudabilă încercare de a împăca acele pasaje alegorice care vorbesc favorabil despre ornamente, cu acele pasaje care condamná folosirea lor. Totuși, interpretarea de mai sus a lui Davidson are la bază câteva presupuneri greșite.

Mai întâi, Biserica adevărată reprezentată în Apocalipsa printr-o mireasă, se pregătește pentru nunta Mielului, prin împodobire nu cu „aur, mărgăritare sau haine scumpe”, ci cu „în subțire, strălucitor și

curat" (Apoc. 19, 8). Și nu numai Mireasa, în Apocalipsa, ci și mulțimea sfinților care stau înaintea tronului lui Dumnezeu sunt împodobiți, nu cu podoabe de aur sau argint, ci cu haine albe, curate (Apoc. 7, 9). Viziunea profetică a lui Ioan despre mireasă (Biserică), despre mântuiții îmbrăcați în haine albe de in fără alte ornamente, sugerează faptul că ornamentele nu sunt o parte din voia lui Dumnezeu cu privire la poporul Său nici în lumea de azi și nici în cea viitoare. Am arătat mai devreme că la creațiune și la restaurarea finală Dumnezeu acoperă pe copiii Săi, nu cu bijuterii, ci cu o haină de slavă, care emană de la Sine însuși.

În al doilea rând, dacă Dumnezeu ar cere poporului Său să abandoneze podoabele într-un timp de pocăință și judecată generală, e greu de crezut că El va aproba folosirea lor în alte vremuri. Dacă podoabele exterioare sunt un obstacol în calea pocăinței și a împăcării cu Dumnezeu într-un timp când El își cheamă poporul la pocăință, atunci acestea sunt un obstacol pentru viața noastră spirituală în orice vreme.

Mai degrabă descriptive decât prescriptive. În al treilea rând, un studiu atent al acelor pasaje care vorbesc favorabil despre folosirea podoabelor, descoperă că ele descriu concepția culturală generală despre

32 Capitolul 2

frumusețe și nu sunt prescriptive despre cum vrea Dumnezeu ca poporul Său să se împodobească prin folosirea podoabelor. Dacă nu facem această distincție ajungem la interpretări fanteziste. Walter Kaiser, un renumit savant în Vechiul Testament, spune în mod just că „raportarea unor anumite fapte în Biblie, nu înseamnă și aprobarea lor, o recomandare sau un normativ pentru cei care citeșc”. Un pasaj descriptiv sau alegoric trebuie să fie interpretat în lumina învățăturilor biblice explicate și nu invers.

Acest principiu trebuie reținut când interpretăm pasaje ca Ezechiel 28, 13. Aici avem un pasaj descriptiv care este adesea folosit pentru a încuraja folosirea bijuteriilor: „Stăteai în Eden, grădina lui Dumnezeu, erai acoperit cu tot felul de pietre scumpe, cu sardonice, topaz, diamant, hrisolit, onix, iaspis, safir, rubin, smaragd și cu aur, timpanele și flautele erau în slujba ta, pregătite pentru ziua când ai fost făcut”. Se presupune că așa cum Dumnezeu l-a creat pe Lucifer și l-a acoperit cu tot felul de pietre scumpe, Dumnezeu aprobă purtarea de

pietre prețioase și oamenilor.

Această interpretare este greșită datorită faptului că pasajul biblic este simbolic. Descrierea survine în contextul plângerii lui Ezechiel despre mândria și aroganța regelui Tirului, căruia Dumnezeu i-a trimis un sfârșit îngrozitor (Ezec 28, 19). Prin metoda perspectivei profetice care constă în a lega prezentul de trecut sau de viitor, Ezechiel descrie frumusețea, mândria și nimicirea regelui Tirului, prin aluzii la frumusețea, mândria și nimicirea viitoare a lui Lucifer, care este de fapt instigatorul oricărei mândrii. Imaginea acoperirii cu pietre scumpe e folosită pentru a arăta frumusețea lui Lucifer înainte de răzvrătirea și căderea sa, prin comparație cu frumusețea regelui Tirului, înaintea căderii sale. Știm că împăratul Tirului folosea pietre prețioase nu doar pe hainele sale ci și pe pereții palatelor sale. Dubla aplicație este evidentă prin fraze ca: „Prin mărimea negoțului tău te-ai umplut de silnicie, și ai păcătuit. De aceea te-am aruncat de pe muntele lui Dumnezeu și te nimicesc, heruvim ocrotitor, din mijlocul pietrelor scânteietoare” (Ezec 28, 16). Este o referire clară la negoțul necinstit al Tirului. Nu avem niciun indiciu în Biblie despre faptul că Lucifer a căzut din pricina vreunui negoț necinstit în ceruri.

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament 33

Un simbol al frumuseții. Imaginea acoperirii cu pietre prețioase nu poate fi înțeleasă literal ca referindu-se la o haină plină de bijuterii, pe care Dumnezeu i-a făcut-o lui Lucifer. De ce ar fi avut nevoie Lucifer de o asemenea haină? Era frig în ceruri? Biblia nu amintește nicăieri despre vreo haină sau bijuterii ale îngerilor. Dacă ar fi adevărat, așa cum sugerează un titlu de carte „Dumnezeu crede în bijuterii și le folosește pentru a înfrumuseța creaturile Sale”, de ce nu a împodobit El pe Adam și Eva cu bijuterii?

Am descoperit mai înainte că prima pereche de oameni precum și cei răscumpărați de la sfârșitul istoriei sunt acoperiți cu o haină de lumină emanând de la Dumnezeu însuși. Hainele au fost introduse pentru a acoperi goliciunea adusă de păcat (Gen 3, 9.21), dar nu era nevoie a se acoperi goliciunea lui Lucifer în ziua când a fost creat (Ezec 28, 13). Dacă nu era nevoie de haine pentru prima pereche din Eden, înainte de păcat, de ce pentru Lucifer ar fi fost nevoie? Mai mult, de ce Dumnezeu ar folosi pietrele minerale pământești ca să decoreze haina unei ființe cerești?

În lumina acestor considerații, este evident că imaginea

acoperirii cu pietre scumpe este destinată spre a arăta frumusețea originală a lui Lucifer, pe de o parte, ca și pe cea a regelui Tirului, pe de altă parte. În ambele cazuri, frumusețea i-a dus la mândrie și la cădere. Imaginea este folosită nu pentru a încuraja folosirea bijuteriilor ci pur și simplu pentru a exprima noțiunea de frumusețe în limbaj omenesc, ca să fie înțeleasă de noi. Pietrele prețioase sunt frumoase. Dumnezeu le-a făcut pentru a înfrumuseța lumea noastră, dar nu găsim nicio indicație în Biblie că Dumnezeu le folosește pentru a înfrumuseța corpurile omenești. Ideea că Dumnezeu înfrumusețează o ființă creată de El cu bijuterii, presupune recunoașterea unei nevoi de îmbunătățire, datorită unor deficiențe. Dar ființele create de Dumnezeu, atât cele cerești cât și cele pământești erau desăvârșite în ceea ce privește funcțiile, înfățișarea exterioară și frumusețea. Nu era nevoie de nicio intervenție cosmetică sau ornamente care să acopere sau să îmbunătățească înfățișarea exterioară a ființelor create.

Cetatea sfântă împodobită ca o mireasă. Un pasaj de asemenea alegoric, adesea citat în sprijinul folosirii de podoabe, este cel din

34 Capitolul 2

Apocalipsa 21, 2, unde Ioan vede în viziune „Sfânta cetate, Noul Ierusalim, coborând din ceruri de la Dumnezeu, gătită ca o mireasă împodobită pentru bărbatul ei”. Cetatea e descrisă mai departe ca având slava lui Dumnezeu, strălucirea unor pietre rare ca iaspisul, limpede ca cristalul. Avea un zid înalt cu 12 porți. Zidul era făcut din iaspis în timp ce cetatea era din aur curat”. (Apoc. 21, 2.11.12.17.18).

În acest pasaj alegoric, Noul Ierusalim este comparat cu o „mireasă împodobită pentru bărbatul ei”, nu pentru a stabili legitimitatea purtării de ornamente, ci pur și simplu pentru a ajuta oamenii să înțeleagă frumusețea noii lumi, prin analogie cu o mireasă împodobită. Dumnezeu folosește lucruri cunoscute spre a descrie pe cele necunoscute.

Același lucru putem spune și despre zidul cetății, care era larg de 144 de coți (212 picioare) și înalt de 12.000 de prăjini” (Apoc. 21, 16, aprox. 1500 de mile). Înălțimea cetății este cum se pare egală cu lățimea și lungimea. Dar scopul acestei imagini nu este acela de a ne învăța că trebuie să construim clădiri cu ziduri atât de înalte, ci de a ne asigura că noua lume va fi un loc al deplinei siguranțe. Dumnezeu folosește imaginea unei cetăți cu ziduri incredibil de înalte, pentru că era modul cel mai bun de a comunica oamenilor din timpurile Noului

Testament, deplina siguranță a acelei lumi care ne așteaptă. Când interpretăm imagini alegorice trebuie să ne concentrăm asupra adevărului central transmis și nu asupra amănunțelor alegoriei.

Pieptarul marelui preot.

Într-o scrisoare a unui lider credincios respectat și prieten al meu, care și-a luat timp suficient ca să evalueze primul proiect al cărții de față, spunea că efodul și pieptarul marelui preot sugerează că Dumnezeu aprobă purtarea de aur, bijuterii și podoabe dacă și El le-a folosit. Chiar Dumnezeu a dat lui Moise schița pentru construirea acestor lucruri sfinte ale veșmintelor preoțești. Trebuie să examinăm puțin acest argument pentru că și alți creștini gândesc într-un mod asemănător.

Efodul era făcut din două părți, una acoperind pieptul și alta spatele. Cele două părți erau unite prin doi umeri (Exod 28, 7). Prima funcție a efodului era aceea de a susține pieptarul, care era atașat de el, prin intermediul a 4 verigi (Exod 28, 23). Pieptarul era o piesă bogat decorată cu aur, materii albastre, purpurii, stacojii și în subțire, rezultând un pătrat

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament de 10 x10 inch. În față erau patru rânduri de câte trei pietre prețioase diferite, după numărul semințiilor lui Israel. Pe fiecare piatră era scris numele semințiilor. Era fără îndoială, piesa centrală a hainelor marelui preot.

Dar faptul că Dumnezeu a poruncit construirea unui asemenea pieptar cu 12 pietre prețioase, sugerează în adevăr că El aprobă folosirea bijuteriilor pentru toți? Sau, cu alte cuvinte, dacă marele preot care servea de exemplu pentru națiunea întreagă, purta pietre scumpe când slujea în Sanctuar înaintea lui Dumnezeu și credincioșii ceilalți puteau purta bijuterii, dar cu umilință și reverență?

Răspunsul meu este NU! Motivul stă în înalta simbolistică a efodului și a pieptarului. Aceste articole nu sunt haine obișnuite pentru preoți, și nici chiar pentru marele preot în fiecare zi. Numai marele preot le purta, și numai când intra în Sanctuar. Preoții de rând purtau haine simple de in (Exod 28, 40 – 42). După Comentariile AZȘ, „este semnificativ faptul că haina de in a preoților era pentru cinste și podoabă (Exod 28, 2), ca și cea a marelui preot. Albul este folosit în Scriptură ca un simbol al purității (Apoc. 4, 4; 7, 9.14; 19, 8)”. Cu alte cuvinte, frumusețea preoților era în simplitatea hainelor lor de in subțire.

Rolul celor 12 pietre prețioase nu era acela de a-l înfrumuseța pe marele preot, ci pentru a arăta interesul lui Dumnezeu pentru fiecare din cele 12 seminții. Același comentariu explică astfel: „Fiecare piatră purta pe ea numele uneia din cele 12 seminții. Aceste nume gravate pe cele 12 pietre ilustrează valoarea oamenilor în ochii Tatălui nostru ceresc. Dumnezeu prețuiește pe poporul Său ca pe o nestemată prețioasă în cutia cu bijuterii a iubirii Sale (Maleahi 3, 17). El Se gândește la Biserica Sa ca la o Mireasă împodobită „cu sculele ei” (Isaia 61, 10). Ea este comoara Lui deosebită (Exod 19, 5).

O imagine asemănătoare este întâlnită în Apocalipsa unde cele 12 temelii sunt făcute din pietre prețioase. Acestea poartă gravate pe ele numele celor 12 seminții și numele celor 12 apostoli (Apoc. 21, 12.14). Faptul că fiecare apostol și fiecare seminție sunt scrise pe aceste nestemate, nu înseamnă că fiecare credincios are dreptul de a purta bijuterii ci mai degrabă că „fiecare credincios are propria lui personalitate, propria lui frumusețe în ochii cerului.” ... Fiecare nume înscris pe câte o piatră prețioasă sugerează că Dumnezeu privește pe poporul Său ca

36 Capitolul 2

Indivizi cunoscuți și iubiți, de care se îngrijește personal (Ps. 87, 5.6; Isaia 57, 15; Mat 25, 40; Luca 15, 3 – 10). Aceasta este însemnătatea pietrelor scumpe de pe pieptarul marelui preot și a temeliiilor și a porților cetății sfinte. A extrage din aceste pasaje o justificare pentru purtarea de bijuterii înseamnă a le forța să spună ceea ce nu intenționează.

Mireasa împodobită de Dumnezeu.

Un alt pasaj alegoric folosit în sprijinul purtării podoabelor este Ezechiel 16. În acest capitol, profetul folosește alegoria unui copil găsit, pentru a ilustra interesul lui Dumnezeu pentru poporul Său. Fetița a fost abandonată, pe câmp în ziua nașterii sale. Domnul a trecut pe acolo, a văzut-o tăvălită în sângele ei și i-a zis: „Trăiește chiar și în sângele tău și crește ca iarba de pe câmp!” (Ezechiel 16, 6 – 7).

Mai târziu, când a mai crescut Domnul i-a propus să-l fie mireasă. Pentru a-i arăta dragostea Lui, a curățit-o de sânge, a îmbrăcat-o și a împodobit-o cu brățări la mâini, o salbă la gât, o verigă în nas, cercei în urechi și o frumoasă coroană pe cap (vers 8 – 16).

Din nefericire, când a devenit foarte frumoasă, a început să se încreadă în frumusețea ei, și a folosit aurul și argintul pe care le

primise de la Dumnezeu, spre a-și face idoli, și a mituit pe bărbați să vină la ea (vers. 15 – 34). În final, Domnul judecă pe soția Lui necredincioasă prin abandonarea ei în mâinile amanților, care au despuiat-o de haine, de bijuterii, și au ucis-o cu pietre (v. 39 – 40).

Poate oare această alegorie să îndreptățească folosirea bijuteriilor? Răspunsul este NU! mai întâi, pentru că acest episod, ca și cel dinainte, este o alegorie integrată în înțelegerea culturală a vremii, despre abandonare, frumusețe, necredincioșie și pedeapsă. Așa cum Ioan vizionarul descrie Noul Ierusalim ca pe o „mireasă împodobită pentru bărbatul ei” tot așa, Ezechiel descrie pe Israel ca pe o fată abandonată, dar apoi împodobită și adoptată de Dumnezeu ca mireasă a Lui. În ambele situații, profetul utilizează imagini apropiate înțelesului general al vremii, privind frumusețea – o mireasă împodobită – ca să ilustreze acțiunea de har a lui Dumnezeu față de poporul Său. Imaginea unei mirese împodobite nu este folosită spre a ne învăța că putem să purtăm podoabe, ci să ilustreze frumusețea iubirii răscumpărătoare a lui Dumnezeu.

O imagine similară este în parabola spusă de Iisus cu omul bogat și

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament 37

Lazăr care se bazează pe o greșită concepție populară cum că morții se duc în sânul lui Abraam, iar cei păcătoși se duc în iad (Luca 16, 19 – 31). În această parabolă, Iisus nu vrea să ne învețe că există rai și iad, ci subliniază importanța folosirii ocaziilor pe care Dumnezeu le oferă astăzi pentru a ne pregăti destinul viitor.

Când interpretăm parabole sau pasaje alegorice, este important să ne amintim aceste două lucruri: mai întâi trebuie să observăm care este adevărul esențial al parabolei, deoarece detaliile sunt doar „recuzita” piesei. În cazul lui Ezechia cap. 16 învățătura principală este că Israel a curvit cu ornamentele pe care i le dăduse Dumnezeu, provocând astfel judecata Sa. În al doilea rând, detaliile parabolelor sau ale alegoriilor nu trebuie luate ca doctrină. Doar învățătura principală confirmată de întreaga Scriptură trebuie să fie considerată ca fundamentală pentru doctrină.

Descoperire progresivă. Un alt principiu important este natura progresivă a revelației lui Dumnezeu. Chiar dacă în unele pasaje alegorice ale Vechiului Testament se vorbește în mod favorabil despre bijuterii, aceasta nu înseamnă că Dumnezeu le și aprobă. Să ne

amintim că nu tot ceea ce este îngăduit în Vechiul Testament reflectă idealul lui Dumnezeu pentru poporul Său.

Exemple tipice sunt în acest sens poligamia și divorțul, care au fost îngăduite în Vechiul Testament datorită nesupunerii și răzvrătirii lui Israel. Nu găsim o condamnare explicită a acestor practici în Vechiul Testament. Doar în Noul Testament ni se descoperă mai pe deplin planul Său pentru viața noastră, astfel găsim și o condamnare explicită a poligamiei, ca fiind contrară idealului lui Dumnezeu pentru poporul Său. Trebuie să notăm că același principiu al revelației progresive se aplică și la purtarea podoabelor, o practică condamnată implicit în Vechiul Testament (Gen 35, 1 – 4; Exod 33, 1 – 6; Isaia 3, 16 – 21) și explicit în Noul Testament (1 Tim 2, 9 – 10; 1 Petru 3, 3 – 4).

Pictată ca Izabela

Unele pasaje din Vechiul Testament vorbesc despre folosirea cosmeticelor în special despre pictarea ochilor. Asemenea cosmetice erau folosite în special pentru atragerea amantilor. Poate că cel mai cunoscut

38 Capitolul 2

pasaj despre folosirea cosmeticelor colorate este cel din 2 Regi 9, 30, ce descrie pe Izabela în ultimul ceas al vieții: „Iehu a intrat în Izrael. Izabela, auzind lucrul acesta și-a uns sprâncenele, și-a împodobit capul, și se uita pe fereastră”. Din acest text derivă expresia proverbială „pictată ca

Izabela”.

Contextul pasajului este intrarea regelui Iehu în Izrael, după ce acesta ucisese pe Ioram, regele Israelului și fiul Izabelei, și pe nepotul ei, Ahazia, regele lui Iuda. Izabela auzise știrile acestea, și știa că-i venise rândul. Sfidătoare, s-a pregătit pentru ultimele clipe, pictându-și ochii și împodobindu-și capul. Ea s-a acoperit cu ornamente deoarece voia să apară cât mai seducătoare. Pregătită astfel, s-a așezat la fereastră pentru a-l aștepta pe Iehu. Dar Iehu nu s-a lăsat amăgit, ci a răspuns la saluturile grațioase ale Izabelei poruncind eunucilor ei s-o arunce jos, ceea ce au și făcut (2 Regi 9, 33). Ce moarte rușinoasă!

Împodobirea Izabelei nu a ajutat-o în fața lui Iehu sau în fața tribunalului lui Dumnezeu. „Pudra și culorile nu ne pot acoperi interiorul corupt al inimii; nici mătășurile și satinurile nu ne pot ascunde pietrele hidoase ale sufletului. Izabela era coruptă în adâncul

sufletului, în ciuda oricărui efort de a se înfrumuseța în exterior. Dumnezeu se uită la inimă și cercetează podoabele lăuntrice, iar nu exteriorul. (1 Petru 3, 3) – Comentariul AZȘ.

Ultima postură seducătoare a Izabelei realizată prin cosmetice și bijuterii este în strânsă legătură cu efortul întregii ei vieți de a seduce pe israeliți la idolatrie. Astfel, numele ei a devenit un simbol al seducției în istoria biblică (Apoc. 2, 20).

Alegoria celor două femei. Un alt pasaj din Vechiul Testament care vorbește despre folosirea cosmeticelor este alegoria celor două femei din Ezechiel 23. Numele unei femei este Ohola care reprezintă pe Samaria și a celeilalte este Oholiba care reprezintă Ierusalimul (Ezechiel 23, 4). Ambele femei nu sunt satisfăcute cu bărbatul lor, Iehova, ci ele umblă după alți bărbați (zei falși). „Au umblat chiar după oamenii care veneau de departe, le-au trimis soli și iată că ei au venit. Pentru ei te-ai scăldat tu, te-ai sulemenit la ochi și te-ai gătit cu podoabele tale” (Ezec 23, 40). Când au sosit oamenii, „au pus brățări în mâinile celor două surori, și mândre cununi pe capetele lor... și au venit la ea cum vin la o curvă; așa

Hainele și ornamentele în Vechiul Testament 39

s-au dus la Ohola și Oholiba, la aceste femei nelegiuite” (vers 42.44). Alegoria se încheie cu anunțarea judecății lui Dumnezeu asupra femeilor și asupra familiilor lor.

Ca și Izabela, Ohola și Oholiba își pictează ochii și se acoperă cu ornamente ca să fie seducătoare. În această alegorie, scopul cosmeticelor și al podoabelor este acela de a seduce și a comite adulter, ceea ce duce la apostazie.

O femeie „pustiită”. Ca și Ezechiel, Ieremia folosește alegoria unei femei „pustiite” îmbrăcată în stacojiu, cu ornamente și ochi pictați, reprezentând un Israel abandonat politic, în zadar încercând să atragă pe aliații idolatri. „Și tu, pustiito, ce vei face? Te vei îmbrăca în cârmâz, te vei împodobi cu podoabe din aur, îți vei sulemenii ochii; dar degeaba te vei înfrumuseța: ibovnicii tăi de disprețuiesc, și vor să-ți ia viața” (Ieremia 4, 30).

Exemplele citate mai sus, din Vechiul Testament arată un același principiu: femeile care-și pictează fața cu cosmetice încearcă totdeauna să seducă pe bărbați în acte adultere. Ele nu joacă curat, nu sunt satisfăcute cu bărbații lor ci se împodobesc și se pictează pentru a seduce pe alți bărbați. „Dacă Israel nu putea atrage atenția prin ceea ce

Dumnezeu i-a dat, el își deformează adevărata frumusețe prin pictarea unei înfățișări false. Ochii lui vor, momi pe adulterii spirituali”. (David Neff)

Ispititoarea și excesiva folosire a cosmeticelor în exemplele menționate nu poate fi interpretată ca o condamnare directă a folosirii cosmeticelor. Femeile din aceste pasaje își pictează fața în mod excesiv pentru a apărea seducătoare și senzuale. Totuși aceasta nu înseamnă că o femeie creștină nu va folosi niciun fel de cosmetice pentru a acoperi unele defecte. Cheia este intenția. Dacă cosmeticele sunt folosite excesiv pentru a picta fața și a crea o față seducătoare și senzuală, atunci folosirea lor este condamnabilă. Dar dacă cosmeticele sunt folosite într-un caz de excepție, pentru a acoperi niște defecte și pentru a crea o înfățișare naturală, atunci folosirea lor poate fi acceptabilă.

Concluzie

Vechiul Testament asociază frecvent folosirea bijuteriilor și a cosmeticelor excesive cu ispita și adulterul. O asemenea asociere descoperă implicit condamnarea lui Dumnezeu asupra folosirii lor. Să

40 Capitolul 2

ne amintim că în Biblie, Dumnezeu descoperă voința Sa pentru viața noastră nu prin precepte ci prin exemple. Multe exemple negative ale seducției, adulterului, apostaziei și pedepsei divine rezultând din folosirea bijuteriilor, a cosmeticelor excesive și a hainelor extravagante, constituie o solemnă avertizare pentru noi. Ele ne avertizează împotriva păcătoasei acoperiri a trupurilor noastre cu bijuterii și haine luxoase și ispititoare. Când Iisus intră în viața noastră, El nu ne acoperă pielea cu ornamente pieritoare, ci ne restaurează total ființa cu bogățiile nepieritoare ale harului Său.

CAPITOLUL 3

HAIENELE ȘI ORNAMENTELE

ÎN NOUL TESTAMENT

Bărbații care se plâng că astăzi femeile petrec prea mult timp în fața oglinzii, pot să se mângâie aflând că în timpurile Noului Testament era și mai rău. De ce? Pentru că atât clasa superioară cât și cea de mijloc a femeilor nu prea aveau cu ce să-și omoare timpul. Ele nu puteau deține funcții publice, și de fapt nu aveau servicii în afara casei, nu se puteau împlini profesional sau academic. Astfel că petreceau mult timp înfrumusețându-se, deoarece își puneau toate speranțele în

înfățișarea lor exterioară.

Poetul roman Lucius Valerius răspundea moraliștilor care acuzau femeile pentru hainele și ornamentele lor extravagante, astfel: „De ce să purtăm pică pe femei pentru podoabele și hainele lor? Femeile nu pot deține funcții publice, sau religioase, și nici nu pot câștiga victorii în luptă; ele nu au nicio ocupație. Tot ce pot face este să-și consacre timpul împodobirii și îmbrăcării”. Aceste lucruri descoperă un adevăr fundamental, și anume că oamenii care se dedau excesiv înfrumusețării de sine, de obicei nu au alt lucru mai important cu care să-și ocupe mintea.

Creștinismul s-a născut în acea lume a luxului și a degradării morale. Apărea o clasă nouă de mijloc, îmbogățită prin prăzi de război. Aceasta voia să-și afirme noua stare socială prin haine scumpe și belșug de bijuterii. Putem spune aceasta și despre femei ca și despre bărbați. De fapt, așa cum vom vedea în capitolul 6, unii bărbați aveau toate degetele lor așa de pline de inele încât nu puteau să-și folosească mâinile decât numai pentru a da ordine servitorilor. În acest context, al contrastului

42 Capitolul 3

dintre lux și sărăcie, creștinii erau chemați să-și trăiască credința. Astfel, nu este deloc surprinzător că găsim în Noul Testament sfaturi de a căuta înfrumusețarea inimii cu un duh smerit și liniștit, mai degrabă decât a ne împodobi la exterior corpul cu pieptănături complicate, aur, perle și veșminte scumpe.

Obiectivul capitolului. În acest capitol ne propunem să aruncăm o scurtă privire asupra sfaturilor apostolice ale lui Pavel și Petru cu privire la haine și podoabe. Vom vedea că aceste sfaturi conțin principii fundamentale relevante pentru creștinii de azi. Înainte de aceasta, vom deschide cartea Apocalipsei pentru a examina hainele celor două femei simbolice: marea desfrânată și Mireasa lui Hristos. Vom medita asupra contrastului dintre înfățișarea exterioară a celor două femei și la implicațiile privind standardul creștin al hainelor și podoabelor.

Marea desfrânată în cartea Apocalipsei, Ioan ne oferă un contrast între două tipuri de înfățișări exterioare prin simbolurile a doua femei, una curată și cealaltă „o mare desfrânată”. Femeia curată reprezintă Biserica, „mireasa” Mielului. Ea se pregătește pentru nuntă și invită și pe alții să se pregătească pentru „nunta Mielului” (Apoc. 19,

9). Prin contrast, marea desfrânată reprezintă puterea politico-religioasă apostată de la sfârșitul timpului; ea ispitește pe locuitorii pământului să comită adulter spiritual cu ea. Ca și Izabela, are o bucurie sadică în vărsarea sângelui martirilor, ca și un bețiv care își bea vinul („Am văzut femeia îmbătată de sângele sfinților” Apoc. 17, 6).

Contrastul dintre cele două femei este dramatic descris prin înfățișarea lor. Ioan vede marea desfrânată *„îmbrăcată în purpură și stacojiu, și acoperită cu aur și bijuterii și perle, ținând în mâna ei o cupă plină cu blestemății și necurățiile desfrânării ei; pe cap purta scris un nume tainic: Babilonul cel mare, mama curvelor și a spurcăciunilor pământului. Și am văzut femeia aceasta îmbătată de sângele sfinților și a martirilor lui Iisus”*. (Apoc. 17, 4 – 6).

Această vie descriere a marei curve ne reamintește de imaginea profetică a Israelului apostaziat acoperit cu ornamente ca o femeie adulteră și „curvind” cu alți dumnezei (Ezec.23, 30; 16, 15; Isaia 23, 17).

Hainele și ornamentele în Noul Testament 43

Ea este îmbrăcată în purpuriu și stacojiu, culorile regale ale luxului și maiestății. Stacojiul (roșu aprins) este în Biblie culoarea păcatului (Isaia 1, 18; Apoc. 17, 3). Ea este bogat ornamentată cu aur, bijuterii și perle. În mâna ține o cupă de aur cu care îmbată pe iubiții ei. Cupa de aur servește la a momi oamenii ca să i se alăture în căile ei rele.

Se spune că această femeie are un nume scris pe frunte. Autori romani ca Seneca și Juvenal ne spun că prostituatele purtau un fruntar, o diademă cu numele lor. Aceste diademe purtau emblema prostituției. Este desigur un detaliu semnificativ în imaginea stricăciunii marei curve.

Portretul acesta conținând podoabe de aur, bijuterii, perle, care îndeplinesc scopurile seducătoare ale femeii, reprezintă o implicată condamnare a folosirii acelor podoabe. Aceasta se leagă de ceea ce am descoperit și în Vechiul Testament. Legătura dintre aceste podoabe și un stil de viață imoral nu încurajează nicidecum purtarea podoabelor de către creștinii de azi.

Mireasa lui Hristos

În contrast cu marea desfrânată împodobită cu aur, bijuterii, perle și haine luxoase, mireasa lui Hristos este îmbrăcată modest cu în

subțire și curat, fără podoabe exterioare: „Să ne bucurăm și să-l dăm slavă, căci nunta Mielului a venit, și Mireasa Lui s-a pregătit; i s-a dat să se îmbrace cu haine de în subțire, curat și strălucitor, căci inul curat sunt faptele neprihănite ale sfinților” (Apoc. 19, 7 – 8). Ioan arată ce înseamnă inul subțire al miresei, și anume faptele de supunere credincioasă ale sfinților.

Ideea „faptelor neprihănite” care sunt ca o haină, este foarte sugestivă. Vom vedea mai jos că Pavel folosește aceeași imagine pentru a descrie podoabele potrivite ale femeii creștine (IȚim. 2, 10). Semnificația tabloului nu se referă la faptul că cei mântuiți se îmbracă ei înșiși în haine de nuntă curate prin propriile lor fapte bune. Haina de nuntă le este dată („i s-a dat să se îmbrace”) nu este făcută de ei. Mai mult, să notăm că haina de nuntă se dă ca un dar divin celor care au răbdat, care au păzit poruncile lui Dumnezeu și au stăruit în credința lui Iisus (Apoc. 14, 12).

Puritatea lăuntrică a sfinților este descoperită în afară nu prin ornamente de aur, bijuterii sau perle, ci printr-o haină de în subțire și

44 Capitolul 3

curat. Nu doar mireasa din Apocalipsa, ci și marea gloată a mântuiților care stau înaintea tronului lui Dumnezeu sunt „îmbrăcați cu haine albe”.

(Apoc. 7, 9), fără ornamente exterioare. Hainele albe nu sunt făcute din faptele lor bune, ci sunt rezultatul faptului că au fost spălați „în sângele Mielului”.

Relevanța pentru astăzi. Nu putem pierde această lecție. Dumnezeu vede foarte potrivit ca să reprezinte caracterul celor două femei prin hainele lor, datorită faptului că, așa cum am spus mai sus, hainele noastre descoperă tocmai ceea ce suntem. Femeia necurată este îmbrăcată extravagant și împodobită cu ornamente costisitoare, tocmai pentru că o asemenea înfățișare reprezintă mândria din interior și planurile seductive. Prin contrast, femeia cea curată este îmbrăcată simplu și modest, fără podoabe exterioare, deoarece această înfățișare reprezintă umilința din interior și puritatea.

Problema care se pune astăzi este: Care din cele două femei pot sluji ca model pentru haina creștină? Dacă alegem să urmăm modelul miresei lui Hristos, care reprezintă Biserica Sa, căreia îi aparținem, vom exterioriza, ca și ea, puritatea și bunătatea interioară prin

simplitate și modestie.

Pavel și podoabele femeii creștine

Contrastul dintre înfățișarea mării curve și mireasa Lui Hristos apare de asemenea în sfaturile lui Pavel și Petru. Apostolii subliniază contrastul dintre podoabele lumii și cele creștine. Sfaturile lor merită o atenție deosebită nu numai deoarece ele ne dau unele principii pentru îmbrăcăminte creștină, ci și pentru că ne furnizează o condamnare explicită a folosirii bijuteriilor și hainelor extravagante.

Pavel introduce problema podoabelor femeii creștine în contextul sfaturilor lui privind închinarea publică. După ce sfătuiește pe bărbați să se roage public „ridicând mâini curate fără mânie sau îndoieli”, adică în mod sincer și având relații bune cu alții, Pavel își îndreaptă atenția asupra comportării femeilor în închinarea publică: „Vreau, de asemenea, ca femeile să se roage îmbrăcate în chip cuviincios, cu rușine și sfilă; nu cu împletituri de păr, nici cu aur, nici cu mărgăritare, nici cu haine scumpe, ci cu fapte bune, cum se cuvine femeilor care spun că sunt evlavioase”. (1 Tim. 2, 9 – 10).

Unii se întreabă care este relevanța acestor sfaturi pentru creștinii

Hainele și ornamentele în Noul Testament 45

de azi, deoarece ei cred că ele sunt doar pentru o situație locală care era în Efes. M-am referit la această problemă în capitolul 6 al cărții mele „Femeia în Biserică”, și vă îndemn să citiți această carte. Dar aici mă voi rezuma să afirm că este suficient să citim epistola 1 Timotei, pentru a vedea că sfaturile lui Pavel sunt adresate nu doar bisericii locale din Efes ci Bisericii creștine în general. Cu toate că epistola a fost scrisă pentru a contracara influența unor falși învățători (1, 3 – 6; 6, 3 – 5), scopul lui Pavel nu este doar de a combate aceste învățături false, ci și de a explica adunării, liderilor ei și lui Timotei însuși, cum trebuie să trăiască creștinii o viață frumoasă față în față cu învățăturile eretice și cu depravarea păgânilor.

Podoabe potrivite

Contrastul aici este între podoabele femeii creștine care își trăiește religia și cele ale femeii din lume, al cărei scop este de a atrage atenția la sine. Fraza „Vreau, de asemenea, ca femeile să se roage îmbrăcate în chip cuviincios” (în engleză: „să se împodobească în chip cuviincios”) sugerează că Pavel nu este împotriva împodobirii în sine, dar aceasta trebuie să se facă într-un mod corect. Dorința de a apărea

bine în fața oamenilor nu este rea când e corect motivată.

Dumnezeu nu condamnă adevăratele podoabe. El a umplut lumea cu lucruri care sunt nu doar utile, ci și frumoase. Nuanțele de culori ale florilor, penajul păsărilor, blana animalelor, frumusețea corpului omenesc cu obrajii încântători, buze delicate, ochi scânteietori, toate aceste lucruri sunt prin natura lor, podoabe, deoarece sunt supraadăugate la ceea ce este doar folositor. Dumnezeu putea să facă toate fructele și legumele verzi, dar a ales o varietate de culori, astfel că ele ne furnizează nu doar hrană, ci și frumusețe.

Adevărata împodobire este aceea care permite unei persoane să exprime adevărata înfățișare. Trebuie să fie o legătură între viața interioară și înfățișarea exterioară. A pretinde că umbli smerit cu Dumnezeu în timp ce te împodobești extravagant și ostentativ, este ipocrizie. Ceea ce purtăm trebuie să reflecte faptul că noi căutăm mai întâi împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui în viața noastră.

Pavel descrie o împodobire corespunzătoare prin folosirea a trei cuvinte: „cuvios, cu rușine și sfială”. O privire atentă a celor trei
46 Capitolul 3

cuvinte în greaca originală ne poate ajuta să înțelegem mai bine principiile lui Pavel, care sunt relevante pentru creștinii de azi.

Îmbrăcămintea modestă

Primul cuvânt grecesc folosit pentru a caracteriza felul de îmbrăcămintă a femeii creștine este kosmios, (tradus de Cornilescu prin „cuvios” – N. Trad.), redat în cele mai multe versiuni englezești prin „modest”. Înțelesul lui kosmios este „potrivit, care vine bine, ordonat, demn”. Kosmios deriva de la ordinea manifestată în cosmosul care este universul lui Dumnezeu. Podoabele ordonate, bine calculate ale universului sunt un model pentru înfățișarea exterioară. Cu referire la haine, kosmios înseamnă „ceea ce este ordonat, decent, potrivit”.

Dicționarul Teologic al Noului Testament spune despre kosmios că „descrie pe cineva care se disciplinează pe sine și care este privit ca moral și respectabil”. Disciplina de sine și atitudinea umilă a femeii creștine, este reflectată în afară de îmbrăcămintea ordonată, demnă și potrivită. „Pavel știa destul de bine că haina unei femei este o oglindă a minții ei. O îmbrăcămintă ostentativă nu este în acord cu rugăciunea și devoțiunea” scria Donald Guthrie. Într-un mod asemănător, E.G. White scria: *„Caracterul unei persoane este judecat prin stilul îmbrăcăminții*

sale. Bunul gust, mintea cultivată vor fi manifestate prin alegerea unei îmbrăcămînți simple și potrivite”.

În cartea sa, „Personalitate nelimitată”, Veronica Dengel vorbește despre bunul gust în îmbrăcăminte la fel ca și Pavel. *„Bunul gust în îmbrăcăminte pornește de la simplitate, continuă cu „a veni bine”, și culminează cu potrivirea la ocazie. Culori stridente, material sărăcăcios, combinații nepotrivite, toate contribuie la prostul gust. Hainele trebuie să vi se potrivească. Prea largi, hainele pot cădea, iar prea strâmte se pot rupe... Simplitatea trebuie să se împletească cu o linie frumoasă, potrivită, o croială reușită. Tocmai absența ornamentelor pune în evidență frumusețea croitoriei”.*

Sfatul. lui Pavel ca hainele să fie modeste, ordonate și potrivite este relevant și pentru creștinii de azi, și ne provoacă să dăm mare atenție înfățișării exterioare care trebuie să fie îngrijită, demnă, ca să reflecte valorile morale interioare. El ne reamintește că ceea ce noi purtăm reflectă

Hainele și ornamentele în Noul Testament 47

nu doar gusturile noastre și valorile morale, dar și afectează comportamentul și atitudinea noastră. O haină potrivită tinde să încurajeze o comportare potrivită.

Modestia conservă intimitatea. Dumnezeu ne cheamă să ne îmbrăcăm modest nu doar pentru a preveni păcatul, dar și pentru a conserva intimitatea. Oamenii care vor să păcătuiască vor păcătui, oricât de modest vor fi îmbrăcați. Puritanii și victorienii erau îmbrăcați extrem de modest, dar aceasta nu i-a ferit de păcat. Dimpotrivă, erau mai mult ajutați să păcătuiască, deoarece le trebuia un timp mai scurt pentru a se dezbrăca... Scopul modestiei este nu doar de a preveni dorințele senzuale, dar și de a conserva ceea ce este foarte fragil și chiar fundamental pentru supraviețuirea relațiilor de căsătorie: capacitatea de a menține o relație profundă și stabilă cu partenerul de viață.

Chemarea lui Dumnezeu la o îmbrăcăminte modestă este în realitate chemarea de a păstra și a proteja intimitatea noastră. Aceasta este o delicată și prețioasă capacitate pe care o putem pierde ușor dacă nu o apărăm. Dacă mariajul se vrea a dăinui toată viața, așa cum intenționează Dumnezeu, atunci soțul și soția trebuie să conlucreze pentru a păstra, proteja și hrăni intimitatea. Când totul e zis și făcut, modestia va păstra bucuria intimității mult timp după ziua nunții.

Mândria modestiei? Sfatul lui Pavel de a ne îmbrăca modest, nu sugerează că ar fi vreun merit special în ignorarea înfățișării exterioare, prin purtarea unor haine ponosite, sărăcăcioase, mai mult ca prin purtarea de bijuterii. Cineva poate viola codul de îmbrăcăminte creștină prin indiferența față de înfățișarea exterioară ca și prin a-i acorda o atenție excesivă.

Unii se îmbracă pentru a-și arată hainele frumoase, alții se îmbracă extrem de simplu pentru că ei vor să convingă lumea despre umiliința lor. Ambele clase suferă de mândrie. Unii se mândresc cu hainele lor, ceilalți se mândresc cu umiliința lor. Ca să ne ferim de extreme, avem nevoie să ținem seama de primul principiu al lui Pavel: „Înfățișarea exterioară trebuie să fie îngrijită, ordonată, potrivită, astfel ca nimeni să nu fie jignit prin ea”.

48 Capitolul 3

Îmbrăcăminte decentă

Al doilea cuvânt grecesc folosit de Pavel este *aidos*, (tradus de Cornilescu prin expresia „cu rușine” – nota. trad.), în engleză „cu decență”, „sensibilitate”, „cu rușine”. Acest termen, *aidos*, apare doar aici în tot Noul Testament, dar cuvântul se găsește frecvent în literatura iudaică elenistică. Cuvântul are înțelesul de „reverență” sau „respect”. Termenul este folosit pentru a arată respect față de Dumnezeu, față de rege, față de vârstnici, vecini și judecători.

Cum poate o femeie creștină să arate respect față de Dumnezeu, față de oameni și față de sine însăși prin îmbrăcăminte sa? Îmbrăcându-se cu decență, cu sensibilitate, fără a cauza rușine sau stânjeneală lui Dumnezeu, oamenilor. Fiecare traducere a acestui cuvânt adaugă un plus de înțelegere la ceea ce ar trebui să fie o haină respectuoasă.

Sfatul lui Pavel referitor la o îmbrăcăminte „cu rușine” este în mod special relevant pentru creștinii de azi, când hainele moderne resping orice respect și reverență ca bază pentru relații umane constructive. Scopul modei este de a-și vinde produsele prin exploatarea puternică a sexului, prin expunerea unor haine care hrănesc mândria și apetitul sexual.

Femeia creștină este chemată să se îmbrace modest nu pentru a fi mai puțin atractivă, ci pentru a păstra și proteja ceva ce este fragil și care poate fi ușor pierdut: intimitatea destinată soțului ei, o experiență care îmbogățește pe amândoi. Rațiunea pentru care ne îmbrăcăm

modest și „cu rușine” este aceeași pentru care ne încuiem casa. Încuiem casa pentru a apăra ceea ce este înăuntru față de oamenii de afară. Tot la fel, creștinii vor acționa și se vor îmbrăca modest și decent pentru a păstra și proteja intimitatea relațiilor de căsnicie față de intrușii de afară. Hainele solicită răspunsuri: cele mai adânci simțăminte de iubire, exprimări pasionale ale sexualității, descoperirea interiorului nostru. Asemenea răspunsuri aparțin relațiilor de căsnicie.

Scopul unei haine modeste și decente nu este de a ne ascunde pe noi înșine de privirile celorlalți, ci de a păstra intimitatea pentru partenerul de viață. Modestia și decența trebuie să fie respectate chiar între soț și soție. Expunerea indecentă chiar în relațiile celor doi poate distruge respectul reciproc și capacitatea de a se bucura de legătura intimă a minții, sufletului și trupului.

Hainele și ornamentele în Noul Testament 49

Expunerea indecentă. Mary Quant mama unui faimos realizator de modă britanic, spunea că scopul ei era „de a îmbrăca pe femei astfel ca bărbații să fie provocați a le strânge în brațe”. Ea face haine care să șocheze deoarece „dacă hainele nu te scot în evidență, atunci îți cheltui banii degeaba”. Ea a scos zicala: „Bunul simț e moarte, vulgaritatea e viață”. Când a fost întrebată „care este scopul modei?” Mary Quant a răspuns prompt: „Sexul”.

Într-un interviu publicat în Newsweek, Mary Quant a explicat în cuvinte prea clare ca să nu fie citate: „Sunt eu singura femeie care a dorit vreodată să meargă în pat cu un bărbat într-o după-amiază? Orice femeie cuminte așteaptă până se face întuneric. Bine, dar există o mulțime de fete care nu doresc să aștepte. Fustele scurte sunt un simbol potrivit pentru ele”. Seducția este de asemenea scopul cosmeticilor: „Toate aceste decorații sunt făcute pentru a seduce pe bărbați, altfel de ce s-ar mai vorbi despre aceasta?”

Această declarație nestingherită făcută de un realizator de modă, anume că scopul modei este de a seduce făcând apel la senzualitate, face imperativ pentru creștini de a da atenție sfatului lui Pavel de a se îmbrăca cu decență, cu rușine, fără a cauza simțăminte de rușine lui Dumnezeu, oamenilor și nouă înșine. O femeie creștină trebuie să-și amintească faptul că farmecul ei constă nu numai în ce descoperă, ci de asemenea în ceea ce ascunde. O femeie care se îmbracă pentru a arăta trupul ei, încurajează pe bărbați s-o trateze ca

pe un obiect pentru sex. Prin haine modeste și decente, o femeie evită de a fi tratată ca un obiect și poate spori calitățile spirituale pe care lumea noastră păcătoasă are nevoie atât de mult să le vadă.

Trăim un timp al curajului: curajul de a lupta cu vulgaritatea modei; curajul de a înfrunta prostul gust al timpului nostru; curajul de a deosebi între capriciile unei mode schimbătoare și stilul care rămâne; curajul de a recunoaște că „supunerea față de modă... face mult mai mult decât poate face orice altă putere ca să separe pe oameni de Dumnezeu; curajul de a respinge ordinele seducătoare ale modei și de a accepta sfatul lui Dumnezeu pentru o îmbrăcăminte respectuoasă. Pentru creștini este timpul de a avea curajul să primească cel de al doilea principiu al lui Pavel: „Înfățișarea exterioară trebuie să fie decentă, demnă, arătând respect față de Dumnezeu, față de noi înșine și față de alții”.

50 Capitolul 3

Îmbrăcăminte sobră

Al treilea cuvânt pe care Pavel în folosește pentru a caracteriza îmbrăcăminte potrivită pentru o femeie creștină este *sophrosune*, redată în engleză prin „soberly”, sobru, cumpătat. (Cornilescu folosește cuvântul „cu sfială” – nota trad.) Diferitele versiuni arată dificultatea în care s-au găsit traducătorii față în față cu acest cuvânt grecesc care nu are un echivalent exact în engleză.

Cuvântul *sophrosune* este compus din două cuvinte „sos” (sunet) și „phrenes” (mintă). E vorba despre vigilența minții, de autocontrol. În contextul respectiv, cuvântul este folosit pentru a arată că o femeie creștină trebuie să manifeste control de sine, ca să nu poarte acele haine sau bijuterii care să atragă atenția la sine. Așa cum Albert Barnes explică, „acest cuvânt vrea să însemne sănătate mintală, echilibru; sobrietate, moderarea dorințelor și a pasiunilor. Este opusul frivolității și a tot ce ar putea trezi pasiuni nesfinte.

Nu este surprinzător faptul că în greacă, *sophrosune*, adică sobrietatea, stăpânirea de sine era privită ca una din cele mai importante virtuți. Este atitudinea mentală care determină pe toate celelalte virtuți. Astfel ca moralistii greci asociau frecvent pe *sophrosune* cu *aidos* (decent, respectuos). Motivul este evident. Orice este decent și respectuos derivă din stăpânirea de sine.

Această informație ne ajută să înțelegem de ce Pavel sfătuiește pe femei să se îmbrace nu doar cu modestie (*kosmios*) și decentă

(aidos), dar de asemenea și cu sobrietate, cumpătare (sophrosune). Ca și moraliștii greci apostolul recunoaște că o înfățișare exterioară ordonată și decentă este rezultatul autocontrolului mental, care este înfrânarea rațională a acelei dorinți păcătoase de a ne expune mândria prin haine ostentative.

Felul cum ne trăim viața creștină este foarte mult determinat de modul de gândire. Noi suntem ceea ce gândim în inima noastră. Pavel recunoaște rolul determinant al minții pentru stilul de viață creștin. În epistola lui către Romani, el îndeamnă pe creștini să reziste tendinței de a se conforma lumii, și să fie transformați după chipul lui Dumnezeu „prin înnoirea minții” lor (Rom 12, 2). Înnoirea minții este esențială pentru a rezista modului de viață și modei seducătoare a timpului nostru.

Pavel descrie o femeie creștină convertită ca fiind aceea care-și exercită controlul de sine (sophrosune) în îmbrăcăminte. Dorința ei nu

Hainele și ornamentele în Noul Testament 51

este de a se etala pe sine ci de a reflecta golirea de sine a lui Hristos. Hainele ei nu spun: „Priviți la mine” ci „Priviți cum Iisus Hristos m-a schimbat dinăuntru înspre afară”.

Această concepție a apostolului despre o femeie creștină care manifestă înfrânare de sine prin respingerea hainelor și podoabelor care atrag atenția și prin înlocuirea lor cu o îmbrăcăminte îngrijită, potrivită, decentă și demnă, este în mod deosebit relevantă pentru zilele noastre. Astăzi moda domnește peste tot, și majoritatea femeilor și bărbaților jertfesc pe altarul ei. Mulți creștini urmăresc îndeaproape schimbările capricioase ale modei încât sunt gata să se lipsească pe sine de alte lucruri de strictă necesitate cu scopul de a purta haine și podoabe la modă. Ei vor să arate ca acele modele lucioase de pe copertile revistelor. Cine procedează așa dovedește nesiguranță interioară. Ei nu sunt mulțumiți ca să fie ceea ce sunt cu adevărat, ci vor să arate ca un anumit personaj pe care îl admiră. Ceea ce par a uita este că imaginea femeilor apărute în reviste nu este imaginea împărăției lui Dumnezeu. A ne călăuzi viața după poruncile modei schimbătoare nu înseamnă a căuta mai întâi împărăția lui Dumnezeu.

Ca să rezistăm tiraniei acestei mode ispititoare, avem nevoie să dăm atenție celui de al treilea principiu al lui Pavel: „O îmbrăcăminte sobră, înfrânându-ne de la orice dorință de a purta haine sau bijuterii care atrag atenția asupra noastră”.

Podoabe nepotrivite

Pentru a nu lăsa nicio îndoială cu privire la ceea ce vrea să spună prin sfatul lui despre o îmbrăcăminte ordonată, decentă și sobră, Pavel adaugă o listă de patru feluri de podoabe nepotrivite pentru o femeie creștină. *„Vreau, de asemenea, ca femeile să se roage îmbrăcate în chip cuviincios, cu rușine și sfială; nu cu împletituri de păr, nici cu aur, nici cu mărgăritare, nici cu haine scumpe, ci cu fapte bune, cum se cuvine femeilor care spun că sunt evlavioase”* (1 Tim.2, 9 – 10).

Lista începe cu „împletituri de păr” (engl. „Elaborate hair styles”) deoarece în lumea iudaică și romană a timpului, femeile își împleteau părul cu multă migală, aranjându-l în diverse feluri după schimbările modei. Ele își împodobeau părul cu scule de aur și felurite eșarfe. Știm că femeile romane purtau mari agrafe de păr cu desene corintice

52 Capitolul 3

Încrustate. „Erau tot atâtea feluri de împletituri de păr câte albine erau în Hybla”, spune Barclay. Părul era vălurit și colorat uneori negru alteori roșu închis. Se purtau peruci, de obicei peruci blonde. Acele de păr și pieptenii erau făcuți din fildeș, din alte materiale și chiar din aur bătut cu pietre scumpe.

Ceea ce Pavel condamna aici nu este grija de a pune părul în ordine ci „stilurile de pieptăn [turi elaborate], împletituri înțesate cu pietre scumpe care atrag atenția la cel care le poartă. Un asemenea stil contravine principiilor creștine pe care Pavel le stabilește aici.

Celelalte două podoabe nepotrivite menționate de Pavel sunt „aur și mărgăritare”. Erau răspândite inelele strălucitoare, brățările la gât, brățările la glezne și cerceii cu perle. Apostolul se pronunță împotriva acestora deoarece ele reflectă vanitate și egoism, și nu modestia, decența și sobrietatea proprie unui creștin.

Pavel se referă în ultimul rând la „haine scumpe”. Unele haine în vremea lui Pavel erau extraordinar de scumpe. Purpuriul era culoarea favorită pentru haine. Un pound (jumătate de kilogram) din cea mai bună lână de Tir, costa 1.000 dinari. Considerând că un muncitor necalificat câștiga un dinar pe zi, înseamnă că erau necesari cam 3 ani pentru a câștiga un pound de lână purpurie. Acest preț ridicat nu descuraja pe femeile bogate să cumpere haine scumpe și podoabe. Plinius povestește despre o mireasă din Roma, Lollia Paulina, a cărei rochie de mireasă a costat echivalentul a 1.600.000 dolari.

Nu este deloc surprinzător faptul ca moralisții condamnau

hainele scumpe așa cum au făcut-o Pavel și Petru. De exemplu, Quintillian, maestru al oratoriei romane, scria: „O haină frumoasă și cu gust acordă demnitate purtătorului, dar veșmintele luxoase și efeminate nu împodobesc trupul ci numai descoperă murdăriile minții”.

Pavel vorbește împotriva purtării de haine scumpe deoarece acestea reflectă vanitate, egocentrism, și uneori dorința de a atrage atenția celuilalt sex. Asemenea atitudini nu sunt în armonie cu standardul creștin al modestiei, decenței și sobrietății în îmbrăcăminte.

Hainele scumpe se referă la acele haine pe care cu greu, sau niciodată nu ți le poți procura. Cheltuielile care depășesc posibilitățile cuiva nu sunt compatibile cu principiile creștine. Aceasta nu înseamnă că hainele scumpe sunt potrivite totuși pentru cel care și le poate permite, deoarece.

Hainele și ornamentele în Noul Testament așa cum John Wesley spune, „niciun creștin nu-și poate permite să risipească ceva din ceea ce Dumnezeu i-a dat. Fiecare bănuț pe care îl poți reține din cheltuielile pentru îmbrăcăminte scumpă, poate fi folosit pentru a îmbrăca pe cei goi, pentru împlinirea nevoilor celor sărmani. Astfel fiecare bănuț pe care îl cheltuiți pentru împodobirea trupului, este de fapt furat de la Dumnezeu și de la cei săraci”.

Podoabele potrivite

După lista podoabelor nepotrivite pentru un creștin, Pavel menționează pe cele potrivite, și anume „faptele bune așa cum se cuvine unor femei care spun că sunt evlavioase” (1 Tim. 2, 10). Ideea „faptelor bune” ca podoabe potrivite pentru un creștin ne amintește de „faptele neprihănite ale sfinților”, care îmbracă mireasa lui Hristos (Apoc. 19, 8). Tabloul acoperirii cu fapte bune este sugestiv, deoarece o viață de lepădare de sine și fapte de milă făcute altora poate îmbogăți mult înfățișarea exterioară. Creștini ca Maria Tereza care și-au devotat viața lor întreagă pentru a sluji celor sărmani, au o înfățișare atractivă care nu poate fi produsă de mărgăritare sau de pietre scumpe. „Pe scurt, împodobirea unei femei constă nu în ceea ce pune pe ea, ci în serviciul de iubire făcut altora”, spunea Donald Guthrie.

Frumusețea exterioară a faptelor bune este potrivită pentru o femeie care spune că este evlavioasă, deoarece valorile urmărite de ea sunt mai înalte decât cele lumești. Femeile creștine și-au fixat inima nu

pentru a se decora pe sine cu podoabe scumpe ci pentru a-și înfrumuseța sufletul cu iubirea lui Dumnezeu. Ele mărturisesc că iubesc pe Mântuitorul lor. Ele îl urmează pe Acela „care mergea din loc în loc făcând bine” și se împodobesc pe sine cu fapte bune. Doar faptele bune aduc satisfacția de a fi iubite și respectate. Chiar o grămadă de haine scumpe și de bijuterii sofisticate n-ar fi de ajuns ca să acopere slujenia unei persoane egoiste.

Pavel vede o strânsă legătură între mărturia interioară și practica exterioară. A mărturisi credința lui Hristos și a purta haine scumpe și lipsite de modestie este o formă de ipocrizie. Femeilor creștine credincioase li se potrivesc mai bine faptele bune căci acestea corespund legământului făcut cu Hristos.

54 *Capitolul?*»

Petru și podoabele soției creștine

Sfaturile lui Pavel despre îmbrăcămintea creștină sunt date și de Petru dar într-un context diferit. În timp ce contextul lui Pavel este comportamentul femeii în Biserică, contextul lui Petru este comportamentul femeii acasă. Dar cei doi apostoli se aseamănă foarte mult în principii ca: modestie și decență în înfățișarea exterioară, atât acasă cât și la Biserică.

Petru oferă soțiilor un sfat dublu pentru a le ajuta să mențină o relație fericită cu soții lor și a-i câștiga pe aceștia la Hristos dacă sunt necredincioși. Primul sfat este de a avea o atitudine supusă față de soții lor prin menținerea unei atmosfere curate și respectuoase. *„Tot astfel, nevestelor, fiți supuse și voi bărbaților voștri; pentru că, dacă unii nu ascultă Cuvântul, să fie câștigați fără cuvânt, prin purtarea nevestelor lor, când vă vor vedea felul vostru de trai: curat și în temere”.* (1 Petru 3, 1 – 2)

Ca și Pavel (1 Cor. 7, 13 – 16), Petru nu sfătuiește pe soția, care a dovedit destul curaj ca a devenit creștină, să-și părăsească soțul, ci să-l câștige printr-o atitudine de respect. Ea trebuie să manifeste respect nu prin vorbe, certuri, sau argumentări pentru drepturi egale, ci prin mărturia tăcută a unei vieți de bunătate. Pe această cale ea poate dărâma barierele prejudecății și ale ostilității și poate câștiga pe soțul ei la Hristos.

Atitudinea de supunere

Noțiunea de supunere a unei soții față de soțul ei este nepopulară astăzi, în special printre feminisții care o privesc ca un

echivalent al inferiorității. Dar supunerea se leagă de funcție, nu de statutul moral sau fizic. Supunerea funcțională nu înseamnă inferioritate. Iisus era egal cu Dumnezeu în natură (ontologic), dar funcțional El se supunea pe Sine, devenind un slujitor. Supunerea femeii față de soțul ei nu vine din teamă sau din inferioritate ci dintr-o iubire desăvârșită. Ea se supune pentru că îl iubește pe Hristos, își iubește soțul, și acceptă cu plăcere rolul ei, precum și rolul soțului ei, acela de cap al familiei (Col. 3, 18; Efes. 5, 22 – 23).

Fragmentul biblic citat arată ca unii soți, în special cei ostili credinței creștine sunt dificil de mulțumit. În asemenea cazuri credința soției și consacrarea față de Hristos o va ajuta să fie supusă bărbatului ei. Dacă

Hainele și ornamentele în Noul Testament 5 5

soțul nu primește Cuvântul (Evanghelia), mărturia ei, fără cuvinte, va fi o predică pentru el. Ea trăiește Cuvântul în fața soțului ei printr-o atitudine curată și respectuoasă.

Podoabe nepotrivite

Al doilea îndemn al lui Petru este pentru neveste ca să-și câștige soții pentru Hristos nu prin podoabe luxoase ci prin podoaba lăuntrică a unui spirit blând și liniștit. *„Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară, care stă în împletitura părului, în purtarea de scule din aur sau în îmbrăcarea hainelor, ci să fie omul ascuns al inimii, în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit, care este de mare preț înaintea lui Dumnezeu”* (1 Petru 3, 3 – 4).

În acest citat, Petru folosește același simbol ca și Pavel în 1 Tim. 2, 9 – 10, punând în contrast împodobirea exterioară a corpului, caracteristica unei femei lumești, cu împodobirea lăuntrică a inimii, caracteristica unei femei creștine. Podoabele exterioare constau din *„împletituri de păr, scule de aur, haine scumpe”*. Lista corespunde aproape în totul cu cea a lui Pavel. Ambii apostoli recunosc că împletiturile de păr care atrag atenția ochiului, podoabele strălucitoare și hainele scumpe nu sunt potrivite pentru o femeie creștină.

Podoabele inimii

Podoabele lăuntrice ale unei femei creștine sunt bunătatea inimii, un duh blând și liniștit, o minte voioasă, o inimă eliberată de mândrie, vanitate, și orice frământare de a atrage atenția prin ornamente exterioare. Aceasta este împodobirea care recomandă pe o

femeie înaintea lui Dumnezeu, înaintea soțului și înaintea altora. Aceasta este împodobirea nu la nivelul buzelor, nu la suprafața pielii, ci în adâncimea sufletului.

Petru nu vrea să spună că o femeie creștină va trebui să fie indiferentă la înfățișarea exterioară și să se concentreze doar asupra înfrumusețării interioare a sufletului. Nicio soție să nu spere la păstrarea unei permanente afecțiuni din partea soțului ei, atâta vreme cât nu este atentă la felul cum arată. Dar ceea ce un soț apreciază cel mai mult la soția lui sunt podoabele inimii: cuvintele ei delicate, un spirit răbdător, calmul în necazuri, dragostea curată. Astfel, o femeie care dorește să câștige permanenta afecțiune a soțului să caute să aibă nu doar o înfățișare exterioară îngrijită

56 Capitolul 3

ci și o dispoziție amabilă, liniștită și binevoitoare.

Petru își încheie sfătuirea sa prin prezentarea exemplului femeilor din Vechiul Testament, care, ca și Sara, cultiva împodobirea lăuntrică a inimii și „era supusă bărbatului ei” (1 Petru 3, 5.6). Sara își arăta prețuirea pentru Abraam numindu-l „domnul meu”.

E vrednic de notat că Pavel și Petru vorbesc despre podoabele unei femei creștine în contextul atitudinii de supunere. Petru apelează la o atitudine de supunere imediat înainte și după menționarea podoabelor soțiilor creștine, în timp ce Pavel vorbește de supunere după discutarea podoabelor femeii creștine (1 Tim. 2, 11). Aceasta arată ca ambii apostoli recunosc faptul ca împodobirea exterioară este determinată de atitudinea lăuntrică a inimii. O atitudine umilă, supusă, va fi reflectată într-o îmbrăcăminte modestă, potrivită și sobră, în timp ce o atitudine de nesupunere, mândră, va fi reflectată într-o înfățișare fără modestie, extravagantă și seducătoare.

Concluzie

Noul Testament învață pe creștini cum să se îmbrace, prin intermediul unor alegorii sau chiar în mod direct. Indirect, am descoperit un contrast semnificativ între înfățișarea exterioară a celor două femei simbolice din Apocalipsa, marea desfrânată și Mireasa lui Hristos. Femeia necurată este îmbrăcată extravagant și împodobită cu pietre scumpe, deoarece acestea sunt foarte potrivite și reprezentative pentru mândria și planurile ei seductive. Prin contrast, femeia cea curată este îmbrăcată simplu și modest, fără podoabe exterioare, pentru că această înfățișare este reprezentativă pentru umilința și

puritatea inimii ei. Ca creștini, noi urmăm exemplul miresei lui Hristos, care este de fapt Biserica de care aparținem, arătându-ne puritatea și bunătatea inimii prin simplitate și modestie în înfățișarea exterioară.

În mod direct, am găsit la Petru și la Pavel contrastul dintre podoabele femeii creștine și ornamentele unei femei lumești (1 Tim.2, 9 – 10; 1 Petru 3, 3 – 4). Ambii apostoli recunosc faptul ca ornamentele strălucitoare nu sunt în armonie cu podoabele lăuntrice, un duh liniștit și faptele bune.

O analiză a termenilor folosiți de Pavel a descoperit trei principii importante: (1) Creștinul trebuie să se îmbrace într-un mod modest.

Hainele și ornamentele în Noul Testament 5 7

potrivit, evitând extremele; (2) Creștinul trebuie să se îmbrace într-un mod decent, demn, arătând respect față de Dumnezeu, față de sine și față de semenii; (3) Creștinul trebuie să se îmbrace sobru, evitând orice dorință de a se scoate în evidență prin lucruri care atrag atenția, cosmetice sau bijuterii. Înfațișarea exterioară este un martor tăcut și fidel al identității noastre creștine. Ea spune lumii că noi trăim pentru a-L slăvi pe Dumnezeu și nu pe noi înșine.

CAPITOLUL 4

HAINE ȘI PODOABE ÎN ISTORIA CREȘTINĂ

Care să fi fost oare standardele îmbrăcăminte creștine în timpul istoriei Bisericii? Au urmat creștinii în general poruncile modei sau poruncile Cuvântului lui Dumnezeu? Cât de mult au ținut creștinii la principiile modestiei și simplității în haine și podoabe? Cum a influențat atitudinea față de haine și podoabe, simțământul identității și al misiunii Bisericii?

Obiectivul capitolului. Acest capitol caută să dea răspunsuri la cele de mai sus privind pe scurt atitudinea creștinilor față de haine și podoabe în perioadele principale ale istoriei bisericești. Vom descoperi că creștinii nu au fost imuni față de moda extravagantă a vremii, dar că în fiecare generație au fost creștini care s-au îmbrăcat cu modestie, sobrietate și decență. O importantă lecție pe care o luăm din această analiză este că redeşptarea religioasă sau declinul Bisericii este adesea reflectat în reforma în îmbrăcăminte sau în extravaganța membrilor ei. Istoria hainelor și a podoabelor ilustrează în multe feluri oscilarea omului între mândrie, poftă și lăcomie, pe de o parte, și umilință, modestie și generozitate, pe de altă parte.

PARTEA I – HAINE ȘI PODOABE ÎN BISERICA PRIMARĂ

O lume a luxului. Creștinismul s-a născut în timpul perioadei de aur a Imperiului Roman. În anul 31 î.Hr., împăratul Augustus a unificat imperiul prin înfrângerea rivalilor de la răsărit, Antonius și Cleopatra, și a inaugurat o perioadă de pace și prosperitate nemaiîntâlnită până atunci.

Haine și podoabe în biserica creștină 5 9

Bogățiile acumulate prin prăzi de război au permis ridicarea unei clase de mijloc, care și-au întrebuințat averile în haine și podoabe extravagante. Vechea virtute romană a modestiei a dispărut prin expansiunea luxului răsăritean, și chiar împărații s-au dedat unui proces de promiscuitate. Extravaganța fără limite a vremii a fost criticată de moraliști romani ca Seneca, Quintilian, Cato, Epictetus, Lucius Valerius.

De exemplu, faimosul orator roman Quintilian spunea: „O haină splendidă, potrivită, conferă demnitate purtătorului, dar o vestimentație afemeiată și luxoasă care e făcută pentru împodobirea trupului, descoperă dezordinea minții”. Pentru împodobirea corpului era nevoie de un proces costisitor. O matroană bogată avea mai multe slave care o îmbrăcau și o pieptăneau. Părul era împodobit în diverse moduri și cu diverse scule de păr, cu aur și pietre scumpe. Erau folosite peruci, în special blonde. Culoarea favorită a hainelor era purpuriul, care era extrem de costisitor.

„Diamante, smaralde, topaze, opale și sardonix, erau pietrele favorite. Perlele erau îndrăgite mai mult ca toate. Iulius Cezar a cumpărat din Servilia o perlă care l-a costat 21.250 lire, aproximativ 80.000 dolari. Cerceii erau făcuți din perle; Seneca amintește de unele femei care purtau două sau trei averi în urechile lor. Saboții erau încrustați cu perle; Nero avea o cameră ai cărei pereți erau acoperiți cu perle. Plinius a văzut-o pe Lollia Paulina, soția lui Caligula purtând o haină așa de acoperită cu perle și smaralde încât prețuia 450.000 lire, aproximativ 1.660.000 dolari.

Mătășurile erau privite ca fiind arma cea mai seducătoare, deoarece era un material extrem de fin, transparent și lipicios, care putea atrage interesul privitorului când linia gâtului nici nu exista. Efectul hainelor de mătase îl revolta pe Seneca: „Acolo am văzut haine de mătase, dacă pot fi numite haine, care nu protejau nici corpul unei femei, nici modestia ei, și nici nu se putea spune că este chiar goală.

Aceste haine se cumpărau cu mulți bani... pentru a putea descoperi aceleași suprafețe feminine atât publicului cât și amanților în dormitor”.

Creștinii: asemănători și totuși diferiți. În aceste vremuri de extravaganță și decădere morală au fost chemați primii creștini să trăiască și să-și mărturisească credința. Ei au fost chemați să demonstreze puritatea și simplitatea credinței lor fiind asemănători, și totuși diferiți față de restul societății. Ei erau asemănători, în sensul că se îmbrăcau, vorbeau

60 Capitolul 4

și trăiau la fel ca oamenii obișnuiți. Tertullian (160 – 225), un lider influent al Bisericii, care este cunoscut ca părintele creștinătății latine, răspunde la acuzația că creștinii sunt antisociali (mizantropi – care urăsc pe oameni): „Nu suntem brahmaniști indieni, nici gymnosofiști (gymnos – goi, săraci), care trăiesc în păduri și se izolează de viața socială... Noi locuim cu voi în această lume, nu ne reținem nici de la forum, nici de la piața centrală, nici de la baie, nici de la cabine, ateliere, hanuri, piață, comerț. Noi călătorim pe mare cu voi, participăm la lupte, și murim ca și voi; și în același fel suntem uniți cu voi în comerț, deoarece chiar în artă, lucrările noastre sunt în beneficiul tuturor”.

Dar cu toate că Tertullian explică acest lucru în diverse articole, creștinii erau diferiți, deoarece erau credincioși lui Hristos. Ei erau chemați să trăiască în această lume, dar fără a se împărtăși de practicile ei imorale. Aceasta însemna, de exemplu, că nu se angajau în ocupații care nu se potriveau cu credința lor. În „Tradiția apostolică”, Hippolytus de Roma (215), menționa câteva din ocupațiile interzise creștinilor: sculptori sau pictori de idoli, actori și producători de spectacole, gladiatori și antrenori, vânători și spectacole cu animale sălbatice, preoți sau păzitori ai idolilor, soldați combatanți, comandanți militari, magistrați civili, prostituți de ambele sexe, bufoni, vrăjitori, astrologi, ghicitori, descântători, producători de amulete. Aceste ocupații erau excluse deoarece aveau de a face cu idolatria, cu magia, cu uciderea, cu vărsarea de sânge și cu imoralitatea sexuală.

Deosebirea stilului de viață creștin era evidentă în special prin hainele lor modeste și simple. Apostolul Pavel și apostolul Petru, așa cum am văzut, îndemna pe creștini să nu se conformeze lumii din acea

vreme prin înfrumusețarea corpurilor lor cu „împletituri de păr, cu aur, pietre scumpe sau haine extravagante” ci să arate deosebirea lor față de lume prin împodobirea cu modestie și gust... „așa cum se cuvine unor femei care spun că sunt evlavioase” (1 Tim. 2, 9 – 10; 1 Petru 3, 1 – 6).

Îndemnurile lui Tertullian la modestie

Codul vestimentar al Noului Testament privind simplitatea și modestia, conceput de apostoli, a fost întărit de conducătorii Bisericii din primele veacuri. Câteva exemple pot servi ca ilustrații.

În anul 202, Tertullian a scris un volum „Despre înfățișarea Haine și podoabe în biserica creștină 61

exterioară a femeii”, în care el îndemna femeile „să lepede podoabele pământești, dacă le doresc pe cele cerești. Nu iubiți aurul, în care s-au întipărit toate păcatele lui Israel. Voi trebuie să urâți toate lucrurile care au ruinat pe părinții voștri, tot ce au adorat ei, încât au devenit urâți de Dumnezeu. Împodobiți-vă cu podoabele profeților și apostolilor, întărind mărturia voastră prin simplitate, modestie; pictați-vă ochii cu sfiiciune, și gura cu tăcere; agățați-vă de urechi Cuvântul lui Dumnezeu; la gât puneți-vă jugul lui Hristos;... îmbrăcați-vă cu perlele neprihănirii, inul subțire al sfințeniei, purpura modestiei. Astfel înfrumusețați, veți avea pe Dumnezeu ca iubit”. El era de acord cu hainele frumoase, potrivite și îngrijirea părului și a pielii. Ceea ce condamna erau hainele seducătoare și podoabele destinate pentru captivarea atenției.

Tertullian cunoștea faptul că oamenii sunt amăgiți de podoabe. El menționează practicile unor bărbați păgâni „de a-și aranja părul, de a-și ascunde încărunțirea, de a elimina orice deficiență, de a vopsi părul, de a-și acoperi corpul cu diverse cosmetice, ș.a”. El condamnă dorința bărbaților „de a fi atrăgători prin mijloace de voluptuoasă atracție”, ca fiind „ostilă modestiei, căci acolo unde este prezent Dumnezeu, este modestie, și este sobrietatea, asistentul și aliatul acesteia”.

Avertizările lui Clement împotriva înzorzonării trupului

O condamnare asemănătoare a hainelor extravagante și a podoabelor o găsim în scrierile lui Clement din Alexandria (150 – 215), contemporan cu Tertullian care a condus Școala catehetică (baptismală) din Alexandria între anii 190 – 202. În volumul său, „învățătorul”, Clement intră în multe detalii pentru a descrie hainele

luxoase, sandalele și podoabele de aur, pieptănăturile, și mulțimea de ornamente purtate de femei. El face o listă de podoabe femeiești, așa cum sunt date de un satiric grec: „meșe de păr, filete, pietre scumpe, brățări, coliere, cosmetice, cercei, bijuterii de tot felul, inele, verigi de tot felul, catarama, vopsele pentru ochi etc etc, etc.”

Clement era uimit „cum acei care poartă asemenea poveri nu sunt îngrijorați de moarte. O, nebunească îngrijorare! O, stupidă alergare pentru etalare! Pentru aceștia Spiritul Sfânt prorocște prin Tefania: argintul și aurul lor nu pot să-i apere în ziua mâniei Domnului. Dar pentru acele femei care s-au unit cu Hristos, este potrivit să se

62 Capitolul 4

Împodobească nu cu aur, ci cu Scriptura, prin care poate străluci lumina!” După Clement, creștinii n-ar trebui să spună „Posed multe lucruri: de ce să nu mă bucur?” ci „Posed multe lucruri: de ce să nu dau și celor care au multe nevoi?” Mai departe el vorbește despre principiul responsabilității: „Este monstruos ca cineva să trăiască în lux, în timp ce mulți sunt săraci. Este cu mult mai glorios să faci bine multora, decât să trăiești în lux. Cu mult mai înțelept este să-ți folosești banii pentru nevoile oamenilor, decât pentru bijuterii sau aur! Este cu mult mai folositor să te împodobești cu prieteni, decât cu ornamente fără viață!”

Ca și Tertullian, Clement vorbește împotriva practicilor păgâne a acelor bărbați care-și înzorzonau corpurile ca și femeile, angajând servitori care să-i îmbrace și să-i pieptene, și folosind haine transparente și parfumuri. El îndemna pe creștini să se ferească de astfel de vanități păgânești și să se bucure de frumusețea lor reală, care vine nu din smulgerea părului, ci din lepădarea senzualității. Chemarea creștină este de a lepăda „omul vechi (nu încărunțit), corupt prin poftă înșelătoare, și de a fi reînnoit (nu prin vopsire și ornamente), ci în duhul minții, și de a îmbrăca omul nou, făcut după chipul lui Dumnezeu în neprihănire și sfințenie”.

Recomandarea lui Ciprian pentru modestie

Recomandări asemănătoare găsim și în scrierile lui Ciprian (mort la 258), episcop al Cartaginei. În micul său volum „Despre hainele fecioarelor”, el îndemna pe femei să fie modeste în îmbrăcăminte. El spunea că o femeie lipsită de modestie nu poate pretinde că aparține lui Hristos. „Îmbrăcându-se cu perle și purpuriu, nu s-au putut îmbrăca și cu Hristos; împodobite cu aur și perle, și

coliere, ele au pierdut podoabele inimii și ale spiritului”.

Ciprian sfătuia pe femei, „ca un părinte” spunând: „Lăsați înfățișarea voastră să nu fie coruptă, gâtul neîmpodobit, nu vă răniți urechile, nu vă înconjurați degetele și încheieturile cu verigi, nici picioarele cu verigi de aur, nu vă vopsiți părul și nici ochii, căci Dumnezeu vă privește”.

Aceste recomandări descoperă faptul că mulți creștini în secolul II și III au fost influențați de extravaganta și lipsa de modestie a modei, în ciuda apelurilor constante a liderilor Bisericii de a fi modești și sobri în înfățișarea exterioară. Acest lucru este adevărat și în timpul nostru. Mulți

Haine și podoabe în biserica creștină 63

creștini urmează mai îndeaproape moda lipsită de modestie decât sfaturile biblice privind modestia, decența și sobrietatea.

Conformarea creștinilor la moda lumii în diverse timpuri, nu poate întuneca adevărul că totuși creștinii au avut și curajul s-o respingă, îmbrăcându-se, după principiile biblice cu modestie și decență. Păgânii au scris despre felul modest în care se îmbrăcau creștinii. Citim în „Patimile lui Perpetua și Felicitas” că Perpetua și alte femei nou-botezate erau silite să poarte haine păgâne și podoabe înainte de a fi executate în arena din Cartagina, Africa de Nord, în ziua de 7 martie 203. Prin acest act, păgânii voiau să batjocorească modestia creștină.

Rugămintile stăruitoare ale lui Crisostom pentru modestie

Secolul IV deschide un nou capitol în istoria creștinismului. Edictul de la Milan, 313, emis de noul „convertit” Constantin, a pus capăt persecuțiilor și a inaugurat o eră a protecției imperiale și a prosperității financiare a Bisericii. Milioane de păgâni au intrat deodată în Biserică, în timp ce se țineau de stilul lor de viață păgân.

Se poate înțelege gravitatea acestei probleme când citim predicile liderilor Bisericii din acel timp. De exemplu, Crisostom (Ioan Gură de Aur), cunoscut ca cel mai mare predicator al primelor secole, a avut o serie de predici între 386 și 403 în principalele orașe creștine, Antiohia și Constantinopol. În predicile sale, frecvent chema pe bărbați și femei să se îmbrace modest și sobru, evitând hainele costisitoare și podoabele.

Într-o predică despre Evrei 11, 37 – 38, Crisostom făcea apel la modestie, punând în contrast îmbrăcămintea creștină cu cea păgână,

prin ilustrația a doua trupe de actori jucând în două teatre diferite. „Celor de pe scenă li se potrivesc hainele extravagante și bijuteriile, deoarece această ținută le aparține lor, curvelor, celor care vor să fie priviți. Ei să se îmbrace seducător, căci sunt pe scenă ca să danseze. Dar o femeie care profesează bunătatea, trebuie să se îmbrace altfel. Există o altă manieră de a te înfrumuseța. Tu ești de asemenea de la un teatru, și pentru acel teatru trebuie să te înfrumusețezi, folosind altfel de ornamente. Ce este acest teatru? Cerul, compania îngerilor. Vorbesc nu numai fecioarelor, dar și celorlalte femei. Toți cei care cred în Hristos sunt în acest teatru. Vorbiți acel fel de lucruri care plac acelor spectatori. Puneți acele haine care le plac lor”.

64 Capitolul 4

Crisostom era și el revoltat de hainele extravagante și ornamentele unor membri ai Bisericii, pentru că într-o predică despre 1 Timotei 2, 9 – 10; el intră în detalii privind aurul, perlele, hainele scumpe, cosmeticele, vopselele pentru ochi, pieptănăturile elaborate. El exclamă: „De ce să nu purtați acele haine și ornamente care plac lui Dumnezeu: modestie, castitate, ordine, sobrietate? Nu mai putem deosebi desfrânatele de fecioare, așa de mult a avansat indecența. Haina unei fecioare nu este studiată, ci e simplă și fără ornamente; dar observăm că astăzi ele au multe articole care fac hainele lor să atragă atenția. O, femeie, oprește-ți nebunia! Deplasează-ți preocuparea spre suflet, și spre împodobirea interioară. Căci înfățișarea exterioară de care te preocupi, nu suferă cu nimic devenind frumoasă pe dinăuntru”.

Crisostom s-a evidențiat pentru curajul său de a denunța pompa și extravaganța celor bogați și puternici, inclusiv pe împărăteasa Eudoxia, renumită pentru etalarea în public a podoabelor și hainelor ei costisitoare. Nereușind să aducă la tăcere denunțurile lui Crisostom prin favoruri eclesiastice, Eudoxia a recurs la acuzații ridicole pentru a-l condamna și a-l trimite în exil în anul 403. Istoria lui Crisostom ne amintește cât este de dificil pentru orice predicator sau scriitor să denunțe hainele extravagante și ornamentele, deoarece asemenea predici sau scrieri rănesc ceea ce unii oameni iubesc cel mai mult, adică vanitatea (deșertăciunea) și mândria lor.

Reguli apostolice despre modestie

Denunțări ale lipsei de modestie în înfățișarea exterioară se întâlnesc în scrierile altor lideri ai Bisericii ca Chirii din Ierusalim și Basil de Cezarea. Pe scurt, vom menționa doar un singur document, și

anume o colecție de legi eclesiastice, datând din ultima parte a secolului IV, cunoscut sub numele de „Constituțiile apostolice”. Aici putem găsi reguli pentru bărbați și femei privind podoabele.

Regulile pentru bărbați includeau următoarele: „Să nu permiți părului capului tău să crească prea lung, ci mai degrabă taie-l scurt... Să nu porți haine care să fie bătătoare la ochi; să nu-ți folosești inventivitatea în asemenea articole, ciorapii sau pantofii să fie normali, potriviți. Să nu-ți pui niciodată un inel de aur în deget; căci toate aceste podoabe sunt semne ale lascivității; astfel că dacă vei fi preocupat despre moda

Haine și podoabe în biserica creștină 65

Indecentă, vei și acționa în consecință”. Este demnă de notat interdicția cu privire la inele de aur. Având în vedere documente timpurii, așa cum vom vedea în cap.6, creștinilor le era îngăduit să poarte un inel de nuntă; această interdicție arată că în acest timp, inelul simplu, marital, a deschis calea purtării inelelor ornamentale, și de aceea folosirea lor era interzisă.

Femeile erau învățate să fie credincioase soților lor, evitând hainele și ornamentele ispititoare: „Dacă vrei să fii credincioasă, și să placi Domnului, o, soție, nu supraadăuga ornamente frumuseții tale, ca să placi altor bărbați; nici să nu porți broderii fine, haine sau pantofi ca să atragi pe aceia care sunt ispițiți de aceste lucruri... Să nu-ți pictezi chipul, care este chipul lui Dumnezeu, căci nu există nicio parte din ființa ta care să aibă nevoie de ornamente, deoarece toate lucrurile pe care le-a făcut Dumnezeu sunt foarte bune! Adăugarea unor podoabe ispititoare la ceea ce deja este foarte bun, este o insultă adusă darului divin”.

Mărturiile primelor patru secole descoperă astfel un deosebit interes al conducătorilor religioși de a încuraja pe creștin să se opună modei imorale a timpului lor. Nu era ușor pentru creștini, în societatea păgână a acelor vremuri, să mențină standardele morale ale modestiei și decenței în haine și ornamente. Și nici astăzi nu este mai ușor, în societatea noastră hedonistică (cu valori derivate din plăcere), din care modestia a fost exclusă. Vestea cea bună a Evangheliei este că noi putem face acest lucru, deoarece Hristos este puterea noastră (Filip 4, 13).

PARTEA H – HAINE ȘI ORNAMENTE ÎN TIMPUL EVULUI MEDIU

Odată cu acapararea Europei Occidentale de către triburile germanice, cultura romană a fost subordonată sau distrusă. Perioada dintre secolul V și secolul X este aproape un vid în ce privește hainele și ornamentele creștine. Două importante schimbări au avut loc în această perioadă. Mai întâi, hainele clericilor au devenit diferite față de laici. Al doilea, extravaganta în haine și podoabe a devenit problema clerului și a nobililor, mai mult decât a creștinilor de rând. Aceștia din urmă erau prea săraci ca să-și permită haine și podoabe costisitoare.

66 Capitolul 4

Haine clericale. În timpul primelor cinci secole, hainele clericilor nu erau diferite față de cele ale laicilor. Motivul de seamă este natura democratică a creștinismului timpuriu, în care nu era nicio deosebire de clasă între clerici și laici. Dar în secolul VI, hainele civile ale clericilor au devenit deodată diferite. Motivul este că în timp ce poporul a adoptat tunica scurtă, pantalonii și mantaua invadatorilor teutoni, clerul a reținut tunica lungă și toga (**pallium**) romanilor.

Papa Grigore cel Mare (590 – 604) nu permitea nimănui din preajma sa, să fie acoperit cu haine „barbare”. El impunea celor din enturajul său veșmintele vechii Rome. Începând cu secolul VI găsim canoane care interzic clerului să poarte haine seculare. Unii cercetători spun că hainele clericale catolice derivă din haina preoțească a Vechiului Testament, dar așa cum arată Enciclopedia Catolică, acestea s-au dezvoltat din haina seculară a lumii greco-romane.

Evoluția hainelor preoțești reflectă dezvoltarea puterii sacramentale a preotului la altar. Învățătura după care preotul la altar transformă elementele cinei Domnului în chiar trupul și sângele Mântuitorului, dă preotului prestigiu și putere supranaturală. Punându-și hainele liturgice pentru celebrarea Euharistiei, preotul este în măsură să impresioneze adunarea cu presupusa lui putere. „Cu ajutorul hainelor sale, preotul îmbracă atributele divine. Prin diverse haine pe care le schimbă, el arată puterea divină în diverse aspecte”. În concluzie, deci, hainele liturgice ridică superioritatea preotului în ochii congregației.

Extravaganța clericală

Folosirea hainelor liturgice pentru a da preotului o aură de divin, a contribui în același timp și la creșterea extravagantei în folosirea unor haine și podoabe costisitoare. Iar dacă preotul este îmbrăcat cu haine luxoase și împodobit cu aur și bijuterii la altar, de ce

acestea n-ar fi bune și pe stradă pentru oricine? Aceasta ne ajută să înțelegem de ce începând cu secolul VI, muștrările privind hainele și podoabele sunt adesea date mai mult clerului decât laicilor. Cu alte cuvinte, în timpul primelor cinci secole, clerul îndemna pe laici să se îmbrace cu modestie, începând cu secolul VI clerul este cel muștrat pentru lipsa de modestie.

Dicționarul de Antichități Creștine notează că „Conciliul de la Nicea, din anul 787, condamnă prin canonul 15 pe episcopi și clerici, care se

Haine și podoabe în biserica creștină 67

deosebeau prin bogăția și culorile strălucitoare ale hainelor. Astfel, Tarasius, patriarhul Constantinopolului (m. 806) poruncea clerului să se abțină de la purtarea brăurilor de aur, și de la haine cu purpură și mătase, recomandând brăul de păr de capră, și tunici decente, dar nu pompoase. Conciliul de la Aix, din anul 816, canonul 124, critică violent podoabele personale și luxul hainelor clericale, și sfătuiește pe clerici să nu fie nici pompoși, nici dezordonați”.

Pentru a ne face o idee despre extravaganța hainelor clericale, e de ajuns să privim una din ilustrațiile din manuscrisele Evului Mediu, în care clericii sunt înveșmântați cu haine cu aur, bijuterii, și blănuri costisitoare. În cartea „Istoria hainelor clericale”, Geo Tyack scrie: „Numărul și măreția hainelor adunate în Catedrale și marile mănăstiri din Anglia Evului Mediu sunt incredibile. La Canterbury în 1315 erau peste 60 haine în folosință obișnuită. La Exeter, în 1327, erau 74. Multe din acestea erau încrustate cu aur. Conrad, starețul de la Canterbury a dat acestei catedrale în 1108, o sutană magnifică, cu aur, având drept ciucuri 140 de clopoței de argint”.

Același lucru e adevărat pentru toată Europa occidentală. O vizită la muzeul „Tesori Vaticani”, poate fi o experiență iluminatoare pentru cine n-a văzut niciodată o asemenea colecție neprețuită de haine preoțești cu aur și bijuterii. În timp ce majoritatea oamenilor trăiau în sărăcie și purtau haine grosolane și de proastă calitate, clericii trăiau ca prinții, îngăduindu-și haine luxoase și bijuterii. Dacă hainele pe care le purtăm sunt un indiciu al caracterului, atunci aceste haine clericale medievale ne dau o indicație despre apostazia lor spirituală. Pe parcursul acestei analize istorice, vom avea ocazia să observăm și alte ocazii când redeșteptarea sau decăderea spiritualității Bisericii este reflectată în reformarea hainelor sau

dimpotrivă, prin extravaganta în îmbrăcăminte.

Extravaganța noii clase de mijloc

Situația economică și socială a început să se schimbe în secolul XI, odată cu cruciadele, care au eșuat în scopul lor de a captura „pământul sfânt” de la islamici, dar a reușit să schimbe sistemul feudal și să deschidă marile drumuri comerciale. Rezultatul a fost nașterea unei noi clase sociale, aceea a negustorilor și meseriașilor care s-au îmbogățit repede. Până atunci au existat două clase sociale, bogații (nobili și clerici) și

68 *Capitolul 4*

săracii (toți ceilalți). Noua clasă a „prinților comerțului” era doritoare să-și afirme rangul prin bunăstarea lor, deoarece n-o puteau face prin descendență. Ei au adoptat stilul luxos al nobililor, care includea extravaganta în haine și bijuterii.

În cartea „Italia în sec. XIII”, Charles Sedwick descria astfel extravaganta hainelor: „Femeile la modă purtau în subțire, purpură, brocart, articole de aur și argint, bijuterii de toate felurile, accesorii și zorzoane. Cămășile erau decoltate spre stupoarea celor sobri; purtau păr fals și se pictau și se pudrau într-un mod dezgustător; purtau dantele și podoabe spre a fi pe gustul modei”. Cu foarte mici adaptări, putem vedea în acest tablou, pe femeile la modă de astăzi.

Legi limitative

Extravaganța a devenit curând așa de universală iar condamnarea bisericii, adusă celor ne-ordinați, atât de dură, încât au apărut așa-numitele „Legi limitative” în țările Europei și în coloniile Noii Anglii, cu scopul de a stăvili înfățișarea ostentativă a noii clase. Aceste legi reglementau înfățișarea exterioară stabilind ce fel de haine și podoabe trebuia să fie purtate. Erau prevăzute anumite pedepse de către stat și Biserică. Biserica exercita puterea de control în materie de extravaganta, deoarece era adânc implicată în afacerile statului ca și în viața particulară a oamenilor.

Paradoxul legilor limitative romano-catolice este că ele erau promovate de lideri religioși care purtau ei înșiși haine somptuoase și podoabe extravagante. Interesul fundamental al Bisericii nu era de a menține un principiu biblic al modestie în ce privește hainele, ci de a menține diferențele de clasă. Sprijinul Bisericii pentru ierarhia de clasă cu o clasă legislativă, a dus la frecvente conflicte între revoluționari și Biserică.

PARTEA în – HAINE ȘI ORNAMENTE DE LA REFORMĂ PÂNĂ ÎN TIMPURILE NOASTRE

Reforma Protestantă a adus reforme radicale nu doar în ce privește înțelegerea teologică a mântuirii, ci și în stilul de viață practic al oamenilor. Reforma a denunțat pompa bisericii romano-catolice și a trezit conștiința oamenilor cu privire la principiile biblice ale modestiei și

Haine și podoabe în biserica creștină 69

simplității. Ei susțineau că hainele extravagante și podoabele costisitoare conduc la păcatele mândriei și senzualității, în timp ce modestia descoperă umilință și puritate.

Calvin scria: „Haina trebuie să urmeze modestia și sobrietatea; căci luxul și cheltuielile fără rost se nasc din dorința de a te expune privirilor, de dragul mândriei și a lipsei de castitate”. Calvin credea că soluția la problema lipsei de modestie în haine stă nu în promulgarea de legi, ci în dezvoltarea unei dispoziții umile, deoarece „acolo unde domnește ambiția lăuntrică, nu este niciun fel de modestie în haine”.

Învățăturile lui Calvin, fără îndoială au influențat legile limitative care au fost emise în principalele orașe elvețiene. În cartea „Hainele și comportamentul în legile de la Basel, Berna și Zürich”, John M. Vincent oferă informații cu privire la aceste legi. De exemplu, ordonanța de la Basel din 1637 detaliază pe aproape 20 de pagini felul de haine și podoabe permise sau interzise.

„Femeile din orice clasă trebuie să evite aurul și broderiile cu aur, garnituri, dantele, șnururi, aur, argint, perle, pietre prețioase pe haine, veste, brâie, panglici, șnururi, pantofi, saboți etc... în aceste vremuri tulburi, bărbații și femeile trebuie să evite șiraguri de perle, sau de aur, brățări, coliere. Hainele împodobite cu perle, ca coliere, cămăși, batiste, șervețele de mătase, pălării, nasturi, gulere, să nu fie purtate”.

Astfel de ordonanțe erau comune în întreaga Europă. Pentru a înțelege cum de accepta poporul intervenția Bisericii și a guvernului în viața lor particulară, trebuie să ne amintim că și Biserica și guvernul erau privite ca fiind instituții părintești rânduite pentru bunăstarea oamenilor. Dar indiferent de ceea ce am gândi despre dreptul Bisericii și al statului de a se amesteca în viața oamenilor, este cert că aceste legi reflectă respectul pentru principiile biblice de modestie în haine și scopul de a ajuta oamenii să trăiască conform acestora.

Anabapțiștii și modestia

Mișcarea reformatoare începută cu Luther, Calvin și Zwingli a fost dusă ceva mai departe de către anabapțiști, predecesorii mannoniților, baptiștilor, huteriților, frățiorilor, etc. Scopul lor era de a se întoarce la stilul simplu de viață a creștinismului apostolic. Ei credeau că nu e destul să reformezi Biserica doar din punct de vedere teologic prin eliminarea

II

70 Capitolul 4

tuturor ereziilor care sunt în contradicție cu Scripturile, ci și din punct de vedere al vieții practice prin punerea în aplicare a sfaturilor biblice neglijate. Între acestea ei au inclus și problema modestiei în îmbrăcăminte, precum și evitarea podoabelor.

Menno Simons, marele conducător olandez al anabapțiștilor, a scris de repetate ori despre necesitatea practicării simplității, în special în haine și ornamente. Descriind pe acei creștini care nu luau în serios idealul biblic al simplității, el scria: „Ei spun că sunt credincioși, și totuși, nu au limite pentru aroganța lor blestemată, mândrie nebunească și pompă; ei afișează mătăsuri, catifele, haine scumpe, inele de aur, coliere, curelușe de argint, agrafe și nasturi, cămăși curios împodobite, șaluri, gulere, văluri, șorțuri, pantofi de catifea, saboți și alte asemenea zorzoane nebunești”.

Aceste lucruri trebuie înțelese nu doar în relație cu principiul biblic al modestiei, ci și în contextul hainelor extravagante ale claselor bogate. Atunci era perioada Renașterii, caracterizată prin stilul de viață extravagant, în special în haine și ornamente. Anabapțiștii erau decizi să susțină idealul biblic al modestiei și simplității în îmbrăcăminte. Idealul lor s-a transmis din acele zile și descendenților lor, mennoniții.

În studiul său, „Veșmintele mennoniților de-a lungul a 4 secole”, Melvin Gingerich a arătat cum credincioșia față de învățăturile biblice și față de tradiția creștină privind modestia și simplitatea în haine, a favorizat o conștiință înaltă a mennoniților despre identitatea și misiunea lor în lume. El își sfârșește cartea prin cuvintele: „Conceptul de simplitate este încă prezent printre mennoniții din Europa și America... Dacă mennoniții își vor păstra această moștenire, ei vor continua să sublinieze principiul că întreaga viață, inclusiv hainele, trebuie să fie aduse în conformitate cu standardele biblice privind

umilința, responsabilitatea, modestia și simplitatea”.

O lecție de la mennoniți

De dragul adevărului, trebuie să spunem că presiunea conformității culturale a venit și asupra mennoniților. John C. Wenger, un istoric mennonit respectat, arăta că nu toate grupurile de mennoniți au menținut atitudinea lor neconformistă față de modă și practicile lumești. Și în

Haine și podoabe în biserica creștină 71

Europa, dar și în America, erau grupuri de mennoniți numiți „progresiști”, care au pierdut treptat idealul de la început.

După Wenger, în aceste grupuri, „o mare parte din vigoarea lăuntrică” a dispărut ca rezultat al procesului conformării culturale, în special în problema hainelor și a podoabelor. „Ei au îngăduit procesului de acomodare culturală să înainteze cu minimă sau deloc rezistență, crezând în mod sincer că Creștinismul nu constă în forme exterioare, subestimând puterea societății de le-a modela caracterul, crezul și viața practică. Aceasta a dus la pierderea simțământului misiunii unice precum și a unor doctrine... Ei au fost înclinați să devină asemănători mai mult cu protestanții americani, decât cu primii mennoniți”.

Pierderea identității și a misiunii pe care au experimentat-o mennoniții „progresiști”, ca un rezultat al slăbirii standardelor creștine, în special în haine și podoabe, constituie o avertizare pentru orice Biserică ce se confruntă cu „acomodări culturale”. Cu alte cuvinte, ceea ce s-a întâmplat cu mennoniții „progresiști”, se poate întâmpla și cu adventiștii „progresiști” sau cu oricare alt grup. Păstrarea identității și a misiunii este strâns legată de felul cum trăim doctrinele noastre distinctive. Aceasta deoarece felul cum trăim este o modalitate de a întări ceea ce credem. Când indivizii sau Bisericile încep să permită folosirea bijuteriilor sau a hainelor extravagante, ei înclină să relativizeze validitatea și relevanța principiilor biblice, și în final, le vor rămâne foarte puține lucruri prin care să-și exprime identitatea.

Haine și podoabe în coloniile americane. Mișcarea reformatoare începută cu Luther și Calvin, a fost dusă mai departe nu doar de anabaptiști, dar și de puritani și pietiști. Puritanii au urmărit să curățească Biserica din Anglia conform liniei reformatoare calviniste de la Geneva. „Programul de curățire” al lor era asemănător cu al anabaptiștilor, în sensul că se împotriveau aspectelor papale de

închinare, cu veșminte pompoase, cruci și statui, promovând predicarea și stilul simplu de viață, cu evitarea luxului și a podoabelor exterioare. Unii din ei au emigrat în America, sperând să trăiască acolo cu mai multă credincioșie față de principiile biblice. Din tradiția puritană au ieșit mari predicatori ca Jonathan Edwards și George Whitefield, care au jucat un rol conducător în marile mișcări revivaliste.

72 Capitolul 4

Pietismul a ieșit din tradiția luterană ca o reacție la dogmatismul fără viață luteran. Scopul mișcării pietiste era să aducă viață luteranismului prin trăirea experienței mântuirii prin devoțiune personală, studiu biblic, rugăciune și stil simplu de viață. Pietismul a avut o mare influență în Europa, încât mii de creștini se uneau în grupuri mici de studiu și rugăciune. În 24 mai 1738, John Wesley a luat parte la una din întâlniri, când „inima lui a fost puternic încălzită” și viața lui radical schimbată.

Mulți pietiști, ca și puritanii, au venit în America și s-au așezat în coloniile Noii Anglii. Ei au adus totodată convingerile lor religioase, inclusiv modestia și simplitatea în haine. Leigh Eric Schmidt arată rolul pe care hainele l-au jucat în viața spirituală și socială a coloniilor americane: „La început, hainele au favorizat ordinea religioasă și socială: au contribuit la noțiunea de autoritate, ierarhie, comunitate și gen. În același timp, hainele evocau semnificații spirituale și teologice în cultura timpurie americană. Imaginea Sabatului, a serviciilor divine, a păcatului, a faptelor bune, a purității, a escatologiei, a răscumpărării, toate erau vitalizate prin îmbrăcăminte”.

Influența reformei în îmbrăcăminte din coloniile americane a fost binecunoscută, astfel că Pennsylvania, de exemplu, a fost numită deseori „Statul simplu”. Melvin Gingerich notează că „în ultima vreme, mii de turiști americani au vizitat Lancaster County, Pennsylvania, pentru a observa viața „oamenilor simpli” și probabil că mulți s-au întors la New York și alte orașe doar cu o cunoaștere superficială a acestor oameni, ai căror strămoși, timp de circa 2 secole, nu au fost absorbiți, ci din contra, și-au menținut stilul simplu de viață și de îmbrăcăminte”.

Cele 6 motive ale lui John Wesley pentru modestie în haine

John Wesley a fost urmașul multor pietiști și puritani care au făcut din problema hainelor extravagante și a podoabelor o importantă

problemă morală. Învățăturile sale clare și hotărâte constituie baza concepției metodiste în materie. De fapt, învățăturile lui au avut o influență considerabilă asupra Biserici AZȘ, deoarece unii din pionierii mișcării adventiste, inclusiv Ellen White, au venit din Biserica Metodistă.

Primii adventiști au respectat învățăturile lui Wesley privind hainele și podoabele. Faptul este confirmat, de exemplu, prin publicarea unui

Haine și podoabe în biserica creștină 73

articol intitulat „Despre îmbrăcăminte, din sfaturile domnului Wesley către Metodiști”, în Review and Herald, jurnalul oficial adventist, din 10 iulie 1855. În acest articol, Wesley cheamă pe metodiști să urmeze principiul simplității și al curăției în haine, cu evitarea aurului, a pietrelor scumpe și a hainelor scumpe.

Într-o predică, „despre haine”, din 30 decembrie 1786, John Wesley prezenta 6 motive principale pentru care metodiștii nu se împodobesc „cu aur, pietre scumpe și haine costisitoare”. Le prezentăm aici pe scurt, deoarece sunt aplicabile și astăzi.

Primul motiv este că purtarea hainelor luxoase și a podoabelor „trezește mândria, și o face să crească... Nimic nu este mai natural decât să gândești mai grozav despre tine atunci când ești îmbrăcat mai grozav...” Wesley arată înspre mulți oameni din America, și nu e vorba de lorzi, ci de negustori cinstiți, care deduc „valori personale superioare din valoarea hainelor lor”.

Al doilea motiv este că „hainele scumpe duc la nașterea și creșterea vanității. Prin vanitate eu înțeleg aici dorința de a fi admirat și lăudat... Cu cât îți îngădui mai mult această dorință, cu atât ea va crește. Noi avem deja destulă vanitate în natura noastră, dar astfel îngăduind-o, ea va crește de sute de ori. Opriți-vă! Luați ca țință să fiți plăcuți, doar lui Dumnezeu, și aceste ornamente vor dispărea”.

Al treilea motiv este că „hainele scumpe tind să producă lăcomie și pasiuni turbulente. De aceea Apostolul pune în contrast hainele scumpe cu faptele bune și cu podoaba unui spirit liniștit”. Prin lăcomie, Wesley se referă la acea tensiune interioară, deoarece împodobirea exterioară face imposibilă experimentarea „unui spirit blând și liniștit”.

Al patrulea motiv este că „hainele scumpe tind să genereze și să aprindă pofta senzuală. Wesley se referă la o haină lipsită de modestie

care poate trezi instinctele. „Tu aprinzi o flacăra care te poate mistui și pe tine și pe cei care te admiră”.

Al cincilea motiv poate fi denumit administrare iresponsabilă. Banii cheltuiți pentru împodobirea de sine nu mai pot fi folosiți pentru a te împodobi cu faptele bune care să îmbrace pe cei goi. Celor care spuneau: „Pe mine mă caracterizează umilința și dacă sunt îmbrăcat cu aur, și dacă sunt îmbrăcat cu un sac”, Wesley le spunea. „Chiar dacă poți să fii umil, nu vei putea să fii plin de fapte bune. Fiecare șiling pe care îl

74 Capitolul 4

salvezi de la cheltuieli inutile pe haine, poate fi folosit în a îmbrăca pe cei goi, și-a în ușura poverile celor săraci”. Wesley dezvoltă mai pe larg acest al cincilea motiv decât pe celelalte, deoarece probabil, el recunoaște importanța isprăvniceii creștine, care este diminuată prin cheltuieli iresponsabile.

Al șaselea motiv este că hainele și podoabele extravagante fac fără efect sfințenia lăuntrică. Atâta vreme cât preocuparea ta este pentru împodobirea exterioară, lucrarea lăuntrică a Spiritului Sfânt este anulată, în loc să fii din ce în ce mai spiritual, devii din ce în ce mai pământesc. Părtaşia cu Dumnezeu scade și în mod treptat te afunzi în spiritul lumii, în dorind lumești și nebunești și în poftă mortale. Toate aceste rele, și multe altele, izvorăsc dintr-o singură rădăcină: dedarea la împodobiri exterioare”.

Apreciem pe Wesley pentru puternicele sale predici pe acest subiect, și mai ales pentru înțelegerea influenței pe care o au podoabele exterioare asupra lucrării interioare a Spiritului Sfânt. Influența predicilor lui Wesley a fost simțită nu doar în Anglia ci și în America. Chiar Wesley povestește că în timpul unei scurte șederi în Savannah, Georgia, a predicat unei Biserici ai căror membri erau împodobiți cu aur și haine scumpe, ca cei din Londra. Dar ca rezultat al apelului puternic la simplitate, s-au produs schimbări radicale. „Tot timpul cât am stat la Savannah, după aceea, nu am mai văzut aur în Biserică, nici haine scumpe. Oamenii se îmbrăcau cu simplitate, cu în curat sau cu lână”.

Phoebe Palmer: reformatorul hainelor.

Reforma hainelor începută de Wesley a fost continuată de Phoebe Palmer (1807 – 1874). Ea a dat naștere la o mișcare revivalistă care a influențat multe denominațiuni până astăzi, și a pus bazele

nașterii penticostalismului modern. Un studiu al contribuțiilor ei la dezvoltarea creștinismului american a fost făcut recent de Charles Edward White.

Ca și Wesley, Phoebe Palmer credea că hainele înzorzonate sunt o piedică pentru sfințirea lăuntrică. Ea a susținut reforma în îmbrăcăminte deoarece credea că hainele și podoabele extravagante arată o inimă împărțită și irosesc banii. Ea predica faptul că cei care se îmbracă astfel și se împodobesc, sunt „iubitori mai mult de plăceri decât de Dumnezeu” (2 Tim 3, 4). Viața lor mărturisește că ei sunt prieteni cu lumea și vrăjmași cu Dumnezeu (Iacov 4, 4)”.

Haine și podoabe în biserica creștină 75

Ea vorbea despre o femeie „credincioasă” care purta bijuterii în valoare de peste 5.000 dolari, numind o astfel de cheltuie a banilor lui Dumnezeu drept o practică „păgână”. Pornind de la Jud. 8, 24 (Ei purtau cercei de aur pentru că erau Ismailiți), ea spunea despre cei care poartă aur sau alte bijuterii că nu sunt adevărați israeliți ci ismaeliți. Ei trebuie să se curețe de aceste relicve ale păgânismului, și să le îngroape așa cum Iacov a îngropat idolii și cerceii la Sihem (Gen. 35, 4). Predicile ei au dus la o mare redeșteptare spirituală și au contribuit la nașterea Mișcării de Sfințire.

Declinul reformei. Din nefericire, reforma în îmbrăcăminte inițiată și dezvoltată de Wesley și Phoebe Palmer a fost abandonată. Majoritatea bisericilor evanghelice care își trag rădăcina de la acești pionieri, n-au mai susținut standardele modestiei ca și fondatorii lor. Nu au mai privit la înfățișarea exterioară ca fiind un indicator important al caracterului creștin. Această schimbare de atitudine poate fi văzută prin compararea vechilor manuale bisericești cu cele de astăzi.

De exemplu, în ediția din 1856 a Manualului de disciplină și doctrină al Bisericii Metodiste Episcopale, există următorul fragment. „Întrebare: Trebuie să insistăm asupra regulilor vestimentației? Răspuns: Pe toate planurile! Nu este acum timpul să încurajăm hainele extravagante. Din contră, poporul nostru să fie îndemnat să se conformeze spiritului și preceptelor apostolice, să nu se împodobească pe sine cu aur, pietre scumpe sau haine scumpe (1 Tim 2, 9)”. Aceeași propoziție este repetată în ediția din 1880, și în plus se spune: „Nimeni să nu fie primit în Biserică decât după ce a renunțat la purtarea de aur și a ornamentelor inutile”.

Remarcabil este că asemenea enunțuri nu se găsesc în nicio ediție de după 1940. Iar în manualele recente, a fost omisă toată secțiunea despre îmbrăcăminte regăsită în manualele din sec. XIX. Am întrebat pe unii lideri metodisti în legătură cu motivul care a dus la abandonarea în Biserica lor a acelor principii. Mi-au spus că această omisiune reflectă procesul acomodării culturale care a afectat nu numai pe metodisti, ci pe creștini în general. Rezultatul este că din ce în ce mai mulți creștini își înzorzonează trupurile cu haine scumpe și podoabe inutile, fără a înțelege efectul periculos al acestor lucruri asupra propriei lor spiritualități, și asupra mărturiei pe care o dau altora despre Hristos.

76 Capitolul 4

Reforma hainelor în Biserica Adventistă

Interesul pentru reforma hainelor, în Biserica AZȘ s-a dezvoltat din două motive: Mai întâi, legământul spiritual cu Hristos, și în al doilea rând sănătatea fizică. Ellen White, unul din fondatorii Mișcării Adventiste, repetă de nenumărate ori în scrierile ei aceste două funcții ale hainelor. „În îmbrăcăminte, ca și în alte lucruri, este privilegiul nostru de a onora pe Creatorul nostru. El dorește ca hainele noastre să fie nu doar curate și sănătoase, ci și potrivite și ordonate”.

Ellen White a crescut ca metodistă, cu convingerea că înfățișarea exterioară este un indicator al stării spirituale interioare. Ea spune: „Hainele și aranjarea lor pe o persoană sunt în general un indicator al bărbatului sau femeii respective. Noi judecăm caracterul unei persoane prin stilul hainelor”. Când dânsa a denunțat pentru prima oară fustele largi, cu cercuri pe dedesubt, în prima parte a anului 1860, motivul era că „Dumnezeu vrea să fim un popor deosebit”. Odată cu viziunea despre problema sănătății, în 1863, ea a început să privească îmbrăcăminte și din punctul de vedere al sănătății.

Nevoia de reformă în îmbrăcăminte era evidentă. Femeile la modă purtau straturi de fuste lungi și jupoane, cântărind mai mult de 15 pounds (7, 5 kg). Fustele lungi adunau de pe stradă microbii, despre care oamenii nu știau. Corsetele torturau abdomenul pentru a conferi o talie subțire, cauzând frecvente deranjamente interne. Adăugarea de cercuri de oțel pe dedesubtul fustelor, a făcut ca îmbrăcăminte de damă americană să fie și mai neconfortabilă, iar femeia cu atât mai imobilă. O femeie în cercuri avea nevoie de 4 – 5 „picioare” (unitate de

lungime americană, 1 picior = 30 cm, iar 5 picioare „feet” = 1, 5 m) spațiu înconjurat de ei, când stătea în picioare, iar când stătea jos în mașină sau într-un loc public, se ajungea la expuneri indecente. În ciuda inconvenientelor de ordin practic sau sanitar, cercurile erau privite ca atât de feminine, încât cu greu s-a putut face o reformă.

În 1860 Ellen White scria că cercurile erau „una din blestemățiile pe care Dumnezeu vrea să le abandonăm”. În 1865, cu ajutorul unor surori din Battle Creek, Ellen White făcuse un proiect de îmbrăcăminte feminină care să mențină feminitatea și în același timp să elibereze șoldurile și pieptul de corsetele strâmte. Consta din pantaloni supli până la gleznă, care să fie călduroși pentru picioare. Deasupra pantalonilor

Haine și podoabe în biserica creștină 77

era o fustă și o bluză. Fusta susținută de bretele pe umeri, sau cu nasturi pe talie, elimina cercurile și corsetele strâmte.

Ellen White recomanda această îmbrăcăminte, dar nu obliga. Nu a intenționat niciodată să fie o uniformă, ci un mod de îmbrăcăminte simplă și modestă. Mulți adventiști au adoptat-o, dar alții au manifestat împotrivire, deoarece erau prea atașați de îmbrăcămintea la modă. Au fost contradicții cu privire la lungimea exactă a fustei. După 4 sau 5 ani Ellen White a recunoscut că reforma în îmbrăcăminte a produs divizări. De atunci a părăsit ideea de a mai promova vreun anumit fel de îmbrăcăminte, doar îndemnând pe adventiști „să adopte un stil simplu, fără podoabe, cu o lungime modestă a fustei”.

Sfaturile Ellenei White privind îmbrăcămintea puneau în balanță și ținta creștină de a onora pe Dumnezeu prin toate lucrurile. Ea se adresa unei femei spunând: „Femeile noastre să se îmbrace simplu, așa cum multe o fac, cu materiale de bună calitate, durabile, potrivite pentru vârsta lor, iar preocuparea pentru îmbrăcăminte să nu umple toată mintea. Femeile să se îmbrace cu simplitate, modestie, cu rușine și sobrietate. Să dăm lumii o ilustrație a împodobirii interioare

cu harul lui Dumnezeu”.

Concluzie

Acest studiu istoric a arătat că hainele și podoabele au fost un indicator important al declinului sau al redeșteptării Bisericii de-a lungul perioadelor istoriei. Am văzut că în vremuri de prosperitate materială și slăbiciune morală, mulți creștini au adoptat moda extravagantă a timpului lor, motivând că credința creștină nu stă în înfățișarea exterioară. Ei au subestimat puterea modei lumești de a modela caracterul lor după valorile seculare ale societății. Rezultatul acestei acomodări culturale a fost dispariția puterii spirituale interioare, o abandonare a principiilor biblice privind modestia în îmbrăcăminte și o pierdere a simțământului identității și misiunii Bisericii.

Cu circa un secol în urmă, Ellen White descria cu clarviziune profetică, exact ceea ce am văzut în acest capitol, și anume: *„În fiecare generație, o mare parte din cei care se numesc urmași ai lui Hristos au disprețuit acele precepte ale lepădării de sine și umilinței, care implică modestie și simplitate în vorbe, fapte și înfățișarea exterioară. Rezultatul a fost acela că depărtarea de învățăturile Evangheliei a dus la adoptarea*

78 Capitolul 4

modei, obiceiurilor și principiilor lumești. Evlavia vie a dat locul unui formalism mort. Prezența și puterea lui Dumnezeu, au fost retrase de la oamenii iubitori de lume și s-au acordat unei clase de închinători umili, care sunt binevoitori a se supune învățăturilor Scripturii. Timp de mai multe generații, această istorie s-a repetat. Una după alta, diferite denominațiuni s-au ridicat și renunțând la simplitatea lor, au pierdut, în mare măsură, puterea de la început”.

De-a lungul veacurilor, linia de demarcație dintre Biserică și lume a devenit tot mai confuză iar creștinii s-au conformat lumii în mâncare, băutură, haine, podoabe, distracții, divorțuri și recăsătorire. Aceasta este adevărat în special astăzi, deoarece, așa cum spune Robert St. Clair, „Cultura noastră deformată face idoli din frumusețe, talent, și se închină la poziția socială, prestigiu, bani. Când Biserica se adaptează la acest păgânism deghizat, linia dintre Biserică și lume devine tot mai neclară”.

Fără să mențină o linie de demarcație dintre lume și Biserică, Biserica poate deveni foarte ușor o societate de tip hollywoodian, în

care membrii se întâlnesc o dată pe săptămână pentru a se felicita unul pe altul pentru hainele lor de ultimă modă, bijuterii, mașini, hobiuri, concedii. Dar Biserica nu există pentru a da lumii cu palma pe umăr, ci pentru a salva lumea.

CAPITOLUL 5

O PRIVIRE ASUPRA VERIGHETEI

Pot creștinii să poarte verighetă? Podoabele de nuntă intră în categoria podoabelor pe care Petru și Pavel le condamnă? (1 Tim 2, 10; Petru 3, 3). Acestea sunt întrebări care au generat controverse nesfârșite în Biserica mea, ca și în alte locuri.

O parte a problemei este că dezbaterea aceasta se bazează mai mult pe simțăminte personale decât pe o clară înțelegere a consecințelor. Cei care poartă verighetă, simt că pentru ei, aceasta este un simbol puternic pentru a-și afirma statutul lor marital, și angajamentul, precum și o apărare contra „peșitorilor neinformați”. Pe de altă parte, cei care condamnă folosirea verighetei simt că inelul este un ornament interzis prin muștrările apostolice referitoare la „aur, mărgăritare sau pietre scumpe” (I Tim 2, 10; 1 Petru 3, 3).

Obiectivul capitolului. Obiectivul acestui capitol nu este de a-i pune în opoziție pe cei care poartă cu cei care nu poartă verighetă, ci mai degrabă de a arunca o privire asupra întregii problematice a verighetei de-a lungul istoriei, într-o perspectivă largă, istorică, culturală, biblică. Capitolul dă câteva informații de bază despre evoluția semnificației, folosirii și a influenței inelelor în istoria păgână dar și în istoria creștină. Vom da atenție impactului religios al verighetei în viața bisericilor creștine. Aceste informații vor prezenta o bază pentru meditație, pentru a vedea dacă este sau nu potrivit pentru un creștin să poarte astăzi verighetă.

Mărturisesc că acest capitol mi-a prilejuit multă cercetare de sine. Venind din Italia, o țară în care purtarea verighetei este considerată

80 Capitolul 5

Imperativă, un semn de fidelitate față de partenerul de viață, m-am apropiat de acest studiu cu convingeri personale condiționate de moștenirea mea culturală. Trebuie să accept că aceste convingeri au fost modificate ca rezultat al consultării materialelor despre evoluția impactului socio-religios al verighetei atât în păgânism cât și în creștinism. Nu prezint aceste concluzii pentru a judeca pe cineva ci

doar pentru a prezenta niște informații pe baza cărora fiecare să hotărască pentru sine cu privire la atitudinea față de aceste lucruri.

1. INELELE ÎN ISTORIA PĂGÂNĂ

Originea inelului

Istoria inelului este asemănătoare cu inelul însuși: fără început și fără sfârșit. Nimeni nu poate spune cu precizie cât de departe poate fi în trecut. Se pare că inelele apar în istoria Egiptului, provenind din sigiliu sau din inelul cu sigiliu. Deoarece sigiliul era un semn al puterii, purtătorul unui sigiliu, sau al unui inel cu sigiliu era privit ca o persoană cu mare autoritate. Un personaj regal dorind să-și delege puterea asupra unui oficial, trebuia să-i dea inelul său. Aceasta îi permitea să emită ordine cu deplină autoritate regală. Găsim un asemenea exemplu în Geneza 41, 42: „Faraon și-a scos inelul din deget și l-a pus în degetul lui Iosif”.

Transformarea inelului cu sigiliu într-un ornament are loc de asemenea în Egipt. Egiptencele bogate purtau inele de aur, pe toate degetele. Egiptencele sărace purtau inele din materiale mai ieftine: argint, bronz, sticlă sau lut, acoperit cu o glazură silicioasă colorată în albastru sau verde.

Grecii, etruscii și romanii au dezvoltat această artă. În perioada republicii romane (449 – 31 î. Hr.), cetățenii romani purtau numai inele din fier. Sclavilor le era interzis să poarte inele. Această politică de austeritate s-a sfârșit odată cu începutul perioadei imperiale (31 î. Hr.). Au apărut inele de aur, dar dreptul de a le purta era rezervat ambasadorilor, senatorilor, consulilor și șefului oficial al statului.

Au fost emise diverse legi cu privire la purtarea inelelor. Plinius ne informează că împăratul Tiberiu a stabilit să poarte inele doar acei care aveau mari proprietăți. Împăratul Severus a extins dreptul de a purta inele asupra soldaților și apoi și pentru cetățenii liberi. Sclavii purtau

O privire asupra verighetei 81

Inele de fier. Sub împăratul Justinian aceste restricții au fost desființate. Important de văzut că în timpul Romei imperiale, inele de fier, argint și aur erau purtate în conformitate cu clasa socială. Cu alte cuvinte, inelul lega o persoană de clasa lui socială.

Obligativitatea inelului. Folosirea inelului pentru „a lega” o persoană de clasa lui socială ar putea deriva din originea legendară a inelului. În „Istoria naturală”, Plinius ne spune că inelul apare în

mitologia greacă prima dată, atunci când Prometeu îndrăznește să fure focul din ceruri pentru folosul pământenilor. Pentru această crimă, Zeus l-a înălțuit de o stâncă în munții Caucaz pentru 30.000 de ani, timp în care un vultur se hrănea zilnic din ficatul său. După ce s-a chinuit cu lanțul mai mulți ani, Prometeu, în final, l-a rupt, smulgând o bucată de stâncă, împreună cu lanțul. De fapt, Zeus a fost cel care l-a eliberat. Dar pentru a nu renunța la judecata inițială, Zeus i-a rânduit să poarte o verigă a lanțului pe unul din degetele sale, iar pe inel i-a așezat o bucată din piatra de care fusese înălțuit, ca să-i aducă aminte necurmat că fusese legat de stâncă. Evident, legenda lui Plinius începe cu o superstiție, care de fapt s-a transformat într-un obicei. „Când unui sclav roman i se dădea libertatea, scrie James McCarthy, el primea împreună cu niște haine, și un inel de fier. Sclavul era legat, ca să spunem așa, cu un lanț caucazian al vasalității. Dându-i-se libertatea, el trebuia să poarte, ca și Prometeu, un inel de fier, pentru aducere aminte. Nu i se permitea să poarte un inel de aur, deoarece acesta era emblema cetățeniei.

Inelul de logodnă

Romanii au fost primii care au folosit inele, nu doar pentru a lega oamenii de clasa lor socială, ci și de partenerii de căsătorie. La ceremonia de logodnă, logodnicul dădea un inel simplu de fier, familiei miresei, ca un simbol al angajamentului său și al capacității sale financiare. La început ceremonia de logodnă era mai elaborată și mai importantă decât cea de căsătorie, care era o simplă împlinire a angajamentului de logodnă. Mult mai târziu, în creștinism, inelul a început să facă parte din ceremonia de nuntă.

În cartea sa, „Cum a început”, Paul Berdanier susține că purtarea obligatorie a verighetei vine din superstiții mai vechi, când un bărbat

82 Capitolul 5

lega funii în jurul taliei, a mâinilor și a gleznelor iubitei, pentru a fi sigur că spiritul ei va fi ținut sub controlul lui. Superstițiile păgâne, legate de originea inelului roman de logodnă, au făcut ca primii creștini să nu adopte folosirea lui. Înainte de a examina folosirea inelului în creștinism, e bine de menționat câteva superstiții păgâne asociate cu inelul. Acestea ne vor ajuta să așezăm verigheta în contextul ei istoric.

„Puterea magică” a inelelor.

Multe legende se referă la puterea magică a inelelor. După o

legendă populară, regele Solomon avea un inel cu ajutorul căruia se deplasa zilnic, la amiază, pe firmament, unde auzea secretele universului. Aceasta explica nemaiîntâlnita lui înțelepciune. O altă legendă susține că Solomon avea un inel cu o piatră neobișnuit de prețioasă care slujea de oglindă magică, în care el putea vedea orice loc sau persoană ar fi dorit. Astfel a reușit să rezolve cazul celor două femei cu copilul revendicat. S-a spus că inelul lui Solomon a fost găsit și folosit de exorciștii iudei care scoteau demonii prin nările oamenilor bolnavi.

Sunt multe asemenea povești despre puterile vindecătoare ale inelelor. Doctorul grec Galenius, în sec. Îl **d.Hr.**, scria unui rege egiptean, despre o amuletă cu iaspis verde cu un dragon desenat, încercuit de raze. El susținea că era un remediu eficient pentru boli ale organelor digestive. Alte inele vindeau de crampe sau de alte dureri. Eduard, regele Angliei, în sec. XI, este presupusul inițiator al folosirii inelelor vindecătoare. Când regele a fost întâlnit de un cerșetor, povestea spune că nu avea bani la el, dar i-a dat un inel drept pomană. Cerșetorul, fiind apostolul Ioan deghizat, i-a înapoiat inelul spunând că i-a conferit puteri miraculoase. Din acea zi, până în sec. XVI, în timpul Reginei Maria I, în vinerea mare regii Angliei și reginele binecuvântau și distribuiau inele, care se considera că aveau puteri de vindecare a epilepsiei.

Inele otrăvite. În timpul Romei, inelele se purtau nu doar pentru puterea lor vindecătoare, dar uneori și pentru efectul otrăvitor. Inele otrăvite aveau un lichid introdus într-o cavitate mică din interior. Un ac mic era conectat cu cavitatea în așa fel încât să producă o mică zgârietură la introducerea pe deget. Ideea s-a născut probabil de la dintele de șarpe.

Generalul cartaginez Hannibal a primit o doză fatală de otrăvă din

O privire asupra verighetei 83

Inelul său (183 – 182 în Hr.) chiar când era gata să bată pe romani. Se spune că familia Borgia din Italia secolului XVI, cunoscută pentru perfidiile ei, a folosit inele cu otrăvă pentru a ucide pe dușmanii lor.

Inele astrologice

Astrologia, adică credința că stelele influențează destinul oamenilor, era populară printre caldeeni, egipteni, greci, romani, și a

înflorit în lumea occidentală chiar în vremurile noastre. Până în sec. XVII inelele astrologice erau foarte populare. Aceste inele s-au dezvoltat din credința că corpurile cerești au o influență specială asupra națiunilor orașelor și a indivizilor. Acestea se spune, afectează înfățișarea personală, temperamentul, dispoziția, caracterul, sănătatea și norocul oamenilor. Pentru a atrage ajutorul zeităților planetare, era important să porți inele cu pietre și metale corespunzătoare pentru fiecare din cei șapte zei plantari:

Soarele – un diamant sau safir pus într-un inel de aur

Luna – un cristal pe un inel de argint

Mercur – un „magnet” cu mercur.

Venusametist pe inel de aramă

Marte – smarald pe inel de fier

Jupiter – cornelian pe staniu

Saturn – turcoaz pe plumb

Aceste inele diverse erau purtate în funcție de preferința pentru un anumit zeu. O anumită dezvoltare s-a produs în vremea când romanii, care foloseau „săptămâna” de opt zile (numdinum), au adoptat de la iudei săptămâna de 7 zile, pe care o folosim astăzi. Când romanii au adoptat săptămâna, ei s-au decis să numească fiecare din cele 7 zile după zeii planetari despre care spuneau că influențează zilele (Dies solis – de la Soare, Luni – de la lună, Martide la marte etc). Obiceiul iudaic era să numească zilele săptămânii după numărul respectiv (prima zi, a doua, a treia etc).

Această credință că fiecare zi a săptămânii era controlată de un zeu planetar a dus la dezvoltarea inelelor încrustate cu pietre. Oamenii bogați purtau un inel diferit pentru fiecare zi în conformitate cu piatra care se

84 Capitolul 5

potrivea pentru ziua respectivă. Apollonius din Tyrana, un filosof pitagoreean din primul secol, ne dă următoarea listă a inelelor cu pietre prețioase, care erau purtate în fiecare zi a săptămânii, pentru a asigura favoarea influențelor astrale:

Ziu		Piatra	Talism	As
a	zilei	an	trul	
	Du	Diam	Perlă	So
minică	nt		arele	
	Lu	Perlă	Diam	Lu

ni		nt	na	
	Ma	Rubin	Topaz	M
rți			arte	
	Mi	Ametis	Turqo	M
ercuri	t	az	ercur	
	Joi	Corneli	Safir	Ju
	an		piter	
	Vin	Smaral	Rubin	Ve
eri	d		nus	
	Sâ	Turqoa	Turma	Sa
mbătă	z	lin	turn	

Implicațiile originii păgâne a inelelor

Puținele exemple citate mai sus sunt departe de a fi exhaustive. Enciclopediile pe care le-am consultat conțin lungi articole care descriu folosirea superstițioasă a inelelor ca amulete, talismane, farmece, sau ca ajutoare în închinarea la anumiți zei păgâni. Dar ce a fost scris, este suficient pentru a arăta că originea inelelor se regăsește în superstițiile păgâne și în practicile idolatre.

Originea păgână și semnificația inelului ridică întrebări despre legitimitatea adoptării în creștinism a inelului ca reprezentând un legământ marital. În Biblie, valoarea simbolurilor este determinată de originea și semnificația lor. Sabatul, mielul pascal și sângele, Cina Domnului, botezul și spălarea picioarelor, sunt toate simboluri valoroase deoarece ele au fost stabilite de Dumnezeu ca să ne ajute să conceptualizăm și să interiorizăm realități spirituale. Valoarea lor este izvorâtă din originea, semnificația și funcția lor divină. Prin contrast, semnificația verigheții ca un simbol al legământului marital nu își găsește originea în Scriptură ci în mitologia și superstițiile păgâne. A conferi unui simbol păgân o semnificație creștină sfântă, duce la secularizarea simbolului. Aceasta s-a și întâmplat cu folosirea verigheții.

Un exemplu este adoptarea păzirii zilei soarelui în creștinismul timpuriu. Un factor care a contribuit la adoptarea în creștinism a

O privire asupra verigheții 85

Duminicii a fost venerarea păgână a zeului Soare în ziua soarelui, încercarea de a conferi zilei soarelui sfințenia unei zile de Sabat, nu a fost niciodată reușită. În ciuda oricărei străduinți a conciliilor, papilor și a puritanilor de a face din Duminică o zi sfântă,

realitatea istorică este că duminica a rămas în general o zi de vacanță (holiday), o zi în care majoritatea oamenilor umblă după plăceri personale și după profit, mai degrabă decât după prezența și pacea lui Dumnezeu. Prin extensie, aceasta este adevărat și cu verigheta. Așa cum putem vedea, în ciuda eforturilor conducătorilor religioși de a restrânge folosirea inelelor doar la verigheta maritală, realitatea istorică este că mulți creștini au căzut în ispita de a purta fel de fel de inele pentru a se împodobi pe ei înșiși și nu doar pentru a exprima angajamentul de căsătorie. (În plus, verigheta nu prezintă nicio garanție pentru statornicia legământului. N.T.)

O lecție din vechea Romă

Răspândirea folosirii inelelor a început în vechea Romă. De fapt, istoria inelului de logodnă, în vechea Romă, poate fi instructivă pentru noi, cei de astăzi. La început, așa cum s-a arătat mai sus, inelul de logodnă era un inel simplu din fier, dar curând, acesta a evoluat în inele de aur elaborate. Enciclopedia Britanică scrie: *„Dăruirea unui inel de logodnă era un vechi obicei roman. Inelul era probabil un simplu angajament, „pignus” că va fi încheiat un contract. În timpul lui Plinius (cca. 70 d.Hr.), obiceiul conservator încă cerea doar un simplu inel de fier. Inelul de aur a fost introdus abia în cursul secolului II. Folosirea inelului de origine seculară a primit aprobare ecleziastică, formula de binecuvântare a inelului existând din sec. XI”*.

Tertullian (cca. 160 – 225), un avocat păgân care a devenit un conducător bisericesc influent, deplângea extravaganta în îmbrăcăminte și podoabe care era evidentă între romanii din vremea sa. El îndemna pe vechii romani să încurajeze modestia și condamna purtarea inelelor de aur cu excepția inelului de logodnă. „Nu văd acum nicio diferență între matroane și prostituate. Rânduielile părinților noștri cu privire la modestia și sobrietatea femeilor au căzut în desuetudine”.

„Legile părinților” care restrângea folosirea aurului doar la inelul de nuntă, erau probabil recunoscute în prima parte a secolului II; așa cum am arătat, în timpul lui Plinius, (circa 70 d.Hr.) era permis doar un

86 Capitolul 5

Inel de nuntă, simplu din fier. Cu alte cuvinte, ceea ce s-a petrecut în primul secol, adică trecerea de la un inel simplu de fier marital la inele de aur elaborat lucrate, pentru etalarea mândriei,

vanității, același lucru s-a întâmplat, cum am văzut, și în biserica creștină.

James McCarthy notează care a fost motivul pentru această dezvoltare: „Problema a fost că romanii, așa cum se întâmplă cu orice om, îndrăgostit de un lucru oarecare, au început să exagereze cu purtarea inelelor. Ei și-au umplut toate degetele cu inele. Unii chiar purtau inele diferite pentru vară și pentru iarnă. Erau fără frâu nu doar în ce privește numărul inelelor purtate ci și în ce privește mărimea lor. Chiar în zilele prăbușirii imperiului, romanii purtau inele grele pe degetul cel mic. Degetul mare suporta însă inele gigantice. Se părea că imperiul decade inevitabil în strălucirea inelelor”.

McCarthy notează că în ciuda moralistilor care denunțau purtarea prea multor inele”, inelele continuau să fie purtate, iar Roma continua să decadă. Roma cădea, iar inele progresau. Nici nu pot aprecia dacă este sau nu o problemă morală...” Cu siguranță că este o problemă de moralitate întrucât ceea ce s-a întâmplat în Roma imperială, a avut loc și în Biserica creștină.

2. VERIGHETA ÎN ISTORIA CREȘTINISMULUI

Inele în Biblie

Biblia nu dă nicio indicație cu privire la purtarea inelelor la logodnă sau la nuntă. Inelul cu sigiliu este primul inel menționat în Biblie. Când Tamar s-a deghizat într-o prostituată pentru a-l întâlni pe socrul ei, Iuda, ea i-a cerut inelul, lanțul și toiagul ca zălog că-i va trimite un ied din turma sa (Gen. 38, 17 – 19). Ieremia ne informează că israeliții purtau un inel cu sigiliu la mâna dreaptă (Ieremia 22, 24). Inelul era folosit pentru a sigila diferite contracte. Era un simbol al autorității, al demnității și al stării sociale (Iacov 2, 2). Faraon i-a dat lui Iosif inelul său ca semn al autorității (Gen. 41, 42). Tot la fel, Ahașveroș i-a dat inelul lui Haman ca să sigileze decretul regal (Eстера 3, 10.12). După întoarcerea sa, fiul risipitor a primit un inel de la tatăl său, ca simbol al demnității (Luca 15, 22).

O privire asupra verighetei 8 7

Inelele menționate în Biblie sunt inele cu sigiliu, folosite ca simbol al demnității și al autorității. Romanii sunt cei dintâi care au folosit inele cu sigiliu ca inel de logodnă. Iudeii și creștinii au împrumutat acest obicei de la romani. Din momentul când, la ceremonia de logodnă, mirele trebuia să dea o sumă de bani sau un obiect de valoare miresei, s-a ajuns în mod firesc ca acest obiect să fie

un inel.

Inelul de logodnă în creștinismul timpuriu

Nu se știe cât de devreme au adoptat creștinii obiceiul roman al purtării inelului de logodnă. Nu este nicio mențiune despre inelul de logodnă în Noul Testament, evident, deoarece folosirea lui nu începuse. Cel mai timpuriu inel creștin de logodnă a fost găsit în catacombele Romei, sub locul de înmormântare, datând din anul 200 d.Hr. Din același timp avem mărturiile lui Tertullian și Clement Alexandrinul despre folosirea de către creștini a inelelor de logodnă. În lumina acestor evidențe arheologice și literare, putem spune că creștinii au adoptat inelul de logodnă în ultima parte a secolului II.

Materialul cel mai folosit era bronzul. Inelul sus amintit era din bronz. Puține sunt de altfel inelele găsite. Inele de aur creștine erau rare, aceasta poate datorită faptului că podoabele bogate și numeroase nu erau în conformitate cu învățăturile Bisericii. Contrar modei păgâne care încuraja purtarea de inele la fiecare încheietură, creștinii din acele timpuri purtau doar un inel, acela de căsătorie. E interesant că creștinii au adoptat exact obiceiul roman de a purta inelul de logodnă și nu inelul de nuntă. Motivul probabil este că la început ceremonia de nuntă nu era așa de dezvoltată ca astăzi, ci doar o simplă afirmare a iubirii și a supunerii. Cu alte cuvinte, ceremonia de logodnă era mai elaborată ca cea de nuntă. Logodna, cum explică Joseph Bingham, *„era o ceremonie nevinovată, folosită de romani înainte de nașterea creștinismului, și într-o măsură adoptată de iudei, de unde a fost adoptată de ritualul creștin de nuntă, fără vreo opoziție sau contradicție”*.

Scopul inelului marital

Motivul pentru care creștinii nu s-au opus adoptării inelului marital este probabil, pentru că nu l-au perceput ca pe un ornament, ci ca pe un simbol al angajamentului marital. Ei nu puteau anticipa că inelul de

88 Capitolul 5

logodnă putea să ispitească pe creștini să urmeze exemplul păgânilor de a purta mai târziu tot felul de inele ornamentale.

Tertullian (160 – 225), cunoscut ca rigorist în promovarea celor mai stricte standarde creștine și pentru condamnarea folosirii bijuteriilor, se pare că a aprobat folosirea inelului marital. Am spus mai înainte că Tertullian deplângea adoptarea de către femeile romane

a podoabelor ispititoare, și sfătuia pe vechii romani să învețe femeile „modestia și sobrietatea” și să condamne purtarea de aur, cu excepția inelului de nuntă, pe deget. Aceasta arată că el nu privea inelul de nuntă ca pe un ornament nepotrivit, ci ca o evidență de modestie, și un simbol al angajamentului soților, unul față de celălalt.

O vedere similară este exprimată de Clement din Alexandria (150 – 215), contemporan cu Tertullian, și care conducea Școala catehetică (baptismală) din Alexandria, din 190 – 202. În cartea lui, „Instructorul”, Clement explică de ce femeile creștine nu trebuie să poarte haine scumpe, *„cercei sau pieptănături elaborate și să mânjească fața prin procedee viclene”*. Dintre podoabele nepotrivite el apreciază doar folosirea inelului cu sigiliu ca putând fi permis. *„Cuvântul permite femeilor un inel de aur, dar nu pentru podoabă, ci pentru a sigila acele lucruri care trebuie păstrate în siguranță, în exercitarea rolului ei de păstrătoare a casei”*.

Funcția de sigilare a inelului sugerează faptul că e vorba de un inel cu sigiliu, care evident, funcționa și ca inel marital. Pe vremea lui Clement e vorba de inele de aur. Dar aceasta reprezintă o depărtare de la obiceiul primului secol, când se purta doar un simplu inel marital din bronz. Pliniu cel Bătrân scria că inelul era făcut din fier și fără pietre scumpe.

Scopul inelului, după Clement, nu era ornamental ci practic și protectiv. Era practic, deoarece femeia folosea inelul pentru a sigila acele lucruri pe care soțul i le dădea pentru a fi păstrate în casă. Dacă un rob fugea din casă luând vreun lucru, sigiliul îi proteja proprietatea. Inelul cu sigiliu purtat de soție reprezenta autoritatea pe care soțul i-o dăduse pentru a se ocupa de bunurile casei.

Era protectiv deoarece slujea ca *„o legătură de castitate ca nu cumva femeile nechibzuite să alunece de la adevăr”*. Inelul cu sigiliu era singurul inel permis femeilor creștine: *„Hristos ne îngăduie un inel cu sigiliu numai cu scopul acesta. Celelalte inele trebuie să fie lepădate deoarece după Scriptură înțelepciunea este o podoabă de aur pentru omul înțelept”*.

O privire asupra verighetei 89

Inelele în ceremonia de nuntă. Folosirea inelelor la ceremonia de nuntă începe în prima jumătate a secolului IV. Totuși, prima descriere explicită o avem de la Isidor de Sevilia, episcop al acestui oraș în 595. El scria: *„Inelul este oferit de cei doi parteneri ca semn al*

fidelității și al legăturii inimilor în legământ. Inelul este pus pe al patrulea deget deoarece se spune că o oarecare venă merge de aici direct la inimă”.

Conceptia că al patrulea deget (socotit de la degetul cel mare), are o „vena amoris”, o venă a iubirii care merge direct la inimă, este, evident, o pură superstiție. Inelarul este la fel cu toate celelalte degete din punct de vedere al circulației sanguine. În ciuda acestei superstiții, obiceiul de a purta verighetă pe al patrulea deget al mâinii stângi s-a răspândit în toate țările creștine.

Inelele episcopale

Cunoscând atracția pe care inelele o au asupra laicilor, clerul a adoptat și el folosirea inelelor. Cele mai renumite inele sunt „inelul episcopal” care este dat episcopilor noi aleși și „inelul pescarului” purtat de papă. Denumirea acestuia din urmă provine de la piatra de pe el care îl înfățișează pe Petru într-o barcă trăgând o plasă de pescuit.

Inelul episcopal, cum explică Enciclopedia Catolică, era strict vorbind *„un ornament conferit în ritualul consacării și era privit ca un simbol al logodirii episcopului cu Biserica”*. Formula gregoriană folosită și astăzi la punerea inelului spune: *„Primește inelul, adică sigiliul credinței, așa cum tu, fiind împodobit cu o credință fără pată, să-ți păstreze fidelitatea legământului în care ai intrat cu Mireasa lui Hristos, Biserica Sa”*.

Ideea fidelității conjugale este simbolic prezentă în inelele episcopale.

Este demn de remarcat că aceeași Enciclopedie subliniază originea păgână a inelului episcopal, și anume în inelul de aur purtat de vechii preoți păgâni de la templul lui Jupiter: *„Cunoaștem de asemenea că în zilele păgâne ale Romei, fiecare preot al lui Jupiter, avea ca și senatorii, privilegiul de a purta un inel de aur, și nu este surprinzător că în secolul IV inelele erau purtate de episcopii creștini”*. Aceași sursă totuși se întreabă cu privire la validitatea acestei evidențe deoarece tocmai în secolul VII, într-un decret al papei Bonifaciu IV, în anul 610, se cere călugărilor ridicăți la demnitatea episcopală să poarte inelul.

90 Capitolul 5

Episcopii și papii iubeau atât de mult inelele lor, încât doreau să fie înmormântați cu ele. Aceasta explică de ce splendide colecții de

inele episcopale au fost găsite în sarcofage papale, și s-au păstrat până la noi. Influența păgânismului este evidentă la multe inele episcopale, deoarece au pe ele pietre gravate cu simboluri păgâne. Referindu-se la inelul episcopal, Enciclopedia Britanică scrie: *„În multe cazuri, o piatră antică era montată pe inelul episcopului, și adesea era și o inscripție săpată în aur pe piatră, pentru a da un nume creștin unei imagini păgâne”*. În alte cazuri, după aceeași sursă, nu era făcută nicio schimbare, deoarece *„piatra era privită ca un ornament fără semnificație”*.

Influențe degradante

Influența păgână în folosirea inelului este evidentă nu numai prin inscripțiile păgâne de pe piatra inelului, ci și în proliferarea inelelor ornamentale atât pe degetele clericilor cât și ale laicilor. Ceea ce s-a întâmplat în Roma păgână s-a repetat în Biserica creștină. Ca și în Roma păgână, și în Biserica creștină, inelul de logodnă a început cu un simplu inel de fier, pentru a exprima fidelitatea conjugală, dar curând au apărut inele de aur elaborate, cu pietre care etalau bunăstarea, mândria și vanitatea. Și acesta era adevărat atât pentru clerici cât și pentru laici.

Enciclopedia Britanică spune: *„În secolul XV și XVI, episcopii purtau adesea trei sau patru inele la mâna dreaptă, și în plus, o mare piatră scumpă fixată pe spatele fiecărei mânuși”*. Această imagine a conducătorilor religioși acoperiți și împodobiți cu inele de aur, pietre scumpe și veșminte încrustate cu aur, este într-un contrast evident cu chemarea apostolică la modestie, și fără *„aur, mărgăritare și haine scumpe”* (1 Tim. 2, 9; 1 Petru 3, 3).

Este evident că atunci când liderii religioși au devenit iubitori de aur, pietre scumpe și haine scumpe, n-au mai putut să cheme poporul la modestie. Aceasta explică de ce, așa cum am văzut în capitoul III, în timpul Evului Mediu, chemarea la modestie în îmbrăcăminte și podoabe era deseori adresată clericilor, mai mult decât laicilor. Privind în istorie, putem vedea astfel influența degradantă a verighetei. Concesia care s-a făcut enoriașilor de către liderii religioși, anume de a purta doar un inel de nuntă, a devenit curând un pretext pentru a purta tot, felul de inele ornamentale. Din secolul IV, proliferarea inelelor a devenit atât de

O privire asupra verighetei 91

alarmantă, încât așa-numitele *„constituții apostolice”* scoatân

afara legii folosirea inelelor: „Niciodată, să nu pui un inel de aur în degetul tău, deoarece toate aceste ornamente sunt semne ale lascivității de care nu trebuie să te preocupi”. Evident, că această lege eclesiastică a fost uitată curând, deoarece, așa cum am văzut, chiar liderii religioși s-au acoperit cu aur și cu inele cu pietre scumpe.

Istoria se repetă. Zicala aceasta se aplică în mod special în istoria verighetei. Ceea ce s-a petrecut în Biserica primară și în timpul Evului Mediu se repetă în cadrul fiecărei denominațiuni care a ieșit din Reformațiunea protestantă. Am văzut că în Biserica primară, folosirea inelului marital a avut trei etape: în prima etapă, în perioada apostolică, nu avem nicio dovadă a folosirii inelului marital; în a doua etapă, adică secolul II și III, era o folosire strictă doar a unui inel simplu, ieftin, simbol al fidelității conjugale, care servea și ca sigiliu pentru scopuri juridice; în ultima etapă, din secolul IV încoace, avem o proliferare a tot felul de inele ornamentale și bijuterii. Această evoluție, de la niciun fel de inel în prima etapă, un inel marital simplu în a doua și tot felul de inele în a treia, are loc și în cadrul fiecărei denominațiuni. Să aruncăm o scurtă privire în istoria bisericilor Metodiste, Mennonite și Adventiste de Ziua a Șaptea.

Verigheta în Biserica Metodistă

Chiar de la începutul mișcării Metodiste, John Wesley 1703 – 1791, susținea simplitatea în îmbrăcăminte și evitarea bijuteriilor în general, și a inelelor în particular. În „Sfaturi pentru Metodiști, referitor la îmbrăcăminte” el scria: „Nu purtați nici aur, nici perle, nici pietre scumpe... Nu sfătuiesc pe femei să poarte inele, brățări sau cercei”. Mult timp, Wesley a folosit textele Bibliei pentru această poziție citând cuvintele lui Petru: „Podoaba voastră să nu fie podoaba de afară care stă în împletitura părului, în purtarea de scule din aur sau din îmbrăcarea hainelor ci să fie omul ascuns al inimii în curăția nepieritoare a unui duh blând și liniștit”. 1 Petru 3, 3.4.

Predicarea lui Wesley a avut succese strălucite în Anglia și America. Metodiștii erau cunoscuți ca „oameni simpli”, fără bijuterii sau inele. La conferința Bisericii Metodiste episcopale din 1784, s-a pus problema

92 Capitolul 5

„Dacă trebuie să insistăm asupra regulilor de îmbrăcăminte”. Răspunsul a fost: „Cu toată certitudinea! Nu este acum timpul de a încuraja preocuparea pentru înfățișarea exterioară. Nu aprobați niciun

fel de ornamente, nu faceți nicio excepție, nici măcar pentru femeile măritate. Nu dați bilete nimănui care poartă inele!” Biletele erau date pentru cei care erau admiși la serviciul divin. Cei care nu se conformau la aceste standarde înalte ale Bisericii, nu erau admiși înăuntru. Aceasta nu pare acceptabil pentru noi, cei de azi. Dar trebuie să înțelegem această politică în contextul social al sec XVIII din America, o vreme când Biserica decidea în ce privește stilul de viață al membrilor ei.

Regula originală despre îmbrăcăminte și podoabe a făcut parte din Manualul Metodist cunoscut cu titlul „Doctrinile și Rânduielele Bisericii Metodiste” și a fost în această formă până în 1852. Primii metodiști au luat aceste sfaturi în serios. Ei aveau un stil de viață simplu, fără jocuri de noroc, dansuri, cosmetice, bijuterii sau inele.

Adoptarea verighelei

Prima mențiune despre folosirea verighelei la ceremonia de nuntă este din Manualul Bisericii Metodiste din 1872 cunoscut cu titlul „Rânduiele”: „Dacă părțile doresc, bărbatul va aduce un inel pastorului care îl va așeza pe degetul al treilea al mâinii stângi a femeii și bărbatul va zice femeii repetând după pastor: „Cu acest inel mă cunun cu tine și te înzestrez cu bunurile mele pământești, în numele Tatălui, al Fiului și al Duhului Sfânt”.

Un an mai târziu, 1873, Biserica Prezbiteriană urma exemplul Bisericii Metodiste schimbând manualul lor ca să permită uzul inelului marital: „Dacă doresc să aducă un inel, pastorul luând inelul, îl va da bărbatului ca să-l pună în al patrulea deget al femeii pe mâna stângă”. Treptat, și alte denominațiuni au slăbit standardele lor în îmbrăcăminte, și ornamente, permițând purtarea inelelor și bijuteriilor în general. În ultima parte a secolului XIX, folosirea inelelor la ceremoniile de nuntă a devenit foarte populară în America. Într-o carte se spunea: „Toate bisericile în prezent folosesc inelul”. Această propoziție nu este chiar adevărată, deoarece adventiștii, de exemplu, nu folosesc verigheta la ceremonia nupțială.

O privire asupra verighelei 93

Trebuie să recunoaștem însă că chiar acele biserici care nu aprobă purtarea verighelei au dificultăți în combaterea folosirii ei de către membrii lor. Scriind despre biserica lui, Biserica Mennonită, Melvin Gingerich spunea: „Exemplul folosirii verighelei de către femei în ultima parte a sec XIX în Pennsylvania de Est și Iowa și Missouri, nu

era practica obișnuită”. Biserica Metodistă a ținut la standardele lui Wesley până în 1852. După această dată, Manualul metodist nu a mai făcut referiri la îmbrăcăminte și bijuterii nici pentru clerici și nici pentru laici. Unii clerici metodști pe care i-am întrebat despre aceste probleme au confirmat faptul că bijuteriile nu constituie o problemă în Biserica lor, de mulți ani. Nu se ia nicio măsură disciplinară pentru cei care poartă bijuterii excesive. Dean Kelly, un savant metodist merge mai departe spunând că „de zeci de ani nu există vreun lucru pe care să-l faci care să atragă excluderea din Biserica Metodistă”.

Legea lui Wesley

Rezultatul slăbirii standardelor Bisericii în asemenea lucruri ca îmbrăcăminte, podoabele, distracțiile, este de obicei o pierdere a simțului identității și misiunii Bisericii. Motivul este că membrii se identifică mai mult cu valorile lumii și ale societății decât cu valorile religioase ale părinților fondatori. Este evident că în măsura în care Bisericile devin prospere și concesive în stilul de viață, în aceeași măsură ei experimentează declinul spiritualității și al numărului de membri.

În cunoscuta sa carte „De ce cresc bisericile conservatoare”, Dean Kelly numește principiul subliniat mai sus Legea lui Wesley: „John Wesley, fondatorul Bisericii Metodiste a rezumat acest proces în ceea ce poate fi numit Legea lui Wesley: *„Când bogățiile cresc, în aceeași măsură religia decade”*. De aceea nu este posibil prin natura lucrurilor ca o anumită revitalizare religioasă să dureze prea mult. Deoarece religia produce și hârnicie și cumpătare, se ajunge la bogăție. Dar cum cresc bogățiile, așa cresc mândria, mânia și iubirea de lume cu toate ramurile ei... Nu este oare nicio cale de a preveni această continuă decădere a religiei curate?”

Wesley a înțeles cu claritate uimitoare cauzele creșterii sau declinului Bisericii. Împlinirea acestei profeții poate fi văzută în istoria

94 Capitolul 5

multor biserici începând chiar cu Biserica Metodistă. De fapt, Biserica Metodistă Unită este una din cele șase principale Biserici protestante care în ultimii ani a cunoscut o scădere semnificativă a numărului de membri, a numărului de școli și a misiunilor.

Pentru a schimba situația, Kelly propune trei pași: în primul rând Biserica trebuie să-și clarifice scopurile, convingerile fundamentale și standardele stilului de viață; în al doilea rând, o

Biserică trebuie să hotărască cum să aplice aceste standarde; în al treilea rând, o Biserică trebuie să comunice efectiv „crezurile, și standardele membrilor, și în afară, celorlalți”.

O avertizare pentru Biserica Adventistă

Ceea ce s-a întâmplat cu Biserica Metodistă poate servi ca o avertizare pentru Biserica Adventistă. Kelly, el însuși un metodist a scris acest lucru într-un articol intitulat „Cum pot adventiștii să-și oprească creșterea”. Răspunsul lui e simplu și profund: „Faceți ca metodiștii”. După Kelly, tot ceea ce adventiștii trebuie să facă pentru a stopa creșterea Bisericii lor și să înceapă declinul, este să sublinieze faptul că standardele Bisericii în îmbrăcăminte, abținere, dietă, zecime, etc. „nu sunt esențiale pentru mântuire”. O asemenea subliniere duce la declinul Bisericii deoarece răpește credința de preț ei, de experiența ei și de structura ei.

În lumina acestor observații este evident că standardele Bisericii privitor la haine și podoabe pot contribui la declinul sau creșterea Bisericii. Doar credincioșii care urmează standarde înalte sunt conștienți mereu de chemarea lor și de misiunea lor în lume.

Bijuteriile în Biserica Mennonită

Ca și Metodiștii, Mennonii sunt menționați în istorie ca stând cu tărie împotriva bijuteriilor, inclusiv a verighetelor. În cartea sa, „Vestimentația mennonită timp de patru secole”, Melvin Gingerich notează că „cel puțin 39 rezoluții au fost date împotriva bijuteriilor între anii 1864 – 1949, jumătate din ele după 1818”. Articolele care trebuia evitate erau: „inele de nuntă, inele de aur, perle, brățări, broșe, ace de păr, coliere și inele de logodnă”. În unele exprimări se făcea distincție între „articole ornamentale și cele utile”, doar cele ornamentale erau interzise.

O privire asupra verighetelor 95

Gingerich spune că nu este ușor pentru Biserica Mennonită să aplice aceste reguli împotriva bijuteriilor, în special împotriva inelului marital. El scrie: „Cea mai dificilă luptă este împotriva verighetelor. Atâta timp cât mennoniții erau un popor rural și locuiau în comunități solide, nu era nevoie pentru femei să-și declare statutul lor marital în public. Dar când bărbații au început să intre și să iasă din aceste comunități, cuplurile s-au convins că folosirea verighetelor e necesară atât pentru simbolismul ei cât și pentru rolul ei protector”.

Purtarea verighetelor s-a accentuat după cel de al doilea război

mondial. El mai scrie: „De când cel de al doilea război mondial a crescut urbanizarea mennoniților, a fost mai dificil pentru ei de a-și păstra obiceiurile distinctive inclusiv evitarea verighelei. În fine, aceasta a devenit comună multor biserici atât pentru femei cât și pentru bărbați”.

În istorie am văzut că acceptarea verighelei a deschis ușa pentru folosirea altor multe feluri de bijuterii. Gingerich recunoaște această tendință în propria sa Biserică: „Odată cu verigheta a apărut și folosirea altor forme de bijuterii”. Recunoscând acest lucru, Gingerich îndeamnă Biserica să continue sublinierea importanței unui stil de viață creștin „după învățătura Noului Testament despre umilință, modestie, simplitate și responsabilitate”.

3. VERIGHETA ÎN ISTORIA BISERICII AZȘ

Presiunea conformismului

Verigheta a fost o problemă sensibilă în istoria Bisericii AZȘ. Este important să ne amintim că EUen White și alți conducători adventiști venind din Biserica Metodistă și din alte biserici, aveau o poziție fermă împotriva folosirii oricărui fel de bijuterii inclusiv inele. Dar când aceste biserici și-au slăbit standardele, către sfârșitul secolului XIX, adventiștii au resimțit tendința de a se conforma lor.

Situația a provocat pe adventiști se reflecte la un articol intitulat „obiceiul de a purta aur”, publicat în Review and Herald în 1869. Autorul, Daniel Bourdeau, un american vorbitor de limbă franceză, care lucra printre francezii din Canada, Statele Unite și Europa, scria. „Nu cu mulți ani înainte, purtarea obiectelor de aur era considerată un păcat de către baptiști, metodiști și alte denominațiuni. În amintesc vremea când

96 Capitolul 5

baptiștii, din rândul cărora eram și eu, se bucurau mai mult de prezența Spiritului Sfânt decât acum și își făcuseră o regulă de a lucra cu iubire cu acei membri care purtau aur. Dar după scurt timp, diferitele denominațiuni au suferit o mare schimbare în acest punct și au adoptat practica purtării de aur și de alte podoabe deșarte”.

Un factor care a contribuit mult la aceasta a fost succesiunea de valuri de emigranți pe țărmurile Americii în a doua jumătate a secolului XIX. Bineînțeles că acești emigranți au adus cu ei obiceiurile lor, inclusiv purtarea de bijuterii, în special inelul de nuntă. Multe denominațiuni au adoptat noua situație permițând purtarea de

bijuterii.

Biserica Adventistă nouă și în creștere, a simțit această presiune. Nu este deloc surprinzător că Ellen White se referea la purtarea de bijuterii. Ea povestește istoria unei doamne recent botezate, care a înțeles să lepede bijuteriile ei scumpe. În timpul unei vizite la Battle Creek, noua convertită a fost surprinsă să vadă pe surorile ei de credință purtând bijuterii. Într-o zi ea a făcut o vizită împreună cu o soră care ocupa o poziție responsabilă într-o instituție adventistă de la Battle Creek. În timpul unei conversații ea și-a exprimat dorința de a vinde unele bijuterii pe care le păstrase și a le pune astfel în tezaurul Domnului. Sora „cu mai multă experiență” a încercat s-o convingă să nu facă așa ceva, spunând „De ce să le vinzi? Eu le-aș purta dacă ar fi ale mele!” Pentru a demonstra că știe ce spune, „i-a arătat un inel de aur pe care i-l dăduse un necredincios”. Apoi i-a explicat: „Noi nu suntem atât de formalști ca înainte!” Noua convertită a fost uimită, dar s-a decis să adopte principiile biblice de modestie și simplitate pe care le-a înțeles când a intrat în Biserică.

Influența negativă asupra altora

Acest episod descoperă motivul fundamental pentru care Ellen White îi sfătuiește pe adventiști să nu poarte bijuterii, și anume influența negativă asupra altora. În 1881, ea scria: „Aici, Domnul vorbește prin apostolul său, în special împotriva celor care poartă aur (1 Tim 2, 9 – 10). Cei cu experiență să nu ducă pe alții în rătăcire prin exemplul lor în acest punct. Inelul care vă înconjoară degetul poate fi foarte simplu, dar este inutil, iar purtarea lui are o influență rea asupra altora”.

A numi un inel „simplu” drept inutil, poate părea dur, dar trebuie

O privire asupra verighetei 9 7

să înțelegem aceasta în contextul vremii. În America de atunci, inelele erau deja purtate ca ornamente. Folosirea inelelor la ceremonia de nuntă era doar o opțiune în cele mai multe biserici din America. Așa cum vom vedea, Ellen White nu condamna purtarea verighetei „în țările în care acest lucru este un imperativ”. Astfel, „inelul simplu” la care se referea ea, era cel ornamental. Asemenea inele erau „inutile” în sensul că nu îndeplineau nicio funcție. A purta astfel de inele ca și alt fel de bijuterii, era pentru Ellen White nu doar o îndepărtare de la „învățăturile clare ale Bibliei”, ci și o influență negativă asupra altora.

Ellen White înțelegea adevărul că creștinismul este mult mai ușor prins (prin influență) decât învățat. De-a lungul lucrării sale, ea a apelat la simplitate și modestie, cu scopul de a aduce pe oameni la Hristos. „Să ne îmbrăcăm într-un mod simplu, modest și potrivit, ca să fim primiți oriunde am merge. Bijuteriile și hainele scumpe nu au o influență bună, dar podoaba unui spirit blând și liniștit care este podoaba consacrării în slujba lui Hristos ne vor da putere de la Dumnezeu”.

Influență negativă pentru sine. Un al doilea motiv important pentru care Ellen White sfătuiește pe adventiști să nu poarte bijuterii sau haine scumpe este acela că ele încurajează vanitatea și mândria. „Cei care poartă podoabe interzise de Dumnezeu în Cuvântul Său, alimentează mândria și vanitatea inimii. Ei doresc să atragă atenția la sine. Hainele lor spun: Priviți-mă! Admirați-mă! Astfel că vanitatea inimii omeneste crește prin îngăduință de sine. Dacă mintea ar fi îndreptată spre a plăcea Domnului, toate aceste înfrumusețări inutile ar dispărea”. (Test. voi. 4, 645)

Când îngăduim vanității și mândriei să expună fel de fel de ornamente sau haine scumpe, „înăbușim dorința de a face fapte bune”, deoarece atunci când oamenii devin obsedați de înfrumusețarea trupurilor lor, ei au mai puțin interes, timp și bani pentru nevoile altora.

Responsabilitate

Cele de mai sus conduc la al treilea motiv pentru care Ellen White sfătuiește pe adventiști să nu poarte bijuterii și anume responsabilitatea noastră față de timpul, sănătatea și banii noștri. „Fiecare bănuț salvat de la împodobirile nefolositoare poate fi folosit pentru nevoile altora sau oferit în lucrarea lui Dumnezeu, pentru a susține lucrarea de predicare a

98 Capitolul 5

misionarilor în țări străine, pentru publicații care să aducă raze de lumină în sufletele afundate în rătăcire. Fiecare bănuț folosit în mod inutil ne răpește ocazia prețioasă de a face bine”. (Test. vol. IV, 646.)

Ca și Wesley, Ellen White era conștientă de nevoile celor săraci și ale bisericilor noi. Ea economisea orice dolar pentru programele în creștere ale Bisericii. Ea privea la bani ca fiind banii lui Dumnezeu, ce trebuiau administrați judicios. „Câți bani ai cheltuit pentru tine și pentru a câștiga admirația unor inimi la fel de goale ca a ta? Aceia erau

banii lui Dumnezeu. Ce mult bine s-ar fi putut face cu ei!" (Idem)

Declarația cu privire la inelul de logodnă

Interesul Ellenei White pentru tot ce însemna responsabilitate în fața lui Dumnezeu, ne ajută să înțelegem poziția ei față de inelul de logodnă. Trebuie să notăm că în contrast cu ceea ce gândesc cei mai mulți adventiști, verigheta nu era o problemă arzătoare în mintea ei. În cele aproximativ 100.00 de pagini pe care le-a scris, nu găsim decât O SINGURĂ DECLARAȚIE EXPLICITĂ CU PRIVIRE LA ACEASTA.

Această importantă declarație apare pentru prima dată într-o scrisoare pe care a trimis-o în 1892 din Melbourne, Australia, „scumpilor mei frați și surori”. A fost publicată mai târziu în 1923, în compilația intitulată „Mărturii speciale pentru predicatori și lucrători”, în capitolul „Economia să fie practică în toate lucrurile” (Testimonies to ministers, 180 – 181).

În acea vreme, Ellen White se găsea în Australia ajutând la începerea lucrării adv-întiste pe – cel continent. Membri erau puțini, cam 376, dar nevoile erau multe. Biserica era în criză financiară iar programul începea cu construirea unei edituri.

Situația financiară era așa de stringentă încât fiecare penny era de ajutor. Ea se plângea că în ciuda acestei situații, unii membri își cheltuiau banii pe mobilă extravagantă și haine, în loc să se gândească la nevoile lucrării. Misionarii americani care trăiau dintr-un salariu prea mic, erau uitați, în timp ce se cumpărau verighete ca să urmeze obiceiul de obște.

În acest context, Ellen White a scris: „Unii: imt ca o povară necesitatea purtării inelului de căsătorie, gândind că soțiile lucrătorilor trebuie să se conformeze acestui obicei. Dar aceasta nu este necesar. Soțiile lucrătorilor să aibă mai degrabă acea verigă de aur care să lege

O privire asupra verighetei 99

sufletele lor de Hristos, un caracter curat și sfânt, iubirea adevărată, blândețea și bunătatea, care sunt rodul adevărat al creștinismului, și influența lor va fi sigură oriunde. Faptul că suntem în contradicție cu un obicei oarecare, nu trebuie să fie un motiv ca să-l adoptăm și noi. Americanii pot să-și afirme poziția prin faptul că acest obicei nu este obligatoriu și în țara noastră. Nu avem nevoie să purtăm semnul, deoarece noi nu suntem necredincioși legământului căsătoriei, iar purtarea inelului nu este neapărat o garanție că suntem credincioși.

Sunt îngrijorată cu privire la acest proces care pare să evolueze printre noi, prin conformarea față de obiceiuri și modă. Niciun penny să nu fie cheltuit pentru inele de aur, care să arate că suntem căsătoriți!”

Această declarație este în mod clar adresată lucrătorilor americani care slujeau în Australia și care nu purtau verighete înainte, deoarece în America nu era obligatoriu. Ellen White arăta că misionarii americani nu aveau nevoie să cumpere inele. Sfatul ei era bazat pe patru considerații de bază. Mai întâi nu era dificil pentru misionarii americani de ce nu poartă verighete, deoarece nu era un obicei național. În al doilea rând, obiceiul era irelevant, întrucât purtarea unui simbol nu era și o dovadă a fidelității în căsătorie. Un al treilea lucru, banii cheltuiți pentru a cumpăra inele puteau fi folosiți mai bine pentru nevoile Bisericii. În al patrulea rând, purtarea inelelor de nuntă putea fi un proces degradant, prin încurajarea obiceiurilor și a modei. Aceste considerații sunt legitime și pentru astăzi.

O reformă treptată

Este important de notat că Ellen White nu condamna obiceiul purtării verighetei în țările unde aceasta era privită ca un imperativ. Declarația ei continuă: „În țările unde acest obicei este imperativ, nu trebuie să condamnăm pe cei care poartă inelul de nuntă; lăsați-i să-l poarte, dacă o fac cu conștiinciozitate. Dar misionarii noștri să nu creadă că purtarea inelului va crește influența lor cu acest fleac. Dacă ei sunt creștini vor manifesta asemănarea cu Hristos în caracter, în cuvinte, în fapte, acasă și în asociere cu alții”.

Cuvintele „dacă o fac cu conștiinciozitate”, sugerează că Ellen White nu justifică purtarea inelului marital nici chiar în țările unde aceasta era un imperativ social. Cuvântul „dacă”, sugerează că, chiar în acele

100 Capitolul 5

țări pot avea dificultăți în a împăca purtarea inelului cu glasul conștiinței lor. Aceasta poate fi adevărat atunci când conștiința este iluminată de o înțelegere deplină a originii, semnificației și a impactului spiritual pe care îl are verigheta.

Personal trebuie să mărturisesc că am purtat o verighetă în mod conștiincios până acum deoarece am privit acest lucru prin ochelarii culturii mele italiene, ca un simbol al poziției maritale. Pentru același motiv nu am încercat niciodată s-o conving pe soția mea să nu poarte. Dar acum, după ce am învățat câte ceva cu privire la originea păgână,

influența negativă asupra vieții mele spirituale și asupra altora, nu mai pot privi purtarea unui inel de nuntă cu o conștiință curată. Sunt bucuros că și soția mea a ajuns la această perspectivă.

Ellen White înțelegea importanța acestui adevăr. Pentru a face o reformă cu succes nu trebuie să mergem mai repede decât pot înțelege oamenii noile adevăruri. De aceea, dânsa nu muștra pe membrii din Australia sau Europa care purtau verighetă. Ea înțelegea că lucrul acesta necesita timp pentru clarificare cu privire la „procesul degradant” al purtării inelului. Filosofia ei este bine exprimată în sfatul pe care-l dădea cu privire la reforma în dietă, care se poate aplica foarte bine și la reforma hainelor și a bijuteriilor: „Nu trebuie să mergem mai repede decât pot înțelege cei ale căror conștiințe și minți trebuie să fie convinse de adevărul pe care-l apărăm. Trebuie să-i întâlnim pe oameni acolo unde sunt. Unii dintre noi au avut nevoie de mulți ani ca să ajungă la poziția actuală în reforma sanitară. Este o muncă greoaie aceea de a produce o reformă în dietă. Ne întâlnim cu un apetit puternic... în reformă, este mai bine să facem un mic pas, decât să facem un pas dincolo! Decât să eșuăm cu totul, mai bine să fim alături de oameni”. (Test voi III p.20).

Ellen White trata cu respect obiceiurile locale

William C. White, fiul Ellenei White, relatează două episoade care ilustrează respectul mamei sale (dar nu și aprobarea) pentru obiceiul local al purtării verighetei. Primul este din Europa, unde Ellen White a lucrat între 1885 și 1887. Spre sfârșitul anului 1885, un predicator adventist din Basel predica într-o seară împotriva purtării de bijuterii, inclusiv inele. O doamnă l-a întrerupt pe predicator întrebându-l dacă se

O privire asupra verighetei 101

referea și la verighetă. Fără ezitare, el răspunse: „Da, totul!” Incidentul a trezit controverse mari deoarece în Europa purtarea verighetei nu era privită ca ornament.

Când problema a fost adusă la cunoștința Ellenei White, prin fiul său, prezent la întâlnire, „ea a spus că acolo unde purtarea verighetei era cerută de obiceiul social ca o dovadă de loialitate, predicatorii noștri să nu facă presiuni ca acest obicei să fie lăsat”. (Scrisoarea lui W.C. White din 6 august 1913). Referindu-se la același episod, într-un loc unde purtarea verighetei era considerată ca un imperativ, W.C. White scria din nou într-o altă scrisoare: „Ea a spus că trebuie să

discernem diferența dintre purtarea inelului ca ornament și purtarea inelului ca un semn de loialitate față de soț”. (Scrisoarea lui W.C. White din 9 august 1916). Trebuie să notăm că o asemenea diferență trebuie făcută doar în țările unde purtarea inelului este cerută de obiceiul social.

Un al doilea episod îl implică pe W.C. White însuși. Când lucra cu mama lui în Australia, a întâlnit o tânără, Ethel May Lacey, de care s-a îndrăgostit. Era din Anglia și lucra în Tasmania. Tatăl ei se retrăsese în Australia după ce fusese în serviciul poliției britanice. Familia și prietenii ei priveau verigheta ca foarte importantă. Cunoscând însă obiecția Ellenei White în dreptul misionarilor americani, May Lacey s-a hotărât să discute această problemă cu Ellen White, viitoarea ei soacră. Pe scurt, după aceea a raportat logodnicului: „Willie, dânsa mi-a spus că nu are nimic împotriva să port verighetă!” Dar, după ce s-au mutat la casa lor, ea și-a scos inelul și nu l-a mai purtat niciodată deoarece nu se simțea confortabil cu el.

În lumina acestei experiențe, W.C. White spunea că mama lui nu era împotriva „purtării inelului ca simbolizând fidelitatea, în țările și printre acei oameni în care obiceiul este înrădăcinat, încât depărtarea de la acest obicei ar fi fost greșit înțeleasă”.

Aceste considerații ne duc la concluzia că Ellen White nu dă o regulă generală pentru orice adventist din orice colț al lumii. În țările unde purtarea verighetei era considerată un imperativ, ea lăsa la alegerea fiecăruia să urmeze sau nu acest obicei. Totuși, ea n-a ezitat să spună că purtarea unui inel declanșează un proces degradant prin conformarea la modă. Convingerea ei era îndreptățită. Am văzut în cursul istoriei că îngăduirea unui inel de nuntă a adus multora pretextul pentru purtarea

102 Capitolul 5

Inelelor ornamentale, a cerceilor, a brățărilor, etc. Vom vedea că acest

„Proces degradant” a afectat și Biserica Adventistă.

Conceptia adventistă după 1925

Folosirea verighetei la ceremonia de nuntă s-a stabilit în majoritatea bisericilor protestante în prima parte a secolului XX. Nu este surprinzător că și unii adventiști au dorit o „ceremonie a inelului”. (Evreii au dorit să aibă și ei un împărat – ca toate celelalte neamuri...” – N.T.) Pentru a descuraja acest lucru care ar fi dus la proliferarea

inelor ornamentale, la Conciliul de toamnă din 1925, liderii bisericii au votat ceea ce a și fost înscris mai târziu în Manualul Bisericii AZȘ: „Privim cu dezaprobare ceremonia inelului și asupra pastorilor care oficiază căsătorii între credincioși și necredincioși, precum și căsătorii cu cei care nu sunt de credința noastră”. (Această declarație a apărut pentru prima dată în Manualul Bisericii AZȘ, Washington D.C., 1932, pag. 175). Apoi a apărut în câteva ediții ale Manualului Bisericii până în anul 1951.

Această declarație nu a reușit însă să oprească folosirea bijuteriilor, în special a inelelor. Prin urmare, liderii Bisericii noastre au discutat problema în toamna anului 1935. De data aceasta, exprimarea lor a fost mai hotărâtă: „Membrii Bisericii noastre au fost de la început niște oameni simpli. Standardul nostru ne cheamă să lepădăm bijuteriile, în special acele articole menționate în Biblie și Mărturii ca: inele, cercei, brățări, coliere. Vă îndemnăm la o mai mare loialitate față de aceste standarde divine”.

Propoziția de mai sus nu face o mențiune specială la verighetă deoarece în acea vreme problema era mai mult purtarea de bijuterii în general decât purtarea verigheții în special. Situația s-a schimbat repede. Deoarece purtarea verigheții a câștigat popularitate în societatea americană în timpul celui de al doilea război mondial, din motivele descrise mai jos, un număr crescând de membri ai Bisericii AZȘ din America de Nord au început să poarte verighetă.

Pentru a descuraja acest obicei, o nouă declarație a fost făcută cu privire la acest lucru în ediția din 1951 a manualului Bisericii. Această propoziție se bazează pe sfatul dat de Ellen White în 1892 și restrânge purtarea verigheții doar în acele țări unde obiceiul era considerat imperativ: „În unele țări, obiceiul de a purta un inel de nuntă este considerat ca imperativ, având în mintea oamenilor un criteriu de virtute.

O privire asupra verigheții 103

și de aceea nu este privit ca ornament. Sub asemenea circumstanțe, nu putem condamna această practică”. (Această frază apare în toate edițiile Manualului din 1951 până în 1990).

Aprobarea verigheții în America de Nord

Atitudinea restrictivă din Manualul din 1951, a avut efect în America de Nord, până în 1986. În acest an, Conciliul anual al Diviziunii Nord Americane, a votat să ridice această restricție și să dea

membrilor Bisericii din America de Nord posibilitatea de a purta o verighetă simplă ca și în alte țări: „Am votat și am recunoscut că în armonie cu poziția stabilită în Manualul Bisericii, unii membri din America de Nord și din alte părți ale lumii simt că purtarea unui inel simplu este un simbol al credincioșiei față de legământul căsătoriei și declarăm că aceste persoane să fie pe deplin acceptate în părtașia și slujba Bisericii”. Mai mulți factori au contribuit la ridicarea acestei restricții. Din 1951, mulți membri ai Bisericii au venit în America din alte țări unde purtarea verigheții era indispensabilă social. În asemenea cazuri, ei au continuat să poarte verigheta și în America. Erau de asemenea și adventiști americani care credeau că purtarea verigheții este un imperativ în America de Nord, ca și în alte țări... în mod consecvent ei făceau referire la ceea ce spunea Ellen White în 1892 ca fiind o concesie pentru „acele țări unde obiceiul este imperativ” și îl considerau aplicabil și în America de Nord.

Nu este nicio îndoială că obiceiul purtării verigheții a câștigat forță în Statele Unite de la al doilea război mondial. În cartea „Inelele de-a lungul vremii”, James McCarthy arată motivul acestei evoluții: „Niciodată n-a fost casa așa de scumpă tinerilor! Niciodată n-au simțit atâta dor față de soție și față de tot ce însemna căsnicie. Mirii insistau pentru ceremonia celor două inele. Un inel era tot ce puteau lua de acasă ca să fie cu ei în război. Iar tânăra soție dorea ca soțul soldat să poarte ceva care să-i amintească mereu de starea lui maritală atunci când hoinărea prin lume”.

Popularitatea verighetelor a crescut astfel în Statele Unite odată cu al doilea război mondial, dezvoltându-se o întreagă industrie dedicată exclusiv pentru a crea noi modele de inele. Astăzi, majoritatea inelelor nu mai sunt doar verighete simple, ci au luat diverse forme, încrustate cu diamante sau alte pietre prețioase. După relatarea mai multor bijutieri

104 Capitolul 5

pe care i-am consultat, circa 90% din inele vândute sunt cu diamante sau alte pietre prețioase. Aceasta înseamnă că doar 10% din oameni cumpără și poartă verighete simple. Bijutierii mi-au spus că acestea nu mai sunt la modă și că peste puțină vreme vor fi doar piese de muzeu. Astăzi nu se mai poate spune că inelul de nuntă nu este un ornament, deoarece cele mai multe sunt încrustate cu diamante și cu pietre prețioase. Astfel de inele sunt podoabe costisitoare, în

contradicție cu principiile biblice de modestie și simplitate.

Un proces degradant

Creșterea popularității inelelor i-a influențat pe adventiștii din America și din alte părți ale lumii. Lucrarea mea în diverse locuri m-a adus față în față în mod constant cu realitatea acestui „proces degradant” al conformării cu moda bijuteriilor. În comunitățile mari este ceva obișnuit pentru mine să văd membri care poartă nu doar inele de nuntă cu pietre scumpe, dar și cercei, brățări și coliere.

Îmi amintesc, pe când eram în Italia, că surorile noastre purtau doar o verighetă simplă. Ce deosebire este astăzi! Recent am predicat în câteva mari biserici din Italia de Nord, Austria, Elveția, Danemarca, Norvegia și Anglia. Peste tot am întâlnit un mare număr de membri împodobiți din plin cu bijuterii, inclusiv verighete ornamentale. Situația nu este diferită în America de Nord. Argumentul pe care l-am auzit adesea este că bijuteriile nu mai sunt o problemă!...

Intenția mea nu este de a judeca motivele acelor membri care poartă inele cu diamante și alte feluri de bijuterii. Știu din experiență că mulți din ei sunt foarte sinceri și nu dau multă importanță bijuteriilor pe care le poartă. Ei le poartă pentru a fi potriviți cu diverse ocazii, așa cum cere eticheta socială. Ei nu fac un idol din bijuteriile lor și sunt voioși să le scoată când înțeleg principiile de modestie, simplitate și responsabilitate.

Mai degrabă, intenția mea este de a arăta că Ellen White avea dreptate să se îngrijoreze cu privire la acest „proces degradant” al conformării cu lumea chiar în lucruri mici, cum ar fi verigheta cea mai simplă. Această trecere în revistă a istoriei verighetei ne arată cum niște lucruri mici pot deschide ușa la compromisuri mai mari.

O privire asupra verighetei 105

Concluzie

Ne punem două întrebări: 1) Pot creștinii să poarte un inel marital? 2) Acest inel de nuntă intră în categoria ornamentelor nepotrivite de aur și perle, menționate de Pavel și Petru? Ca un răspuns la aceste întrebări, am văzut care a fost istoria inelului mai întâi în vechea Romă, și apoi în bisericile creștine. Ceea ce am văzut în istorie poate fi rezumat în cinci puncte:

Mai întâi, originea inelului este dezvăluită de mitologia și practicile păgâne. A investi un simbol păgân cu o semnificație sfântă, creștină, poate ușor să conducă la secularizarea însuși a simbolului. Un

caz asemănător este adoptarea în creștinism a zilei soarelui ca fiind ziua Domnului, care mai degrabă a devenit o vacanță (holiday) decât o zi sfântă (Holy Day).

În al doilea rând, romanii au introdus folosirea unui inel de fier ca să legalizeze legământul a doi tineri. Totuși am văzut că acesta a evoluat foarte repede în inele elaborate de aur, care au acoperit toate degetele.

În al treilea rând, ceea ce s-a petrecut în Roma păgână, a avut loc și în Biserica creștină. Am descoperit că în creștinismul timpuriu, folosirea inelelor maritale a evoluat în trei etape. În prima etapă, cea a perioadei apostolice, nu avem nicio evidență a folosirii verighetei. În a doua etapă, secolul II și III, era doar o folosire restrictivă a unui inel simplu, de nuntă. În ultima etapă, din secolul IV avem o proliferare de tot felul de inele ornamentale și bijuterii.

În al patrulea rând, ceea ce s-a întâmplat în Biserica primară, s-a repetat în denominațiunile din timpurile moderne. Cele două exemple pe care le-am studiat, Biserica Metodistă și Mennonită, sunt pe același tipar. În prima etapă, nici bijuteriile și nici inelele de nuntă nu erau permise. În a doua etapă s-a făcut o concesie pentru purtarea verighetei, în etapa finală, această concesie a devenit un pretext pentru a purta tot felul de bijuterii, inclusiv inele ornamentale.

În al cincilea rând ceea ce s-a întâmplat în Biserica Metodistă și Mennonită a avut loc și în Biserica Adventistă. Tiparul este același. În prima etapă, din zilele de început ale Mișcării Adventiste, niciun fel de bijuterii sau verighete nu erau îngăduite. În a doua etapă s-a făcut o concesie, pentru purtarea inelului marital, numai în acele țări unde obiceiul era văzut ca imperativ. În etapa finală, concesia s-a extins la

106 Capitolul 5

membrii Bisericii din America de Nord. Rezultatul acestei evoluții este o creștere puternică a purtării de felurite bijuterii, inclusiv inele ornamentale.

Pe scurt, lecția istoriei este evidentă. Și în vechea Romă și în Biserica creștină, inelele maritale au exercitat o influență degradantă, prin ademenirea oamenilor de a purta inele ornamentale și alte tipuri de bijuterii. Se pare că inelele exercită o atracție aproape fatală. Oamenii pot deveni atât de îndrăgostiți de verigheta lor, încât sunt ușor ispitiți de a crește numărul inelelor și de a „îmbunătăți” stilul lor.

În lumina acestor descoperiri, care trebuie să fie răspunsul la

prima întrebare: dacă creștinul poate să poarte verighetă? Răspunsul este acesta: creștinii pot să poarte o verighetă simplă dacă o fac cu conștiința curată, în acele țări unde cultura lor o consideră ca un imperativ. La a doua întrebare, dacă verigheta intră sau nu în categoria acelor ornamente nepotrivite de aur și perle amintite de Pavel și Petru, răspunsul este acesta: în decursul istoriei, verigheta simplă nu a fost considerată ca un ornament, dar istoria ne învață că simpla verighetă n-a rămas tot așa multă vreme. Verigheta a evoluat până astăzi în inele elaborate încrustate cu pietre prețioase.

Avertizare finală. Astăzi au loc rapide schimbări culturale. În multe țări occidentale, concepția despre sfințenia, nevoia și trăinicia căsătoriei s-a schimbat și a fost înlocuită cu concepția seculară despre căsătorie ca fiind un contract social care poate fi ușor desfăcut, prin sentință judecătorească. În mod clar, divorțul nu mai este doar o boală americană, ci s-a răspândit repede în cele mai dezvoltate țări creștine. Rezultatul este că verigheta și-a pierdut și ea, în mod treptat, semnificația de fidelitate, „până când moartea ne va despărți”, și a devenit din ce în ce mai mult un ornament.

În plus, oamenii astăzi nu mai sunt satisfăcuți cu un inel de aur simplu, de nuntă, ci vor inele mai elaborate cu diamante sau alte pietre. Simpla verighetă a devenit o relicvă a trecutului. Aceasta înseamnă că verighetele au devenit ornamente costisitoare, în contrast cu principiile biblice de modestie și simplitate. În lumina acestor considerații, purtarea verighetei poate deveni foarte curând nepotrivită pentru creștini chiar în țările unde în mod tradițional, verigheta este un semn de virtute.

O privire asupra verighetei 107

Mulți spun că bijuteriile, în general, și inelele în special, sunt un lucru prea mic care nu trebuie să întunece problemele mai importante. Sunt de acord. Creștinismul este mai mult decât bijuterii sau inele. Tocmai de aceea nici nu se face caz de ele în Biblie. Pe de altă parte, atât Biblia cât și istoria descoperă că dragostea față de bijuterii și purtarea lor duc în mod constant la declin spiritual și apostazie. Dacă verigheta nu este decât un lucru de mică însemnătate, de ce nu o scoatem, acolo unde nu este un imperativ social?... De ce să nu purtăm în locul ei „veriga de aur care leagă sufletul de Iisus Hristos, un caracter curat și sfânt, adevărata iubire, bunătate și smerenie care sunt fructul adevăratului creștinism, și astfel influența noastră să fie sigură

oriunde în lume”?

CAPITOLUL 6

HAINE UMSEX

O trăsătură caracteristică a timpurilor noastre este îmbrăcămintea fără distincție de gen. „Chiar din Eden, scria Charles Winick în cartea sa, „Oameni noi: desexualizarea în viața americană”, cel mai stimulativ lucru despre fiecare sex era că arată și miroase diferit unul față de altul. Femeilor le plac bărbații, ai căror haine îi fac mai puternici sau mai mari... Bărbații sunt atrași de femeile ale căror haine sugerează liniile corpului și a căror parfum este o promisiune.

Trăiască asemănarea. Astăzi, lumea modei nu mai strigă „Trăiască deosebirea!” ci mai degrabă „Trăiască asemănarea!” De fapt, asemănarea între bărbat și femeie în ceea ce privește părul sau hainele a devenit așa de mare încât unii oameni se amuză de faptul că cineva ar putea să spună despre doi tineri care se plimbă că sunt amândoi băieți, amândoi fete, sau care din ei...

Winick ilustrează asemănarea aceasta făcând referire la piesa „Doamna în întuneric” în care eroul spune că hainele doamnei sunt foarte asemănătoare cu ale lui. „Trebuie să mergem cu același costum”, spune el. Winick comentează: „Fiecare sex a adoptat treptat moda și trăsăturile secundare externe caracteristice ale celuilalt sex, în sfertul de secol de la piesa lui Moss Hart. Dacă hainele devin prea intersexuale, vom avea nevoie ca să existe o inscripție EL, și EA, ca să știm cărui gen aparține fiecare”.

Obiectivul capitolului de față. Acest capitol examinează concepția filosofică ce stă în spatele modei unisex, promovată astăzi și impactul acestei mode în familie, la locul de muncă și la Biserică. Vom vedea care trebuie să fie răspunsul creștin la moda unisex, și cum să aplicăm principiul biblic al distincției de gen în alegerea hainelor.

Haine unisex

Viziunea androginului

Forța din spatele modei unisex este viziunea feministă a unei societăți fără gen, cunoscută sub numele de societate androgină. Termenul androgin combină cuvintele grecești andros (bărbat) și gyne (femeie). Expresia descrie un individ care însușește și caracteristicile bărbătești și cele feminine.

Femiștii insistă că bărbații și femeile sunt esențial aceeași, cu excepția organelor reproductive. Alții percep diferențele ca fiind doar

cele culturale. Motivul pentru care fetele se joacă cu păpuși iar băieții cu mașinuțe, nu ar fi natura ci influența socială. Pentru a dobândi o umanitate autentică, conform concepției feministe, este necesar să distrugem stereotipurile sexuale, inclusiv deosebirea de gen a hainelor. Idealul ar fi noua androginie, o nouă societate în care rolurile bărbatului și ale femeii sunt nediferențiate și interschimbabile. Feministii văd această societate utopică, fără gen, ca un imperativ, cu scopul eliberării femeilor din rolul lor subordonat. „Deși sunt puțini cei care susțin unisexul, după Roland Martinson, sunt multe femei care merg pe drumul masculinizării, crezând că aceasta înseamnă eliberare”.

Feministii au avut mare succes făcând reclamă viziunii lor revoluționare despre o societate androgină. Și aceasta nu numai referitor la haine, ci în multe alte lucruri. Allan Carlson, descrie impactul viziunii androgine în patru segmente ale societății: 1. În anii '80, 72% din profesioniștii sănătății mintale... descriu pe adulții sănătoși, maturi, competenți social, ca androgini. 2. Manualele școlare au absorbit revoluția feministă și au promovat idealul feminist. 3. Teologi din majoritatea denominațiunilor protestante se identifică cu androginismul. Teologul feminist Rosemary Reuther susține puternic acest lucru în „Sexism și Cuvântul lui Dumnezeu: Spre o teologie feministă”. De mulți ani de zile grupări ale Societății de Literatură Biblică au promovat aspecte ale feminismului sau androginismului. 4. Androginismul este cap de listă acum în diferite colective de conducere ale corporațiilor și chiar în serviciile militare.

Înfățișarea exterioară unisex. Feministii au căutat diverse căi pentru a crea societatea fără gen. De exemplu, Sandra Bem, psiholog al Universității Cornell, a încercat să-și crească copiii „fără schematism

110 Capitolul 6

de gen”, adică fără conștiința diferențelor de sex. Într-un interviu cu Don Monkerud, un reporter de la revista Omni, Bem spunea că dânsa, împreună cu soțul ei, „au încercat să elimine

stereotipurile sexuale din gospodărie, făcând baie copiilor, pregătind mâncarea împreună, dându-le jucării fără a ține seama de sex”.

„La vârsta de 4 ani, Jeremy, fiul lui Bem purta agrafe de păr la creșă. Într-o zi, un băiat i-a spus că numai fetele poarte așa ceva, dar Jeremy i-a răspuns că nu agrafele de păr te fac băiat sau fată, ci numai păsărică... în sfârșit, cu un sentimente de frustrare, el și-a dat jos pantalonii, spre a demonstra că este băiat. Dar aceasta nu a schimbat părerea prietenului său despre faptul că „numai fetele poartă agrafe de păr”.

Acest episod hazliu ilustrează confuzia ce derivă din promovarea unei înfățișări unisexuale. Feministii cred că această confuzie este o parte a prețului ce trebuie plătit pentru formarea unei societăți fără gen, despre care se pretinde că favorizează exprimarea deplină a potențialului uman. În 1970, Diana Trilling scria în Saturday Review: „Și a merge, și a face... implică diferențieri social-sexuale între bărbați și femei în îmbrăcăminte și pieptănătură. Deși nu agreez o înfățișare dezordonată, pe care o afișează mulți tineri, și văd în aceasta o depreciere a respectului de sine, găsesc totuși că înfățișarea unisexuală este creată doar ca un fel de critică adusă culturii în care hainele și pieptănăturile diferențiate, impuse nu de Dumnezeu ci de oameni, sunt considerate ca și cum ar fi realități biologice. Așa văd, sau cel puțin, așa sper, tot ceea ce le reduce falsa separare dintre bărbat și femeie este destinat să reducă suspiciunile și ostilitățile, și asta le permite o exprimare mai deplină a potențialului lor uman”.

Unisexul pentru câștigarea egalității

Presupunerea din spatele concepției unisex, este că diferențierea pe genuri a hainelor sau a pieptănăturii nu este intenția lui Dumnezeu și contribuie la dominarea bărbatului asupra femeii. Astfel, este important să eliminăm aceste deosebiri pentru a se ajunge la emanciparea femeii. James Laver spune: „În societatea patriarhală, cea în care bărbatul era dominant, hainele bărbatului și ale femeii erau foarte diferite. Dar în societatea matriarhală, în care femeia era dominantă, hainele purtate de

Haine unisex 111

ambele sexe devin din ce în ce mai asemănătoare”.

Moda unisex care a devenit populară în America în anii '60, reflectă dorința femeilor de a dobândi egalitatea cu bărbații. În cartea Historic Costume, Katherine Lester scria despre dezvoltarea modei

unisex în acea perioadă: „Cu multele femei care poartă pantaloni și mulți bărbați care adoptă pieptănături și haine femeiești, moda pentru ambele sexe devine asemănătoare. Această trăsătură, exprimată prin cuvântul „unisex” arată spre o egalitate sexuală și economică între bărbat și femeie și spre neclaritate în ce privește rolurile tradiționale ale femeii și ale bărbatului în societate”.

Pentru a dobândi egalitatea femeilor cu bărbații, feminisții au promovat moda masculină pentru femei. „Doamna Dr. Mary Walker, îmbrăcată cu haine bărbătești toată viața, a promovat egalitatea sexelor întemeind o colonie de femei numită „Eva fără Adam” pentru a demonstra că anatomia unei femei este asemănătoare cu cea a unui bărbat”.

Bărbații au adoptat de asemenea stilul feminin. În anii '60, bărbații au adoptat „hainele și pieptănăturile care erau privite ca femeiești. Pe de o parte, acest lucru era pentru atragerea atenției. Nu doar grupuri muzicale ca Beatles și Rolling Stones, dar și bărbați în artă sau în teatru au îndrăgit înfățișarea feminină”.

Importanța distincției de gen în ciuda popularității sale, dorința de a elimina distincțiile de gen în haine sau în roluri, este clar condamnată de Biblie. Scriptura ne învață să respectăm deosebirile de gen în haine ca și în rolurile funcționale, deoarece acestea sunt o parte din ordinea creațiunii. Nu este o distracție pentru un bărbat să se îmbrace cu haine femeiești și viceversa, deoarece Dumnezeu a hotărât ca să fie o clară distincție între cele două sexe: „Femeia să nu poarte îmbrăcăminte bărbătească, și bărbatul să nu se îmbrace cu haine femeiești; căci oricine face lucrurile acestea este o urâciune înaintea Domnului, Dumnezeului tău”. (Deut. 22, 5).

Unii interpretează această lege ca fiind îndreptată contra schimbării de sex pentru scopuri imorale. Dar mulți comentatori pun la îndoială această interpretare deoarece „nicio informație istorică nu s-a găsit spre a susține această presupunere”. Așa cum notează Keil și Delitzsch, „imediată însemnătate a acestei interziceri nu este de a preveni

112 Capitolul 6

Imoralitatea, ci pentru a menține sfințenia acelei deosebiri de sex care a fost stabilită la creațiune, și împotriva căreia Israel trebuia să nu păcătuiască. Orice violare sau atenuare a acestei deosebiri, era nefirească, și era o scârbă pentru Dumnezeu”. Lucrul acesta se sprijină

și pe contextul versetelor 9 – 11 din același capitol, unde se interzice amestecarea diferitelor feluri de semințe sau animale, pentru a se evita confuzia, și a le păstra intacte, așa cum Dumnezeu le-a creat.

Biblia dă o mare importanță păstrării deosebirilor de gen, nu numai în haine, dar și în rolurile funcționale. Motivul este, așa cum am arătat și mai sus, că acesta e un lucru fundamental pentru înțelegerea noastră despre cine suntem și despre ce rol vrea Dumnezeu să îndeplinim. Este o legătură profundă între haine și situația noastră culturală. Un costum este materializarea unui obicei (Engl. Costume este asemănător cu Custome – obicei, N.T.) și ceea ce purtăm (engl. Habit) este legat de obiceiurile pe care le avem (engl. Habits).

Natură sau educație?

Ideea de a elimina deosebirile de gen în haine sau în rolurile funcționale, derivă din presupunerea că asemenea deosebiri sunt mai degrabă rezultatul unor influențe sociale, decât al naturii umane, adică mai degrabă rezultatul comportamentului, decât al biologiei. Cu alte cuvinte, deosebirile de gen ar fi doar culturale, și nu creaționale. Astfel, este necesar să modificăm sau să eliminăm acei factori sociali și culturali, cum sunt hainele, care hrănesc diferențele de sex în comportament cu scopul de a realiza societatea androgenă.

Este demn de notat că credibilitatea unei astfel de viziuni androgine atât de populare, este discreditată astăzi chiar de feminști. Allan Carlson scrie: „Adevărul grav despre această revoluție androgenă este teoretic și științific fără răsunet. Cercetări făcute în ultima decadă au dus la concluzia că androgenismul din punct de vedere psihologic este o amăgire”. Carlson susține afirmația de mai sus cu surse științifice bine documentate, incluzând numeroase articole, rapoarte și rezumate.

Unul din autorii citați de Carlson este Melvin Konner care ne dă un vast material despre acest subiect. Deși un evoluționist convins, simpatizant al aspirațiilor feministe androgine, Konner mărturisește că diferențele sexuale în comportament sunt mai mult biologice decât culturale.

Haine unisex

Sexele sunt iremediabil diferite

Konner face o listă de 11 femei, care sunt distinși oameni de știință care și-au consacrat viața pentru studiul creierului, hormonilor sau ai comportamentului uman și animal. „Fiecare din aceste femei

s-au implicat în mișcarea feministă, la nivelul cercetărilor lor, și fiecare din ele, fără excepție, sunt de acord că diferențele de sex în comportament sunt biologice”.

După Konner, „aceste femei au intrat într-un balans de proporții formidabile. Ele continuă să lupte în particular și în public, pentru drepturi egale, și în același timp ele descoperă și raportează că sexele sunt iremediabil diferite” – deși feminismul repudiază diferențele, rămâne totuși un aspect biologic foarte puternic.

Helen Block Lewis este poate cel mai bun exemplu de savant feminist care recunoaște că diferențele de sex derivă mai mult din biologic decât din factorii culturali. La o conferință a liderilor feminști de la Academia de Științe din 29 ianuarie 1977, Lewis spunea: „Sunt conștientă că factorul genetic determină diferențele de sex care nu pot fi supuse transformărilor, chiar dacă aceste diferențe promovează subordonarea femeii. Dar mi se pare inutil să facem greșeala de a ignora geneticul doar pentru că înțelegerea lui a fost deformată. Eu cred totuși că era imposibil pentru o femeie în actualul climat de inferioritate socială, să obțină vreun rezultat semnificativ din diferențele de sex și comportament determinate genetic... După cercetările efectuate, mi-am schimbat părerea”. Motivul este că, „atunci când vorbim despre diferențele de sex, faptul că avem XX sau XY ca fiind cea de a 23-a pereche de cromozomi, este grozav de puternic”.

Nevoia de a descoperi masculinitatea și feminitatea biblică

Este încurajator să vedem că unii savanți feminști recunosc, că diferențele de gen în comportament, pe care Biblia le descrie și le prescrie ca parte din ordinea creațiunii lui Dumnezeu, derivă mai mult din biologic decât din influențe sociale sau educație. Dar nu avem nevoie să așteptăm ca savanții feminști să ne descopere acest adevăr. Mai mult ca toate, este o învățătură biblică fundamentală care a fost acceptată în istorie. Bărbații și femeile sunt, din punct de vedere biologic, psihologic și funcțional diferiți. Biblia ne învață să respectăm aceste diferențe. Ideea

114 *Capitolul 6*

de a elimina aceste deosebiri trebuie să fie privită ca o perversiune a ordinii creației lui Dumnezeu.

Ca creștini, noi trebuie să respingem idealul feminist incoerent, despre care Elizabeth Elliot spune că „reduce ființa omenească la un nivel singular: fără chip, fără culoare, fără sex, ca un pământ pustiit în

care ordinea și supunerea sunt privite ca un blestem, unde rolurile bărbatului și ale femeii sunt privite ca piese de schimb, interschimbabile, înlocuibile și ajustabile, și unde împlinirea este o chestiune de politică, legată de lucruri ca egalitate sau drepturi". Aceasta nu este viziunea biblică despre feminitate și masculinitate, și nu este nici viziunea care a inspirat pe poeți sau literatura de-a lungul vremilor. Viziunea creștină izvorăște din felul tainic în care Dumnezeu a creat bărbatul și femeia, diferit și în același timp complementar. Când acceptăm această viziune biblică, nu putem asimila concepția că feminitatea și masculinitatea sunt o problemă de condiționare culturală, fiind dictate doar de o tradiție.

Din nefericire, s-a abuzat de diferențele de gen pentru a ajunge la subjugarea femeii. Deplângem abuzurile făcute de bărbați împotriva femeilor, și, să nu uităm și de cele făcute de femei împotriva bărbaților, pentru că toți au păcătuit. Aceasta arată că trăim într-o lume decăzută, în care păcatul a stricat diferențele armonioase de gen și relațiile pe care Dumnezeu le-a creat. Ca creștini, noi trebuie să lucrăm pentru a corecta aceste nedreptăți. Trebuie să facem acest lucru, nu prin eliminarea deosebirilor de gen în haine sau în roluri, ci prin eradicarea abuzurilor introduse și săvârșite de ființe umane decăzute. Bărbații și femeile au nevoie astăzi nu de a deveni fără gen, unisex în înfățișarea exterioară și comportament, ci de a redescoperi idealul biblic al feminității și masculinității.

Elizabeth Elliot notează cu clarviziune: „Oamenii umblă după fericire prin afirmare de sine. Creștinul știe că bucuria este găsită doar în uitare de sine. Dacă cineva se va pierde pe sine, din cauza Mea, spunea Iisus, își va descoperi adevărata identitatea'. Adevărata libertate a femeii începe cu o poartă strâmtă: supunerea, dar după această poartă urmează calea unei vieți libere, în care diferențele de gen nu sunt umbrite de păcat, ci pline de lumină, inegalitățile fiind esențiale pentru chipul lui Dumnezeu, femeia ca femeie, bărbatul ca bărbat, nu ca două jumătăți identice și interschimbabile, ci a un întreg al chipului divin”.

Haine unisex 115

Hainele fără gen și confuzia de identitate

Dacă te atingi de diferențele de gen, e posibil să suporti niște consecințe. Dacă tratezi masculinitatea și feminitatea, te atingi, așa cu spune C.S. Lewis, de „viața și umbrele îngrozitoare ale realității de

dincolo de cunoștința noastră directă”.

În istorie, hainele au servit pentru a defini masculinitatea sau feminitatea. Am arătat în capitolul I că hainele nu ne definesc doar identitatea („ești ceea ce porți”), ci ne ajută să și dezvoltăm o nouă identitate („devii ceea ce porți”). Aceasta înseamnă că atunci când eliminăm diferențele de gen în îmbrăcăminte, ne pierdem treptat identitatea de bărbat sau de femeie, și experimentăm o criză a identității.

Michael Levin, profesor de filosofie la City College, New York, spune: „Există o adâncă și permanentă diferență între sexe și multe din nefericirile moderne vin din dorința de a transforma pe femei în pseudobărbați... Nimeni nu poate să-și aleagă personalitatea. Aceasta este o cale idioată de a o face. Nouă ni s-a dat o personalitate, în mare parte, atunci când ne-am născut”.

Charles Winick, spune că confuzia cu privire la identitate este proiectată în confuzia în îmbrăcăminte. „Imaginea de azi a bărbatului și a femeii a devenit ajustabilă, întărind confuzia dintre masculinitate și feminitate. Hainele adâncesc conflictul intern și confuzia rolurilor”.

Este interesant de văzut că după cum femeile devin mai masculine, tot așa bărbații devin mai feminini. Rezultatul este că unii bărbați doresc să fie curtați de femei, mai mult decât să curteze ei înșiși. După Winick, „Bărbații de azi poartă haine colorate, folosesc parfumuri și bijuterii, având tendința de a fi curtați, mai degrabă, decât de a fi inițiatori ai curteniei”.

Cu circa un secol în urmă, Ellen White a recunoscut implicațiile serioase, sociale și morale ale hainelor fără gen. În 1867 dânsa spunea: „Dumnezeu a stabilit să existe o clară deosebire între hainele bărbaților și ale femeilor, și a considerat aceasta o problemă de mare importanță, încât a dat instrucțiuni explicite în această direcție, deoarece hainele asemănătoare, purtate de ambele sexe cauzează confuzie și o mare creștere a nelegiuirilor”.

116 Capitolul 6

Confuzie în familie

Confuzia începe în familie, când copiii nu mai știu cine trebuie să poarte pantaloni, mama sau tata. Nu este nimic de râs în glumele despre cine poartă pantaloni într-o familie americană. Probabil numai croitorii pot să râdă, deoarece se cumpără mai mulți pantaloni de damă decât fuste...

Acum vreo 30 de ani în urmă, când moda unisex era la început, Eloise Curtis, producător de haine de damă, avertiza cu privire la problema confuziei din cămin: „În multe familii nu mai există o diferență vizibilă între sexe. O femeie care își pune pantaloni, în subconștient aduce ceva masculin în relația ei cu copilul. Copilul nevăzând decât pantaloni în jurul lui, nu poate să știe unde termină tata și de unde începe mama...!”

Confuzie la locul de muncă și la Biserică

Confuzia continuă la locul de muncă, unde multe femei se îmbracă în hainele bărbaților și se supun la aceleași eforturi ca și ei. Mă îngrijorez când, de exemplu, serviciul de coletărie trimite o femeie în locul meu ca să manevreze o mare cantitate de cărți, uneori de peste 100 pachete, fiecare cântărind 20 kg... Personal cred că este o greutate prea mare pentru o femeie ca s-o ridice și s-o deplaseze. Când am întrebat: „De ce nu trimiteți un bărbat ca să facă așa ceva?” mi s-a răspuns simplu: „Când vrem o anumită slujbă, ne propunem să muncim ca bărbații”. Și pentru a demonstra acest lucru, ele poartă aceiași pantaloni maro și cămăși purtate de bărbați. Dar problema e că femeile nu sunt bărbați. Ele sunt, din punct de vedere biologic, psihologic, și fizic, diferite. Ca creștini, suntem chemați să respectăm aceste deosebiri, stabilite de Dumnezeu la creațiune, și să tratăm pe femei ca femei, nu ca bărbați.

Confuzia este prezentă și la Biserică, unde unele femei poartă pantaloni ca și bărbații, și, nu e surprinzător, că unele femei doresc să slujească în rolul bărbătesc al „bătrânilor” Bisericii. Am considerat acest lucru cel puțin distractiv în unele biserici din Italia pe care le-am vizitat, că unele femei au fost ordinate ca „anziano”, și nu „anziana”, adică „bătrân” și nu „bătrână”.

În limba italiană ca și în toate limbile latine, adjectivele pot fi masculine sau feminine, aceasta fiind exprimată prin terminația

Haine unisex 117

cuvântului. Din punct de vedere gramatical, adjectivul masculin „anziano” nu poate fi folosit pentru o femeie. Astfel, a da unei femei o slujbă masculină, nu este numai contrar Scripturii, dar este și o contradicție de gen. Când am întrebat: „de ce se folosește forma masculină „anziano” pentru o femeie?”, răspunsul a fost: „Deoarece femeile vor să slujească în Biserică în funcția conducătoare a unui bărbat, și nu subordonată ca femeie”.

Un semn de rebeliune

Toate acestea ne arată că noi trăim într-o lume a răzvrătirii față de Dumnezeu, o lume în care bărbați și femei doresc să-și găsească împlinire asumându-și roluri pe care Dumnezeu n-a intenționat niciodată să le aibă. Rezultatul acestei rebeliuni este confuzia nu doar în roluri, dar și în haine. O femeie care dorește să slujească ca un bărbat, se va îmbrăca ca un bărbat, deoarece, așa cum am văzut, hainele sunt oglinda minții. Ceea ce purtăm arată cine suntem și cine dorim să fim. Confuzia în haine duce la confuzia de gen. Mulți ar dori să știe astfel, unde se termină un bărbat și de unde începe o femeie.

În cartea mea „Femeia în Biserică”, am analizat acele pasaje biblice care ne învață să respectăm deosebiriile dintre rolul bărbatului și al femeii, atât în familie cât și în Biserică. Aceste deosebiri sunt reflectate și întărite de deosebiriile în înfățișarea exterioară a bărbaților și a femeilor. Creștinii trebuie să vadă în dorința de astăzi de a elimina aceste deosebiri, prin hainele fără gen, atât de populare astăzi, dorința lui Satana de a distruge ordinea și frumusețea creațiunii lui Dumnezeu.

Hainele unisex sunt un semn de maladie morală a societății noastre. Winick subliniază: „Liniile vestimentației tind să fie puternic afirmate când moralitatea este rigidă, așa cum a fost în zilele spartanilor, ale saxonilor, ale lui Cromwell și Victoria. În timpurile mai puțin imorale, și mai mult nesigure și complicate, ca acelea ale lui Ludovic XIV, Eduard, anii 1920 sau cele de după al doilea război mondial, bărbații și femeile au preferat formele confuze”.

Confuzia socială și morală a timpului nostru se reflectă în hainele fără gen. Această caracteristică arată de ce „interesul în purtarea hainelor sexului opus crește cu rapiditate, și un mare număr de reviste (ex. Transvestia și Turnabout) sunt consacrate acestui subiect”. Travestirea

118 Capitolul 6

a devenit mai vizibilă și mai acceptabilă astăzi, deoarece, așa cum explică Winick, „costumele normale conțin deja foarte mult din ceea ce poartă celălalt sex. Existența unui mare număr de oameni care doresc să poarte hainele celuilalt sex, în timp ce fiecare sex arată ca o parodie a travestirii, sugerează că hainele fără gen constituie o nevoie contemporană”. Din nefericire, constituie o nevoie a celor care, cum spune Pavel, „Dumnezeu i-a lăsat în voia unor patimi scârboase;

(pentru că ei) au schimbat relația firească într-una care este împotriva firii”. (Romani 1; 26).

Răspunsul creștin

Care este răspunsul creștinismului la moda unisex, care reprezintă, dacă nu o abolire a deosebirilor de gen, ceva oricum foarte apropiat de aceasta? Haideți să analizăm problema pantalonilor, de exemplu, pentru că ei constituie cea mai vizibilă adaptare în moda feminină a culturii occidentale. Trebuie să notăm că există astăzi unele culturi, în special în orient, în care pantalonii sunt purtați mai mult de femei decât de bărbați, în trecut, de asemenea, după Bernard Rudofsky, mai multe femei decât bărbați au purtat pantaloni.

În cultura vestică, secole de-a rândul, pantalonii au fost ai bărbaților. Femeile au dorit să poarte pantaloni, dar asta nu a durat prea mult. De exemplu, în 1850, costumul de damă cu pantaloni era considerat „un simbol al dorinței femeiești de a dobândi egalitatea cu bărbatul”. Dar peste puțin timp, acel costum a devenit „de damă”...

Astăzi situația este alta. Pantalonii au devenit un articol permanent al vestimentației de damă. Lucrul este stabilit printr-o listă întreagă de modele de pantaloni femeiești: pantaloni scurți, costum cu pantalon, pantaloni largi, bermuda, blugi, etc. (în engl. 14 articole citate). În lumina acestui fapt, ar trebui ca femeile creștine să nu poarte niciodată vreun fel de pantaloni, acasă, la o ieșire cu familia, în călătorie sau în zilele friguroase de iarnă? Contează ce fel de pantaloni poartă?

A spune că n-ar trebui să poarte niciun fel de pantaloni, ar însemna să spunem că pantalonii sunt păcătoși în sine, indiferent de forma lor. Dacă aceasta ar fi adevărat, atunci nimeni n-ar trebui să-i poarte, nici bărbații. Dar problema nu sunt pantalonii, ci motivul folosirii lor.

O femeie poate să poarte pantaloni groși pe timp friguros pentru a-și proteja sănătatea, sau vara la o ieșire cu familia, pentru că sunt mai

Haine unisex 119

practici decât o fustă. Pe de altă parte, o femeie poate purta un anumit fel de pantaloni pentru a fi mai seducătoare. Sau poate alege să poarte pantaloni în majoritatea timpului pentru a exprima trăsăturile masculine ale personalității sale.

Hainele în Biblie

Scopul legii din Deuteronom (22, 5) care interzice purtarea de articole ale celuilalt sex, este de a menține deosebirile dintre sexe. Un studiu al hainelor purtate în timpurile Vechiului Testament descoperă că era o izbitoare asemănare între hainele bărbătești și cele femeiești. De fapt, ambele sexe aveau două articole de bază: o haină pe dedesubt (ebr. Kethoneth, gr. Chiton), și o haină pe deasupra (ebr. Simlah, gr. Himation).

Deosebirea dintre cele două articole poate fi văzută în Matei 5, 40 unde Iisus spunea: „Oricui vrea să se judece cu tine, și să-ți ia „chiton”, lasă-i și „himation”. Iisus vorbește despre un act de justiție. Reclamantul cere doar articolul de dedesubt (chiton), adică articolul cel mai ieftin. Totuși Iisus sfătuiește ca inculpatul să-i lase și articolul de deasupra (himation), care era cel mai scump.

Hainele de dedesubt și hainele de deasupra în vremurile biblice se purta pe dedesubt o tunică lungă sau cămașă. Era articolul de bază purtat de bărbați și femei în fiecare zi. Vestitul Beni-hasan a pictat această îmbrăcăminte, și o avem ca ilustrație în Dicționarul Adventist. Ilustrația prezintă un grup de 37 palestinieni sosind în Egipt pentru a schimba cosmetice cu grâu. Este probabil și vestimentația familiei lui Abraam. Conducătorul și doi bărbați dintre ei poartă cămăși colorate care le acoperă corpul de la umăr la genunchi, lăsând brațele și un umăr goale.

Patru femei din aceeași pictură poartă haine foarte colorate, dar asemănătoare cu ale bărbaților. Deosebirile constă în faptul că hainele femeilor sunt puțin mai lungi, ajungând până sub genunchi. De asemenea sunt mai strânse în jurul gâtului decât hainele bărbaților, acoperindu-le corpul mai mult. În plus, ele au ceva figuri colorate în roșu și albastru. Cu alte cuvinte, femeile purtau aceleași haine cu bărbații, dar ceva mai colorate, puțin mai lungi și acoperindu-le corpul ceva mai mult.

Haina de deasupra era o mantie, similar cu șalul modern, care
ISO Capitolul 6

Înconjura corpul. Această mantie era purtată în ocazii deosebite (1 Cron. 12, 27; 1 Sam. 15, 27; 24, 4.11). Ni se spune că Tamar, sora lui Absalom „purta o haină lungă cu mâneci, (engl.) căci așa se îmbrăcau fetele împăratului câtă vreme erau fecioare” (2 Sam. 13, 18). Se pare că era o haină specială a fetelor împăratului. Mantia purpurie pe care soldații romani i-au dat-o lui Iisus era o haină purtată deasupra (Mat

27, 28.31; Ioan 19, 2.5). Nu există o evidență clară că hainele de deasupra purtate de bărbați și femei erau diferite.

Având în vedere asemănarea evidentă dintre hainele bărbaților și femeilor în timpurile biblice, se pare corect să spunem că interesul legii deuteronomice nu era de a condamna asemănarea în stilul vestimentației dintre bărbați și femei, ci mai degrabă de a condamna purtarea de haine care erau considerate a fi ale celuilalt sex. Diferența dintre cămașa purtată de femei și bărbați era foarte mică, cel puțin din perspectiva noastră, totuși era suficientă pentru a menține o deosebire între bărbați și femei.

Cum să aplicăm principiul deosebirii de gen

Biblia nu ne spune ce fel de haine să poarte bărbații sau femeile. Ea recunoaște că felul vestimentației este dictat de climat și cultură. Dar ceea ce Biblia ne învață este să respectăm deosebirile de gen în haine așa cum sunt ele cunoscute în cadrul oricărei culturi. Acesta este principiul care trebuie să ne călăuzească în alegerea hainelor.

Având în vedere intenția modei moderne de a elimina deosebirile de gen în îmbrăcăminte, (o intenție care este o scârbă înaintea lui Dumnezeu – vezi Deut. 22, 5), este imperativ pentru creștini să se întrebe, atunci când cumpără articole de îmbrăcăminte. „Mă ajută acest articol să-mi afirm identitatea de gen, sau mă apropie mai mult de celălalt sex?” Dacă simți că un anumit articol nu aparține genului tău, ascultă de conștiința ta: nu-l cumpăra, chiar dacă este la modă sau elegant!

Exemplul pantalonilor de damă. Cum se aplică principiul respectării genului, în chestiunea discutată mai înainte a pantalonilor? Trei lucruri trebuie să avem în vedere aici.

Mai întâi, trebuie să ne amintim că până în vremea noastră în cultura vestică pantalonii au fost un articol exclusiv masculin. Nu-mi amintesc să fi văzut o fată cu pantaloni, când eram copil, în Italia. În ciuda

Haine unisex popularității lor, în cultura vestică, pantalonii sunt încă văzuți ca „cea mai vizibilă adaptare a hainelor bărbătești în moda feminină”. Aceasta înseamnă că pantalonii au încă o conotație masculină, deși nu exprimă o distincție de gen. Astfel e o regulă generală în țările occidentale că pantalonii nu vor fi purtați de femei ca haină oficială, mai ales la Biserică.

În al doilea rând, există situații când este mai practic pentru

femeile creștine să poarte pantaloni. Iarna când este frig, la lucru în gospodărie, la o ieșire cu familia, pe bicicletă sau în sport. În asemenea situații, pantalonii oferă mai mult confort și protecție decât fusta, fără a se primejdui principiul deosebiriilor de gen. Astfel, în asemenea situații purtarea pantalonilor nu trebuie să fie condamnată, cu condiția să fie decenti și potriviți cu ocazia respectivă.

În al treilea rând, femeile trebuie să aleagă acele tipuri de pantaloni care le ajută să-și afirme deosebire de gen și să arate decent. Încercarea modei este de a face pantaloni de damă cât mai masculini posibil. De exemplu, fermoarul pantalonilor de damă este adesea adus din partea stângă, în față, ca la pantalonii bărbățești (și alte elemente masculine). O altă tendință este de a face pantaloni de damă foarte seducători. De exemplu, pantaloni foarte scurți sau foarte strâmți, care lasă prea puțin loc imaginației... O femeie creștină trebuie să se împotrivescă acestor tendințe în alegerea felului de pantaloni și să aleagă doar acei pantaloni care sunt modești și feminini. Frumusețea unei femei stă nu numai în ceea ce arată, ci de asemenea și în ceea ce ascunde.

Astăzi nu este așa de ușor să păzești principiul biblic al diferențierii în haine, când moda înclină să elimine acele deosebiri. Dar a trăi așa cum spune Biblia, niciodată n-a fost ușor. Este esența chemării creștine, aceea de a nu ne conforma valorilor pervertite, stilurilor și practicilor societății noastre hedonistice (cu valori derivate din plăcere), și de a fi din contră, o influență transformatoare în lume prin puterea lui Dumnezeu.

Concluzie

Forța din spatele modei unisex a timpului nostru este viziunea feministă a unei noi societăți fără genuri, în care hainele și rolurile bărbaților și ale femeilor sunt nediferențiate și interschimbabile. Feministii consideră această societate utopică, fără genuri, ca esențială pentru dobândirea eliberării femeii din poziția ei de subordonare.

122 Capitolul 6

Am văzut că viziunea feministă a unei societăți fără genuri este clar condamnată de Biblie. Scripturile ne învață să respectăm deosebirile de gen în haine ca și în roluri, deoarece ele sunt o parte din ordinea creației. Motivul este că aceste diferențieri sunt fundamentale pentru înțelegerea noastră a ceea ce suntem și ce rol vrea Dumnezeu să îndeplinim.

Ca creștini, trebuie să fim recunoscători lui Dumnezeu pentru masculinitatea și pentru feminitatea pe care ne-a dat-o. O femeie trebuie să fie recunoscătoare pentru că este femeie, semnificativ diferită de bărbat, și pentru poziția pe care i-a dat-o în familie, în societate și în lume. Tot la fel, un bărbat trebuie să fie recunoscător lui Dumnezeu pentru că este bărbat, diferit de femeie, și pentru rolul pe care îl are în planul lui Dumnezeu pentru familie, societate și în lume.

În timp ce moda de astăzi este înclinată să elimine deosebiri de gen în haine și roluri, este imperativ pentru creștini să respecte masculinitatea și feminitatea pe care Dumnezeu le-a dat-o, chiar și prin haine.

CAPITOLUL 7

PRINCIPII PENTRU

ÎMBRĂCĂMINTEA ȘI

PODOABELE CREȘTINE

În fiecare generație, bărbații și femeile s-au îmbrăcat și s-au împodobit. Dorința de a-și înfrumuseța trupurile prin cosmetice, bijuterii costisitoare și haine atrăgătoare pentru ochi, a lăsat doar pe puțini indiferenți. Astfel, nu este surprinzător că în studiul nostru am descoperit de-a lungul vremurilor biblice, și apoi în era creștină, frecvente chemări la o îmbrăcămințe modestă și decentă, și la evitarea bijuteriilor strălucitoare și a hainelor scumpe. O astfel de chemare este de actualitate în special astăzi, când modestia și decența sunt disprețuite, iar goliciunea și senzualitatea sunt foarte mult apreciate.

Pentru a aduce în centrul atenției relevanța învățăturilor biblice despre haine și podoabe în vremea noastră, mă voi strădui să formulez șapte principii de bază care fac rezumatul punctele importante ale studiului de față. Această scurtă trecere în revistă va ajuta pe cititor să aibă o perspectivă mai bună a învățăturilor biblice referitor la haine și podoabe, învățături care au fost tratate pe parcursul cărții.

PRINCIPIUL 1

Hainele și înfățișarea exterioară sunt un important indicator al caracterului. Hainele și înfățișarea exterioară sunt cele mai puternice moduri de comunicare, nu doar a stării noastre socio-economice, dar de asemenea și al valorilor morale pe care le prețuim. Noi suntem ceea ce purtăm. Aceasta înseamnă că înfățișarea noastră exterioară este un indicator important al caracterului creștin. Biblia recunoaște importanța

hainelor și podoabelor, așa cum o arată numeroase povestiri, alegorii, și muștrări pe care le-am găsit, referitor la podoabele potrivite sau nepotrivite.

Înfățișarea exterioară este un martor tăcut dar vizibil al valorilor noastre creștine. Unii se îmbracă și se împodobesc cu haine și bijuterii scumpe pentru a plăcea lor înșile. Ei vor să fie admirați pentru averea lor, puterea sau situația socială. Unii se îmbracă la modă pentru a plăcea altora. Ei vor să fie acceptați de egalii lor, îmbrăcându-se ca ei. Creștinul se îmbracă, totuși, pentru a plăcea lui Dumnezeu. Îmbrăcăminte este foarte importantă pentru creștini deoarece aceasta slujește ca un cadru pentru a descoperi imaginea Aceluia pe care îl slujesc. „Nu există cale mai bună, spune E.G. White prin care puteți lumina și pe alții, decât prin simplitatea hainelor și a caracterului. Astfel puteți arăta tuturor că, în comparație cu lucrurile veșnice, voi aveți o corectă evaluare a lucrurilor acestei vieți”. (Test. for the Church, vol. 3, pag. 376).

Fiind creștini, noi nu putem spune „Felul cum arăt eu, nu este treaba nimănui!”, deoarece felul cum arătăm îl reflectă pe Iisus, Domnul nostru. Casă, mașina, înfățișarea exterioară, folosirea banilor sau a timpului, totul arată cum m-a schimbat Hristos din interior spre exterior. Când Iisus intră în viața noastră, nu ne acoperă blestemățiile cu pudre cosmetice, ci ne curățește pe deplin lucrând dinlăuntru. Înnoirea interioară este dovedită prin înfățișarea exterioară.

Cea mai eficientă mărturie că Hristos ne-a schimbat viața nu este un zâmbet pictat pe fața unei femei seducător îmbrăcată, ci un zâmbet radiant pe fața unei femei curat și potrivit îmbrăcate. O coafură prea sofisticată, bijuterii strălucitoare descoperă nu o personalitate centrată pe Dumnezeu, ci imaginea studiată, artificială a unei personalități centrată pe sine.

PRINCIPIUL 2

Împodobirea cu bijuterii, cosmetice, haine scumpe, descoperă mândria din interior și vanitatea, care sunt distructive pentru noi înșine și pentru alții. Am descoperit acest adevăr implicit menționat, prin câteva exemple negative, și explicit prin îndemnurile apostolilor Pavel și Petru. Isaia muștră pe femeile evreilor pentru mândria lor exprimată prin împodobirea corpurilor lor din cap până la picioare, cu bijuterii și haine

Principii pentru îmbrăcămintea și podoabele creștine 12 5

scumpe. Ei au ispitit pe conducătorii națiunii, care de fapt au condus întreaga națiune la nesupunere și la pedeapsa divină. (Isaia 3, 16 – 26).

Izabela este renumită pentru efortul ei de a seduce pe israeliți la idolatrie. Corupția lăuntrică a inimii ei este descoperită prin ultimul episod al vieții ei, în care s-a făcut atrăgătoare pictându-și ochii și împodobindu-se pentru momentul sosirii lui Iehu, noul Rege. (2 Regi 9, 30). Dar regele nu s-a lăsat ademenit, și ea a murit într-un mod rușinos. Izabela a rămas un simbol al seducției în istoria Biblică (Apoc. 2, 20).

Ezechiel descrie apostazia lui Israel și Iuda prin alegoria celor două femei, Ohola și Oholiba, care, ca și Izabela, și-au pictat ochii și s-au acoperit cu bijuterii pentru a atrage pe bărbați să comită adulter (Ezec. 23). În această alegorie găsim din nou cosmeticele și ornamentele asociate cu seducția, adulterul, apostazia și pedeapsa divină.

Și Ieremia folosește alegoria unei femei ispititoare, îmbrăcată în purpură, cu ochi vopsiți și acoperită cu bijuterii, pentru a reprezenta un Israel abandonat politic, care încearcă în zadar să atragă pe aliații idolatri (Ier 4, 30). Aici avem din nou cosmeticele și bijuteriile asociate cu seducția și actele adultere.

Găsim o femeie acoperită cu bijuterii reprezentând pe Israelul apostaziat și în Apocalipsa lui Ioan. Desfrâната cea mare este „îmbrăcată în purpură și stacojiu, acoperită cu aur, pietre scumpe și mărgăritare”. (Apoc. 17, 4). Această femeie necurată care reprezintă o putere politică și religioasă apostaziată din preajma sfârșitului, ispitește pe locuitorii pământului să comită adulter cu ea. Prin contrast, Mireasa lui Hristos, reprezentând Biserica, este îmbrăcată modest cu în subțire și curat, și fără podoabe exterioare. (Apoc. 19, 7 – 8).

Și în Vechiul Testament ca și în Noul Testament am găsit aceeași folosire a cosmeticelor, bijuteriilor și hainelor atrăgătoare asociate cu scopuri seductive. O asemenea asociere, descoperă implicit condamnarea divină a folosirii lor. Ceea ce este transmis implicit prin exemple negative, este repetat explicit prin scrierile celor doi apostoli, Pavel și Petru, în condamnarea adusă folosirii bijuteriilor și hainelor scumpe.

Am văzut că cei doi apostoli pun în contrast împodobirea interioară a unei femei creștine cu podoabele nepotrivite ale unei femei lumești. Ambii apostoli ne dau o listă asemănătoare a podoabelor nepotrivite pentru o femeie creștină. Ei includ: pieptănături elaborate și atrăgătoare

126 Capitolul 7

pentru ochi, bijuterii strălucitoare și haine scumpe (1 Tim 2, 9 – 10; 1 Petru 3, 3 – 4). Ambii apostoli recunosc că împodobirea exterioară a trupurilor nu este în concordanță cu podoabele lăuntrice ale inimii, un duh liniștit și faptele bune.

PRINCIPIUL 3

Pentru a experimenta înnoirea spirituală și împăcarea cu Dumnezeu, e necesar să lepădăm toate obiectele idolatre, inclusiv bijuterii sau alte ornamente. Am văzut acest adevăr în special în experiența familiei lui Iacov la Sihem, și a israeliților la muntele Horeb. În ambele situații au fost lepădate podoabele pentru a se produce împăcarea cu Dumnezeu.

La Sihem, Iacov a cerut membrilor familiei sale să scoată idolii și ornamentele (Gen 35, 2 – 3) cu scopul de a se pregăti pentru curățirea interioară a spiritului, de la altarul pe care aveau să-l construiască la Betel. Răspunsul a fost pozitiv: „Ei au dat lui Iacov toți dumnezeii străini pe care îi aveau, inelele de la urechi, și Iacov i-a îngropat sub stejarul de lângă Sihem”. (Gen 35, 4).

La muntele Horeb, Dumnezeu a cerut Israelitelor să lepede podoabele ca dovadă a sincerei lor pocăințe: „Acum scoateți-vă podoabele de pe voi și voi vedea că vă voi face!” (Ex. 33, 5). Răspunsul a fost tot pozitiv: „Copiii lui Israel și-au scos de pe ei podoabele și au plecat de la muntele Horeb”. Expresia „Au plecat de la muntele Horeb” ne arată că Israelii pocăiți au făcut un legământ la Horeb de a renunța la folosirea podoabelor cu scopul sincer de a se supune lui Dumnezeu. În ambele evenimente de la Sihem și de la Horeb, lepădarea podoabelor a fost pregătitoare pentru înnoirea legământului cu Dumnezeu.

Aceste experiențe ne învață că purtarea bijuteriilor înseamnă revoltă contra lui Dumnezeu, deoarece acestea hrănesc proslăvirea de sine. Lepădarea podoabelor facilitează împăcarea cu Dumnezeu deoarece aceasta încurajează o atitudine umilă. Este important să ne amintim că pentru a experimenta înnoirea spirituală și reforma, avem

nevoie să lepădăm din inimile noastre idolii pe care-i adorăm, fie ei bijuterii, cosmetice, haine ne-moderate, scopuri profesionale, mașini, case, și să le înlocuim cu adorarea lui Dumnezeu.

Principii pentru îmbrăcămintea și podoabele creștine 127

PRINCIPIUL 4

Creștinii trebuie să se îmbrace modest și decent, arătând respect față de Dumnezeu, față de sine și față de semenii. Acest principiu este regăsit în cuvintele grecești „kosmios” și „aidos” care înseamnă „ordonat” și respectiv „decent”. Apostolul Pavel le folosește ca să descrie podoabele potrivite pentru o femeie creștină (1 Tim. 2, 9). Aceasta înseamnă că un creștin trebuie să se îmbrace ordonat, cuviincios, decent, fără a cauza rușine sau stânjenire lui Dumnezeu, altora sau sie însuși.

Putem viola codul de modestie al hainelor creștine neglijând înfățișarea exterioară ca și dându-i o atenție excesivă. Ellen White ne sfătuiește: „Îmbrăcați-vă curat și potrivit, dar nu să deveniți obiect al remarcilor altora nici prin supra-îmbrăcare nici printr-o îmbrăcămintă largă sau dezordonată. Acționați cunoscând că ochii cerului vă urmăresc, și putem fi sau nu sub aprobarea lui Dumnezeu” (Child Guidance p. 415).

A te îmbrăca modest și decent înseamnă că hainele vor acoperi în mod suficient corpul, astfel ca alții să nu fie stânjeniți sau ispitiți. Acest principiu este relevant astăzi în special, când moda urăște modestia și decența ca bază pentru relații umane normale. Scopul modei este de a vinde haine, bijuterii și cosmetice prin exploatarea sexului, astfel că succesul comerțului se bazează pe mândrie și senzualitate.

Biblia condamnă în mod explicit privirea pofticioasă: „Oricine se uită la o femeie ca s-o poftască, a și comis adulter în inima lui” (Matei 5, 28). Hainele sumare promovate de industria de modă actuală, alimentează privirile pofticioase și trezesc pasiunile inimii și contribuie la depravarea timpului nostru. Prin haine moderate, femeia creștină joacă un rol esențial în menținerea moralității publice.

Dumnezeu ne cheamă astăzi să ne îmbrăcăm modest și decent nu numai pentru a preveni păcatul, ci și pentru a conserva intimitatea. Oamenii care vor să păcătuiască, vor păcătui, indiferent de cât de modest sunt îmbrăcați cei la care privesc. Scopul modestiei este nu numai de a preveni dorințele pofticioase, ci și de a conserva ceva care

este foarte fragil și fundamental pentru supraviețuirea relațiilor de căsătorie: capacitatea de a menține o adâncă și intimă relație cu partenerul de viață. Dacă vrem ca mariajul să dăinuiască, așa cum Dumnezeu a intenționat, atunci soțul și soția trebuie să conlucreze pentru a păstra, proteja și hrăni

128 *Capitolul 7*

Intimitatea. Când totul este spus și făcut, modestia va conserva bucuria intimității mult timp după ceremonia nunții.

Sfatul apostolic de a ne îmbrăca modest și decent ne provoacă să respingem poruncile modei, alegând se reflectăm prin înfățișarea exterioară frumusețea naturală a simplității și a purității.

PRINCIPIUL V

Creștinii trebuie să se îmbrace sobru, evitând orice dorință de a se expune pe sine prin haine strălucitoare, cosmetice sau bijuterii. Acest principiu este regăsit în termenul „sophrosyne” folosit de Pavel pentru a descrie podoabele potrivite pentru un creștin (1 Tim 2, 9). Am văzut că termenul descrie o atitudine mintală de autocontrol, o atitudine care determină pe toate celelalte virtuți. Pavel recunoaște că autocontrolul este indispensabil pentru un creștin ca să se poată îmbrăca modest și decent. Motivul este că înfățișarea exterioară modestă și decentă derivă din exercitarea autocontrolului.

Pavel descrie o femeie creștină convertită ca fiind cea care se îmbracă sobru, prin restrângerea dorinței ei de a se expune pe sine prin purtarea de pieptănături elaborate, mărgăritare, sau haine scumpe (1 Tim 2, 9). Exteriorul ei nu trebuie să zică: „Uite-mă, admiră-mă!”, ci „Uite cum Hristos m-a schimbat din interior, spre exterior!”. O femeie care a fost eliberată de la preocuparea de a fi obiect al admirației, nu se va teme să poarte aceeași îmbrăcăminte prea des, dacă este bine croită, ordonată și se potrivește.

Îndemnul apostolului Pavel este de marte actualitate astăzi când moda este stăpâna supremă și mulți i se închină. Ellen White ne amintește că „cei care jertfesc pe altarul modei au puțină tărie de caracter... Ei nu au un alt scop, și viața lor nu va atinge o altă țintă. Întâlnim pretutindeni femei a căror minte și inimă sunt absorbite de dragoste pentru haine și pentru a fi în centrul atenției. Sufletul lor s-a pipernicit și gândurile lor sunt centrate asupra sărmanului și josnicului egoism”. (Test for the Church, vol. 4, p. 644).

Sfatul lui Pavel de a evita hainele scumpe (1 Tim 2, 9), are legătură cu isprăvnicia creștină. Cheltuielile care depășesc puterea financiară nu sunt compatibile cu principiul creștin al isprăvniceii. Și chiar dacă ne putem permite să cumpărăm haine scumpe, nu ne putem permite să irosim

Principii pentru îmbrăcămintea și podoabele creștine 129

mijloacele pe care Dumnezeu ni le-a dat pentru a ajuta pe unii semenii care sunt copleșiți de nevoi sau pentru a ajunge la cei care au nevoie de Evanghelie și de a-i ajuta în nevoile lor.

Ellen White scria: „Practicați economia în procurarea hainelor. Amintiți-vă că ceea ce purtați exercită o influență constantă asupra celor pe care-i întâlniți. Nu risipiți pentru voi înșivă mijloacele de care este atâta nevoie pretutindeni. Nu cheltuiți banii lui Dumnezeu pentru a satisface gustul după haine scumpe”. (Child Guidance p.421).

PRINCIPIUL 6

Purtarea inelelor nu este compatibilă cu principiul biblic al modestiei: în decursul istoriei, de la un inel s-a ajuns la tot felul de bijuterii. Principiul se regăsește în dezaprobarea purtării de bijuterii ornamentale (1 Tim 2, 9; 1 Petru 3, 3 – 4; Gen 35, 2 – 4; Ex. 33, 3 – 5). Singurul inel menționat în Biblie de câteva ori este inelul cu sigiliu (Ier 22, 24; Gen 41, 42; Estera 3, 10.12; Luca 15, 22), care era folosit pentru sigilarea documentelor și contractelor. Purtarea inelului cu sigiliu nu este condamnată în Biblie, probabil pentru că era privit ca un instrument al autorității și nu ca un ornament.

Am văzut că inelul de logodnă a fost mai întâi un inel simplu de fier folosit de romani pentru a „lega” pe cei doi îndrăgostiți în legământ. Curând însă inelul de logodnă a evoluat spre inele elaborate ornamentale de aur, purtate pe toate degetele. Ceea ce s-a petrecut în vechea Romă s-a repetat în istoria creștină. În Biserica primară, folosirea inelului marital a evoluat în trei etape. În prima etapă, perioada apostolică, nu avem vreo evidență a purtării inelului marital. În a doua etapă, secolul 2 și 3, a fost o folosire restrânsă a inelului marital, simplu și ieftin. În ultima etapă, din secolul 4 până azi, avem o proliferare de tot felul de inele ornamentale, încrustate cu pietre scumpe sau aur, care reflectă averea, mândria și vanitatea. Aceasta a fost real atât pentru laici cât și pentru cler. Liderii religioși s-au acoperit cu bijuterii, cu inele, pietre scumpe și haine încrustate cu aur.

Apoi, ceea ce s-a întâmplat în Biserica creștină de la începuturi,

s-a repetat mai târziu în denumiri moderne. Cele două exemple analizate, și anume Biserica Metodistă și Mennonită, urmează același tipar. În prima etapă nici bijuterii și nici măcar inelul de logodnă nu era

130 *Capitolul!*

admis. În a doua etapă s-a făcut o concesie doar pentru inelul de logodnă, în ultima etapă concesia pentru verighetă a devenit un pretext pentru purtarea oricărui fel de bijuterii, inclusiv inele ornamentale.

Istoria a fost asemănătoare și în cadrul Bisericii AZȘ. În prima etapă, corespunzătoare primelor zile ale mișcării, niciun fel de bijuterie sau verighetă nu era admisă. În a doua etapă s-a făcut o concesie pentru purtarea verigheții doar în acele țări unde obiceiul era imperativ. În ultima etapă concesia pentru purtarea unei verigheții simple s-a extins din 1986 la membrii adventiști din America de Nord. Rezultatul acestei evoluții este o creștere a purtării diferitelor bijuterii, inclusiv inele ornamentale.

Lecția istoriei este evidentă. Inelele par să aibă o atracție fatală. Oamenii pot deveni atât de îndrăgostiți de inel încât ajung ispitiți să poarte tot felul de bijuterii. În mod cinstit, este recomandabil să purtăm o verighetă, acolo unde este social imperativ. Dar mai mult, este recomandabil să purtăm „veriga de aur care leagă sufletul nostru de Hristos, un caracter curat și sfânt, adevărata iubire și bunătate și evlavie care sunt fructul unui creștinism adevărat, și influența noastră va fi sigură oriunde ne-am afla”. (Test. to Ministers p.180).

PRINCIPIUL 7

Creștinii trebuie să respecte deosebirile de gen în îmbrăcăminte prin purtarea de haine care afirmă identitatea feminină sau masculină.

Acest principiu este clar arătat în Deut. 22, 5, care interzice purtarea hainelor celuilalt sex. Am văzut că în Biblie se dă o mare importanță păstrării deosebirilor de gen în haine ca și în rolurile funcționale, deoarece acestea sunt fundamentale pentru a înțelege cine suntem și ce rol vrea Dumnezeu să îndeplinim.

Hainele ne definesc identitatea și ne ajută să dezvoltăm o nouă identitate. Este adevărat nu numai că suntem ceea ce purtăm, dar și că devenim ceea ce purtăm. O femeie care vrea să arate ca un bărbat se va îmbrăca ca un bărbat. La fel, un bărbat care vrea să fie tratat ca o femeie, va folosi articole femeiești: bijuterii, parfumuri, haine

împodobite. Aceasta înseamnă că atunci când confundăm elementele de gen prin haine fără gen, pierdem treptat identitatea de bărbat sau de femeie și experimentăm o criză a identității și confuzie de roluri.

Am văzut că confuzia de roluri este prezentă astăzi în cămin, la *Principii pentru îmbrăcămintea și podoabele creștine* 131

locul de muncă și la Biserică, devenind un serios obstacol în înțelegerea rolurilor de bărbat și femeie. Creștinii trebuie să recunoască, că încercările de azi de a elimina distincțiile de gen, în special prin folosirea de haine fără gen, reflectă efortul lui Satana de a distruge ordinea și frumusețea creației lui Dumnezeu.

Biblia nu ne spune ce fel de haine să poarte bărbații sau femeile, deoarece recunoaște că stilul hainelor este dictat de climat și de cultură. Biblia ne învață doar să respectăm deosebirile de gen în îmbrăcămintă, așa cum sunt cunoscute în orice cultură. Aceasta înseamnă că noi, ca creștini trebuie să ne întrebăm atunci când cumpărăm haine: acest articol îmi afirmă identitatea de gen, sau mă face să arăt și să aparțin sexului opus? Când simțiți că un oarecare articol de îmbrăcămintă nu aparține genului dvs., urmați-vă conștiința: nu-l cumpărați, chiar dacă este la modă!

În acest timp când moda înclină să elimine deosebirile de gen în îmbrăcămintă, nu este totdeauna ușor pentru un creștin să găsească haine care să-i afirme identitatea de gen. Dar niciodată nu a fost ușor de a trăi după principiile biblice. Tot așa este chemarea noastră de a nu ne conforma la valorile pervertite ale lumii, ci de a fi o influență transformatoare în această lume prin puterea lui Dumnezeu.

Concluzii

Nu hainele ne fac creștini, dar creștinii își exprimă identitatea prin hainele lor și prin înfățișarea exterioară. Biblia nu prescrie un anumit tip de haine pentru bărbați și pentru femei, dar ne cheamă să aplicăm simplitatea și stilul de viață al lui Hristos, nepretențios, în haine și înfățișarea exterioară.

A urma pe Iisus în ce privește îmbrăcămintea și podoabele înseamnă a sta deoparte de practicile mulțimii privind cosmeticele, bijuteriile, etc. Pentru aceasta e nevoie de curaj. Curajul de a nu te supune la poruncile modei, ci de a te lăsa transformat de învățăturile Cuvântului lui Dumnezeu (Rom 12, 2); curajul de a distinge între capriciile modei care se schimbă și de a păstra stilul permanent; curajul de a exprima iubirea din caracterul lui Hristos, nu prin

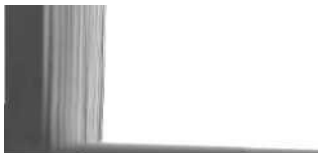
decorații exterioare „cu aur, pietre scumpe sau haine scumpe” (12 Tim 2, 9), ci prin înfrumusețarea interioară a sufletului cu virtuțile inimii, un spirit blând și liniștit care este de mare preț în ochii

132 *Capitolul 7*

lui Dumnezeu” (1 Petru 3, 4); curajul de a te îmbrăca modest, decent și sobru.

Înfățișarea exterioară este un martor tăcut dar vizibil al identității noastre creștine, care să spună lumii că noi trăim pentru a-L proslăvi pe Dumnezeu și nu pe noi înșine.

CAPITOLUL 8

CONSIDERAȚII PRACTICE
DESPRE ÎMBRĂCĂMINTEA
CREȘTINA
DESPRE AUTOR

Laurel Damsteegt s-a născut la Bangkok, Thailanda, din părinți medici misionari, Ethel și Roger Nelson. Ea și-a petrecut mare parte din copilărie la Bangkok, iar primii doi ani ai școlii secundare i-a urmat la Singapore.

Laurel a terminat B.A. în Teologie la Colegiul Atlantic Union. În timpul verii a lucrat la Spitalul New England Memorial fiind capelan al spitalului. Într-una din veri a fost pastor provizoriu al Bisericii acestui spital.

Doamna Damsteegt a dobândit M. Div. la Universitatea Andrews în 1977 și M.S.P.H. la Universitatea Loma Linda în 1978. În timpul studiilor a întâlnit pe viitorul ei soț, P. Gerard Damsteegt (care termina doctoratul) și s-au căsătorit în 1976.

Au lucrat împreună ca o bună echipă pastorală în multe locuri și funcții. Mai întâi la Conferința Potomac, apoi în Bangkok, fiind capelani, instructori de sănătate, pastori și în fine, la Seoul, Korea, la Institutul Soul Wining.

În 1985 soții Damsteegt s-au întors din serviciul pastoral, iar doamna Damsteegt a început să-l asiste pe soțul ei în scrierea cărții „Advenștiții de Ziua a Șaptea cred...”

Când în 1988, domnul Damsteegt și-a început slujba de profesor

de Istorie bisericească la Universitatea Andrews, doamna Damsteegt și-a concentrat activitatea creșterii și educării celor doi copii, Joelle și Pieter. Dânsa consideră această slujbă ca fiind cea mai înaltă dintre toate.

134 *Capitolul 8*

CONSIDERAȚII PRACTICE DESPRE ÎMBRĂCĂMINTEA CREȘTINĂ

Îmbrăcăminte este o chestiune sensibilă. Puține lucruri sunt așa de personale ca modul de alimentație și modul de îmbrăcare. Ambele arată cine suntem. Nu există probleme care să prezinte o rezistență mai mare, pentru că ele sunt obișnuințele personale care stăpânesc viața noastră zilnică.

Nu trebuie neapărat să ne simțim bine cu ceea ce mâncăm sau îmbrăcăm, totuși ne apărăm foarte mult obișnuințele. Remarcile critice despre dietă sau îmbrăcăminte noi le percepem ca țintind exact la miezul a ceea ce suntem deoarece nu ne putem separa pe noi înșine de exteriorul nostru. Există un exemplu clasic din filosofia personalității holistice: trupul, mintea și sufletul sunt una. Trupul exprimă sufletul, iar sufletul exprimă trupul. Nu este aici nicio dihotomie. Sensibilitatea hainelor a apărut în momentul când hainele de lumină au dispărut și noi am început să ne coasem haine din frunze.

Obiectivul capitolului. Scopul acestui eseu este dublu. Mai întâi aș vrea să găsim o filosofie creștină a hainelor și podoabelor. În al doilea rând aș propune câteva principii practice referitoare la îmbrăcăminte. În multe puncte, acest eseu aplică în mod practic ceea ce am studiat în capitolele anterioare.

I. O FILOSOFIE CREȘTINĂ A HAINELOR

A te îmbrăca pentru a plăcea altora

Este îmbrăcăminte o problemă strict personală? Felul cum mă îmbrac mă privește doar pe mine? Fără îndoială că nu! Deși este adevărat că hainele sunt o problemă personală, nu este nicio îndoială că ne îmbrăcăm pentru alții mai mult decât pentru noi înșine. De ce își pune tocuri înalte, o femeie de statură joasă? Probabil nu pentru confortul personal, ci pentru a câștiga o anumită perspectivă în ochii altora. Dacă cineva a înțeles că o anumită persoană iubește albastrul, un pulover scămos, albastru, va fi alegerea pentru ocazia când vor fi împreună. Unele servicii pretind angajaților să poarte uniforme, chiar dacă acestora nu le

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 135 place stilul, culoarea sau gradul de confort. Înțelegem astfel că hainele nu sunt doar preferințe personale. Noi ne îmbrăcăm pentru a plăcea altora.

A te îmbrăca pentru a plăcea Domnului

Creștinii se îmbracă nu numai pentru a plăcea altora, ci unei Persoane deosebite. Deoarece noi L-am are pe Iisus ca Domn (Col.2, 6), noi avem drept scop să-l plăcem lui Dumnezeu în orice aspect al vieții, chiar și în îmbrăcăminte. Unii spun: „La Dumnezeu nu contează cum arăt. El mă iubește pe mine, nu hainele mele!” Bineînțeles că Dumnezeu iubește pe om, indiferent cât de sărac este îmbrăcat sau cât de neîmbrăcat este. Iubirea lui Dumnezeu nu este dependentă de felul cum ne îmbrăcăm, sau chiar cine suntem! Nu-L putem face pe Dumnezeu să ne iubească mai mult, prin ceea ce purtăm.

Noi venim la El „așa cum suntem”, dar nu vom continua să rămânem la fel! Deoarece îl iubim pe Dumnezeu, vom dori să-l fim plăcuți în orice mod posibil. Noi ne predăm Lui necondiționat pentru ca El să lucreze o transformare în noi. Aceasta implică schimbări radicale. Noi nu facem nimic pentru a fi acceptați, ci pentru că am fost acceptați. Deoarece îl iubim pe Dumnezeu așa de mult, noi dorim să-l fim plăcuți în tot ce facem, chiar și prin înfățișarea exterioară.

A învăța să fim plăcuți Domnului. Noi descoperim ce vrea Dumnezeu de la noi, prin studierea Cuvântului Său și prin supunerea noastră voinței sale descoperite. Aceasta nu este o lucrare dureroasă. De fapt, pentru că am oferit inima lui Iisus, El ne-o întoarce schimbată cu totul (Ezec. 11, 19.20; 36, 26.27).

Lucrurile pe care le-am iubit le găsim acum nepotrivite. Inima cea nouă adoră să facă exact ceea ce Lui îi place. Simțurile noastre s-au schimbat, firea noastră s-a modificat (Ps.40, 8). Dacă El îmi cere în mod deosebit să fac ceva, acum eu vreau să fac exact ceea ce este plăcerea Lui. Nu de teamă sau prin forță, ci pentru că în mod real eu prefer acest lucru. În fine, ceea ce doresc să fac este exact voința Lui. „Dacă consimțim, El se va identifica pe Sine cu gândurile și scopurile noastre, astfel că va împleti inima și mintea noastră cu voința Lui încât supunându-ne Lui împlinim chiar dorințele noastre. Voința noastră, înnobilită și sfințită își va găsi cea mai înaltă plăcere în serviciul Său”. (Deșire of Ages, 668)

136 Capitolul 8

Acesta este miracolul unei inimi noi, esența Noului Legământ. Ceea ce este uimitor este că sunt învrednicit să fac exact ceea ce îmi cere El. Nimic nu este prea greu la Dumnezeu! „Dacă voința omului cooperează cu voința lui Dumnezeu, ea devine atotputernică. Ceea ce este poruncit de Dumnezeu poate fi împlinit în puterea Lui. Toate poruncile Lui sunt și împliniri”. (E.G. White – Christ’s object lessons, p.333).

Dacă inima nu a fost schimbată, dorințele Lui sunt greu de îndeplinit. Ajungem să ne războim cu noi înșine (ceea ce preferăm) pentru a fi plăcuți Lui. Aceasta, bineînțeles, este legalism. Deci este vorba aici de un test. Găsești ceva în Scriptură care este o mare neplăcere pentru tine? Dacă da, probabil că ai nevoie să te întorci și să te întrebi: mi-am predat eu inima cu adevărat lui Iisus? Este El Domnul vieții mele? „Nu este nevoie să-ți spun ce să nu porți, deoarece dacă dragostea pentru acele lucruri deșarte este în inima ta, atunci vei lepăda acele lucruri, dar va fi ca și cum ai tăia frunzele unui pom. Înclinațiile naturale ale inimii vor câștiga din nou. Tu trebuie să ai o conștiință proprie”. (Review and Herald 10 mai 1892).

Acesta este motivul pentru care hainele și podoabele, precum și alte lucruri, pot deveni un indicator despre ceea ce se întâmplă în realitate în interior. Nesupunerea chiar în unele lucruri mici poate fi simptomul unei inimi împărțite și care are nevoie de cercetare sinceră. Îmbrăcămintea poate influența evlavia noastră într-un mod subtil dar sigur. Este cel mai bine să ascultăm imediat atunci când Spiritul Sfânt ne șoptește un anumit lucru.

Să nu judecăm pe alții după înfățișarea exterioară înțelegem că înfățișarea exterioară este un indicator al caracterului, totuși aceasta nu ne dă dreptul să judecăm pe alții după înfățișarea exterioară. Iisus ne spune: „Nu judecați!” Noi nu putem ști niciodată cum călăuzește Păstorul cel bun pe alții. Ceea ce cere El de la tine, poate fi mai mult decât El m-a condus ca eu să pot înțelege. Noi nu suntem chemați să fim conștiință pentru alții. Același Dumnezeu care te-a condus în peregrinajul tău, poate să-l conducă și pe prietenul tău.

„Sunt mulți care încearcă să corecteze viața altora atacând ceea ce ei consideră că sunt obiceiuri rele. Ei merg la aceia pe care-i consideră greșiți și le arată defectele. Ei spun: „Tu nu trebuie să te îmbraci în felul

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 137

acesta!" Ei încearcă să le smulgă podoabele, sau devin foarte ofensivi, dar fără a încerca să lege mintea acestora de adevăr. Cei care doresc să corecteze pe alții trebuie să prezinte frumusețea lui Iisus. Trebuie să vorbească despre iubirea și compasiunea Lui, să arate sacrificiul și exemplul Său, să manifeste Spiritul Său, și nici măcar să nu se atingă de subiectul hainelor. Nu avem nevoie să facem din îmbrăcăminte punctul central al religiei noastre. Există ceva mai important de vorbit. Vorbiți despre Hristos, și când inima este convertită, tot ce nu este în armonie cu Cuvântul lui Dumnezeu va fi lepădat". (E.G. White, *Evangelism*, p.272). Nu ne putem permite să judecăm pe oameni după îmbrăcăminte sau după podoabele pe care le poartă. Unde a privit Iisus când prânzea cu desfrânatele și cu vameșii? Sigur că nu la înfățișarea exterioară. Avem nevoie să ne concentrăm la ceea ce a făcut Iisus. El a văzut nevoile sufletului și le-a slujit cu o inimă iubitoare iar nu cu vorbe. El vedea pe oameni ca pe viitori membri ai împărăției, și privind dincolo de înfățișarea exterioară, el slujea inimilor. (Matei 21, 31.32).

Oamenii ne judecă după înfățișarea exterioară. Chemarea noastră de creștini nu este de a judeca pe alții după înfățișarea exterioară, dar noi avem obligația de a descoperi pe Hristos altora prin înfățișarea exterioară. Acesta este paradoxul stilului de viață creștin. Noi nu îndrăznim să judecăm pe alții după înfățișarea exterioară, dar să nu îndrăznim să fim o piatră de poticnire pentru alții prin înfățișarea exterioară. Deși ceilalți s-au putut citi inima, ei pot citi hainele, stilul de viață, înfățișarea. Felul cum arătăm este un puternic martor pentru Hristos. Dacă spunem că suntem creștini, atunci oamenii au dreptul să vadă modestia și simplitatea vieții lui Hristos reflectate în fiecare aspect al vieții, inclusiv îmbrăcăminte. Nu ne putem permite să prezentăm o imagine confuză.

În concluzie, nu avem dreptul să judecăm pe alții după înfățișarea exterioară, dar alții au dreptul să se aștepte să vadă idealurile lui Hristos reflectate în comportament și înfățișarea exterioară. Poate că nu ne place, dar acesta este adevărul.

Nevoia de standarde pentru îmbrăcăminte

Avem nevoie de standarde pentru haine și podoabe sau această chestiune poate fi lăsată la conștiința fiecăruia?

138 *Capitolul 8*

Pentru a avea unitate în trupul Bisericii, avem nevoie de

standarde. Biserica AZȘ a ales să-și definească standardele prin învățăturile Cuvântului lui Dumnezeu. Respectul pentru standardele biblice privind hainele și ornamentele este un imperativ pentru a păstra identitatea și unitatea Bisericii AZȘ. „Problema hainelor poate fi în mod strict rezolvată urmând îndeaproape regula biblică. Moda este zeița ce guvernează lumea, și uneori ea se infiltrează și în Biserică. Biserica trebuie să-și facă din Cuvântul lui Dumnezeu standardul ei, și părinții trebuie să gândească inteligent cu privire la acest subiect” (Test. for the Church, vol. 5, p. 430).

De multe ori, companiile au adoptat o anumită uniformă deoarece au înțeles că imaginea lor este reflectată de înfățișarea exterioară a funcționarilor lor. Ei știu că oamenii acționează după cum sunt îmbrăcați iar reputația companiei nu este dată doar de calitatea produselor ci și de reprezentanții ei. Corporațiile mențin un anumit standard pentru funcționarii lor. Nu standardele fac din cineva un funcționar, dar cine dorește să fie, trebuie să consimtă la acele standarde.

Tot la fel, noi avem nevoie să susținem în Biserică standardele biblice privitor la haine, dacă vrem să reflectăm imaginea Maestrului nostru. Dar aici avem o problemă. Preocuparea pentru înfățișarea exterioară fără o motivație corectă ne poate duce în capcana legalismului. Deci, cum să ne purtăm noi ca creștini în această problemă sensibilă? Poate Biserica să stabilească în detaliu ce să poarte membrii Bisericii acasă, la muncă, la joacă, sau la Biserică? O astfel de atitudine au avut-o fariseii iar rezultatul a fost o religie confuză și fără iubire. Să luăm în considerare trei alternative.

1. Putem să educăm. Mulți creștini nu știu decât foarte puțin despre învățăturile Bibliei cu privire la cum să trăim, inclusiv cum să ne îmbrăcăm, pentru Hristos. Unul din motive este tendința de astăzi de a face din creștinism un crez, mai mult decât o viață practică. E mai ușor pentru un pastor să predice despre iubirea lui Hristos decât despre cerințele Sale în viața ascultătorilor.

Acesta este chiar scopul cărții de față, și anume să ajute pe creștini să înțeleagă cum să reflecte pe Hristos în înfățișarea exterioară. Ocazional, când pastorii se ating de aceste subiecte, cum ar fi standardele biblice

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 139

despre haine și podoabe, ei educă, nu condamnă. Sunt

bineveniți! Nu trebuie să eliminăm predicile educative. Să dăm pastorilor libertatea să ne instruiască cum să urmăm pe Iisus în aspectele practice ale vieții creștine cum ar fi: hainele, dieta, isprăvnicia, sănătatea, distracțiile, binefacerea și viața devoțională.

2. Trebuie să cerem o inimă nouă. Nu ajunge educația. Uneori oamenii vor accepta cu mintea, dar nu și cu fapta, validitatea principiilor biblice referitoare la haine și podoabe. Cu mintea ei spun: „Ceea ce spune Biblia despre aceste lucruri este foarte adevărat!”, dar cu inima spun: „Nu sunt pregătit în acest moment ca să dau jos bijuteriile sau hainele mele scumpe”.

Soluția este să fim dispuși ca Dumnezeu să ne dea o inimă nouă, zilnic, și în fiecare ceas, pentru a deveni nerăbdători să-l împlinim voia. „Și Eu le voi da o inimă nouă ca să mă cunoască, că Eu sunt Domnul; și ei vor fi poporul Meu, iar Eu voi fi Dumnezeul lor: pentru ca să se întoarcă la Mine cu toată inima lor!” (Ier 24, 7).

Trebuie să ne rugăm pentru înnoirea lăuntrică, pentru ca să putem trăi cu orice Cuvânt care iese din gura lui Dumnezeu. Până nu vom ajunge să experimentăm această înnoire lăuntrică, nu vom putea fi niște martori eficienți pentru Hristos. Oamenii urăsc ipocrizia dar apreciază reflectarea unei imagini reale a lui Hristos în viața noastră.

„Dacă ne vom umili pe noi înșine în fața lui Dumnezeu, și vom fi amabili, binevoitori, buni, miloși, ar putea fi o sută de convertiri la adevăr, acolo unde acum nu este decât una. Dar, deși pretindem că suntem convertiți, noi purtăm cu noi un bagaj al egoismului pe care-l privim ca prea valoros pentru a fi lepădat. Este privilegiul nostru să ne lăsăm poverile la picioarele lui Hristos și în locul lor, să luăm caracterul și asemănarea cu Hristos. Mântuitorul ne așteaptă să facem acest lucru”. (Test. voi 9, p. 190)

3. Putem să iubim pe creștinii „imaturi” (slabi). Nu oricine poate să vadă lucrurile cum le vedem noi. Unii oameni nu vor vedea nimic rău în purtarea de cercei, brățări, coliere, inele, sau fuste scurte. Ei gândesc că creștinismul este mai mult decât haine sau bijuterii. Cum să ne purtăm cu acești oameni? Răspunsul e simplu. Noi îi iubim, deoarece avem inima

140 Capitolul 8

lui Iisus. Adesea Iisus nu era de acord cu poporul Său, dar El a vărsat lacrimi când a privit la Ierusalim. Ne putem ruga pentru a deveni o prelungire a inimii Sale iubitoare, chiar și pentru ceri care nu

trăiesc după idealul lui Hristos pentru viața lor.

H. ZECE PRINCIPE PENTRU HAINELE ȘI PODOABELE CREȘTINULUI

În realitate Iisus are ceva de spus pentru modul cum ne îmbrăcăm sau împodobim corpurile noastre. Capitolele anterioare ne-au arătat că Biblia în mod repetat ne-a chemat prin precepte și exemple să ne îmbrăcăm modest și decent, fără bijuterii strălucitoare sau haine scumpe. De la învățăturile Bibliei, putem construi o imagine despre cum putem fi plăcuți lui Iisus, chiar în detaliile înfățișării exterioare. Din această imagine desprindem zece principii practice.

PRINCIPIUL 1

Rațiunea de a se îmbrăca a unui creștin nu este de a plăcea sieși sau altora ci pentru a proslăvi pe Dumnezeu. Oamenii se îmbracă pentru diverse scopuri, chiar dacă nu sunt pe deplin conștienți de acestea. *Unii se îmbracă pentru sine.* Acest motiv îndoielnic este fundamental pentru acțiunile zilnice. Unii se îmbracă și se împodobesc pentru că vor să fie admirați ca persoane deosebite. Alții tânjesec după admirație pentru a-și întări încrederea în sine. Pentru a dobândi admirația, unii vor merge la extrem, prin purtarea de lucruri ieșite din comun.

Cineva poate purta o bluză drăguță pentru a fi observat, altul poate lăsa o cămașă descheiată peste pantaloni pentru a auzi un fluierat în apropiere. Toate acestea conduc la același scop. Eul vrea să fie admirat sau cel puțin observat. Dar Pavel avertizează: „Dacă ați fost înviați cu Hristos... să umblați după lucrurile de sus, nu după cele de pe pământ... De aceea omorâți mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia care este o închinare la idoli” (Col.3, 1.2.5).

Unii se îmbracă pentru a plăcea altora. Presiunea socială nu este regăsită doar la copii sau tineri. Adulții de toate categoriile o resimt.

Considerații practice despre îmbrăcăminte creștină 141

Moda este o stăpână crudă. Dacă e vorba de mărimea unui colier, de lățimea unei cravate, de lungimea unei fuste etc, presiunea există și noi ne supunem ei într-o măsură mai mică sau mai mare.

Un creștin se îmbracă pentru slava lui Dumnezeu. Creștinii sunt preocupați de haine deoarece acestea sunt cadrul caracterului lor, și exprimă o frumoasă imagine despre Hristos. Scopul creștinului este „să facă totul pentru slava lui Dumnezeu” (1 Cor 10, 31).

Noi suntem „epistole vii” care pot fi cunoscute și citite de toți (2 Cor. 3, 2.3). Dacă înfățișarea exterioară nu se potrivește cu situația interioară a sufletului, atunci dăm naștere la confuzie. Să ne ferim de a deveni o scuză pentru cineva, ca să-și păstreze răzvrătirea contra lui Dumnezeu. (Mat 18, 6; Rom 14, 13 – 15; 1 Cor. 10, 33). Poți avea o inimă curată și să iubești pe Iisus, dar dacă te îmbraci foarte sugestiv cu o cămașă decoltată și pantaloni foarte scurți, poți fi sigur că cei care se uită la tine, nu se vor gândi la Iisus...

La cealaltă extremă, chiar un pastor bine îmbrăcat poate crea confuzie dacă hainele lui scumpe sunt totdeauna la ultima modă, și schimbate în fiecare săptămână. Unii din ascultători vor observa mai mult hainele decât mesajul predicat. E nevoie să ne ferim de afișarea egoismului în orice formă ar fi.

Dacă nu este nimic egoist în înfățișarea exterioară a unui creștin, atunci și cei ce privesc vor crede că există ceva mai de preț în viață decât ceea ce văd ochii.

PRINCIPIUL 2

Un creștin trebuie să acționeze și să se îmbrace modest, acoperind suficient corpul pentru a evita stânjenirea sau ispitirea altora. (1 Tim

2, 9). Dumnezeu a creat o haină de lumină pentru Adam și Eva, pe care au pierdut-o în momentul păcătuirii. Împreună cu frigul și întunericul au venit recunoașterea goliciunii și ei au simțit imediat nevoia de a se acoperi (Gen 3, 7). Nuditatea a devenit în Scriptură un simbol al goliciunii interioare, a păcatului, a apostaziei, a încercării de a se automântui (Ex. 32, 25; Deut 28, 48; 2 Cron 28, 19; Iov 1, 21; Isaia 2, 2 – 4; Osea 2, 3; Mat 25, 36; Apoc. 3, 17.18). Scriptura nu vorbește pozitiv despre nuditate.

142 Capitolul 8

Dumnezeu a făcut primele haine, deși hainele de frunze erau disponibile, și astfel hainele au devenit un simbol al dorinței lui Dumnezeu de a acoperi goliciunile și sărăciile noastre cu El însuși (Rut 3, 9; Ezech 16, 8; Mat 22, 11.12; Apoc. 3, 18).

Instrucțiuni clare sunt date în multe locuri, pentru acoperirea trupului, ca să nu se vadă goliciunea (Ex. 20, 26; 28, 42). Totuși expunerea trupului a devenit caracteristică modei de astăzi. Producătorii de modă încearcă să arate trupurile într-o infinită varietate de moduri. Chiar când îmbrăcămintea acoperă complet

trupul, ea poate fi lipsită de modestie prin faptul că are un șliț considerabil.

Căprui fapt se datorează hărțuirea sexuală? Se datorează persoanei care hăituește sau celei care poartă haine ispititoare? Adesea femeile sunt neștiutoare cu totul cu privire la efectul pe care îl au hainele lor asupra bărbaților. Fustele scurte atrag atenția la picioare, șlițurile la fuste sau la bluze sunt foarte atrăgătoare pentru jocul „de-a-v-ați-ascunselea”. Decolteurile lasă prea puțin loc imaginației. Probabil că puțini bărbați creștini pot rezista gândurilor pofticioase, iar cei din lume nici nu încearcă.

Cineva a spus odată că nu poate să înțeleagă „de ce o femeie poate spune că se simte mai mult decât o femeie când poartă o fustă scurtă, și nu se așteaptă și de la mine să mă simt mai mult decât un bărbat. Eu cred că femeile au dreptul să poarte ce vor și oricând vor, dar ajutați-mă să înțeleg de ce sunt condamnat că le privesc în ochi. În vremurile de azi, trebuie să se știe că dacă datorită prezenței unei femei nu se aud vorbe vulgare, aceasta nu înseamnă că bărbații nici nu gândesc la lucruri dezmățate și obscene”.

Pentru creștini este un lucru foarte serios! Iisus a spus: „Oricine se uită la o femeie ca s-o poftască, a și păcătuț cu ea în inima lui” (Mat 5, 28). Gândiți-vă la pericolul ispitirii unui frate prin purtarea unor haine sumare! De unde vine hărțuirea?

Deci ce este modestia? Cu siguranță că include acoperirea trupului în mod adecvat, cu o îmbrăcăminte ordonată, plăcută, decentă. Dar modestia include și comportamentul. Putem fi modești în haine, dar lipsiți de modestie în comportament.

De exemplu, verighetele nu garantează un comportament curat. Flirtul și tot felul de acțiuni nepotrivite pot fi întreținute de persoane care poartă verighetă. Cum se va comporta un creștin față de flirt sau

Considerații practice despre îmbrăcăminte creștină 143
avansuri? Printr-un comportament atent care să nu încurajeze nimic din toate acestea.

Când merg undeva unde aș putea fi întrebată dacă sunt sau nu măritată, deoarece eu nu port verighetă, de obicei să vorbesc despre soțul meu sau despre copii. Este recomandabil să fim amabili, prietenoși și gata de a ajuta la nevoie, dar este esențial să fim precauți.

PRINCIPIUL 3

Împodobirea exterioară a creștinului trebuie să arate simplitate,

naturalețe și armonie cu stilul de viață al lui Hristos. Cel mai înalt ideal al chipului lui Hristos este frumusețea simplității. În predica de pe Munte, Iisus a luat o floare. S-a uitat în profunzimea ei, în culori și miros; forma era deosebită și desenul perfect. El a spus că Solomon în toată splendoarea lui, n-a fost îmbrăcat cu așa o frumusețe.

Atunci Iisus a făcut una din marile Sale promisiuni. Dumnezeu este interesat mai mult de ființa umană decât de florile de pe câmp. De aceea, „nu vă va îmbrăca El mai mult pe voi?” Mat 6, 30. Dumnezeu a promis că Se va îngriji de hainele noastre, nu într-un mod izbitor, dar cu simplitate și decență.

Uneori Dumnezeu lucrează pe căi neașteptate și ne dă daruri pe care nu ni le putem permite, sau face ca hainele și pantofii să fie tot așa de rezistenți ca hainele și încălțăminte israeliților din pustie. Dumnezeu. Se îngrijește de noi, și orice lucru poate fi privit ca venit direct de la El, autorul oricărui bine!

Discuția despre cosmetice cade sub incidența principiului simplității. Creatorul ne-a făcut cu propria noastră nuanță și culoare. El a dat o culoare sănătoasă obrazilor și strălucire părului. O femeie care folosește cosmetice poate împiedica culoarea naturală și într-o bună zi, pielea poate deveni palidă și albă, buzele fără culoare, ochii fără contur. Nu numai că nu ne place s-o vedem așa, dar ea este de fapt mai palidă decât ar fi, dacă nu și-ar fi făcut obiceiul de a se „înfrumuseța” și ar fi permis Creatorului s-o picteze în mod natural. Bărbații nu folosesc cosmetice în mod obișnuit, și ei arată destul de bine.

Femeile care nu folosesc cosmetice nu se tem de lumini puternice, de luminile de seară, sau de becuri fluorescente. Nu se tem că ploaia sau zăpada le vor strica obrazul, și nici că momentul prânzului le va strica

144 Capitolul 8

buzele, sau că plânsul le va strica genele. Este ea însăși oricând. Și cine se mai gândește la acele pliuri fericite din jurul ochilor, sau acele riduri plăcute din jurul gurii? Nici nu are nevoie să se preocupe de rădăcina părului în fiecare săptămână sau la două. Părul alb exprimă experiență și dezvoltare (Prov. 16, 31). Este frumos!

Oricine poate să se bucure și să aibă pace sufletească, atunci când este natural, când este el însuși, și când este deasupra la toate aceste preocupări. A fi artificial înseamnă să acoperi toată această simplă naturalețe. Și cu siguranță este mai sănătos pentru porii pielii

să nu fie acoperiți. Hainele simple, pieptănătura simplă, o față pictată de Dumnezeu pot fi drăguțe, chiar dacă nu sunt de natură să acapareze privirea cuiva. Dacă aceasta nu ne satisface, poate că avem nevoie să ne întrebăm de ce tânjim după atenție. Dar a fi natural nu înseamnă a fi demodat.

PRINCIPIUL 4

Hainele și înfățișarea exterioară a unui creștin trebuie să fie curate și îngrijite. Uneori gândim că simplitatea este prost gust. Nu este. Și nici neglijență. A-ți lua timp ca să calci o cămașă este un lucru foarte important. A coase un nasture poate lua câteva minute. Să-ți faci o cutie cu ustensile de reparat și s-o pui lângă scaunul favorit, lângă telefon, și s-o folosești la reluarea activității, poate fi laborios. Dar noi nu trebuie să arătăm ca sperietorile de ciori, nici chiar împrejurul casei.

„Surorile noastre, când sunt la lucru, să nu îmbrace haine care să le facă să arate ca și cum ar vrea să fugărească ciorile din lanuri. Vor avea mai multă satisfacție când soții și copiii lor le văd în haine potrivite, îngrijite, decât atunci când se îmbracă pentru străini. Unele neveste și mame par a gândi că nu contează cum se îmbracă la muncă, deoarece sunt văzute numai de soții și copiii lor, dar ele trebuie să se îmbrace și mai deosebit pe gustul ochilor acelor care nu au pretenții deosebite de la ele. Nu trebuie să prețuim mai mult iubirea soțului și a copiilor decât aprecierea străinilor sau a prietenilor?” (Căminul Advent 252, 253)

Curățenia nu este o opțiune. Cu cât crește vârsta, cu atât „curăția este urmarea evlaviei”. Nu-L putem reprezenta pe Hristos, cu haine murdare și dezordonate. Bineînțeles, dacă lucrezi în construcții sau în grădină, ai de a face cu murdăria. Dar când te întorci de la lucru, spală-te ca să arăți bine, de dragul lui Iisus.

Considerații practice despre îmbrăcăminte creștină 145

PRINCIPIUL 5

Un creștin poate evita extravaganta alegând haine drăguțe de bună calitate, bine potrivite și durabile. Noi suntem administratori peste puținul sau peste multul pe care Dumnezeu ni l-a încredințat. Noi suntem chemați să ne folosim de ceea ce avem nevoie ca să trăim, și să canalizăm ceea ce rămâne pentru cei spre care El ne călăuzește ca să-i ajutăm.

Unii cumpără lucrurile cele mai ieftine pe care le pot găsi.

Pentru ei se pare a fi cea mai bună opțiune. De exemplu, copiii cresc așa de repede, încât nu merită să cheltui prea mult pentru articole pe care le poartă jumătate de an, de exemplu, sau cel mult pot fi oferite unui frățior mai mic.

Articolele pentru adulți diferă. În afară de cazul că nu avem schimbări mari (sarcină, de exemplu), noi putem cumpăra haine pe care să le purtăm ani de zile. În zonele temperate, mai ales, unde aceleași haine pot fi purtate câteva luni pe an, cineva le poate prelungi purtarea an după an, dacă sunt de bun gust și de calitate. „Hainele noastre deși modeste și simple, trebuie să fie de bună calitate, de culori potrivite, și adaptate serviciului. Ele trebuie alese după principiul durabilității și nu al expunerii în ochii altora”. (Ministry of Healing, 288)

Dacă unii își pierd timpul căutând să vadă ce mai e de vânzare, alții găsesc haine care arată bine, confortabile și durabile. Mai întâi trebuie să alegem haine durabile, care nu reclamă o întreținere deosebită, și stilul care este clasic. Asemenea haine pot părea scumpe la prima vedere, dar ele salvează timpul și banii, pe parcursul mai multor ani.

Extravaganța se naște din exces. Nu este extravagant să ai haine de bună calitate, care se potrivesc bine și sunt plăcute și confortabile la purtat. Dar dacă garderoba e plină cu haine frumoase, de bună calitate, pe care nu le vom putea purta luni sau ani de zile, este timpul să oprim cheltuielile și probabil să ne gândim la cineva de aceeași mărime cu care să împărțim binecuvântările lui Dumnezeu.

Dacă ai tot ce-ți trebuie, nu cumpăra din nou, până când nevoia nu este reală! Împotrivește-te tentației de a cumpăra numai pentru că este o bună ocazie. Nu te ispiți pe tine însuși uitându-te prin vitrine sau prin cataloage. Vei putea găsi totdeauna încă un lucru pe care nu-l ai. Dar nu cheltui banii lui Dumnezeu pentru a-ți satisface dorințele extravagante. „Lepădarea de sine în îmbrăcăminte este o parte din datoriile care ne

146 Capitolul 8

revin ca creștini. A te îmbrăca simplu și a te abține de la expunerea bijuteriilor și ornamentelor de tot felul este în acord cu credința noastră”. (Child Guidance, 428).

PRINCIPIUL 6

Hainele trebuie să asigure sănătatea trupului protejându-l, și nu

vătămându-l. Dumnezeu a creat trupul nostru într-un mod minunat. Organele relaționează și funcționează atât de frumos, încât nici nu ne dăm seama până când nu ne îmbolnăvim. Suntem atât de nerecunoscători! A da atenție sănătății personale nu este egoism. Este o modalitate prin care noi aducem slavă și mulțumire lui Dumnezeu pentru lucrarea lui creatoare și răscumpărătoare.

Hainele trebuie să asigure o circulație excelentă. Corpul este un sistem de organe și un sistem complex de nervi, toate fiind hrănite cu ajutorul oxigenului care vine prin sânge. Deoarece sistemul nostru circulator este involuntar, îl privim ca pe ceva care vine de la sine. Hainele strâmte prejudiciază circulația și cauzează nu numai disconfort imediat (corpul deja strigă: „Ascultă-mă!”) dar uneori se produc vătămări de lungă durată ale organelor sau ale vaselor de sânge.

Corsetele și centurile sunt responsabile de funcționarea proastă a organelor abdomenului. Astăzi nu mai sunt la modă aceste extreme, dar ocazional ne îmbrăcăm cu o vestă sau avem un elastic strâns, la ciorapi sau șosete... Aveți milă de sistemul circulator! Dați-i posibilitatea să funcționeze! Este cel mai important ca hainele să fie confortabile. Alegeți o talie lejeră, pulovere călduroase și care se pot spăla, jachete care nu restrâng mișcarea brațelor, haine care acoperă și produc căldură. Trebuie să fie alegeți pentru sănătate în primul rând.

A furniza căldură corpului este un lucru foarte important, ca și circulația. Extremitățile trebuie să fie păstrate la fel de calde ca și trunchiul. Dar cât de adesea ne aventurăm în zăpadă cu ciorapi subțiri și cu tocuri! Astăzi companiile de ciorapi încep să producă ciorapi călduroși. Prețuiți avantajul de a păstra căldura corpului! Picioarele trebuie să fie îmbrăcate adecvat și aceasta se poate realiza foarte ușor cu fuste lungi și lenjerie groasă. În felul acesta ne putem bucura de frumusețile iernii în loc să suferim daune.

A acoperi mâinile este un alt lucru important, și nu demodat! Iarna

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 147

se pierde multă căldură dacă capul este descoperit. Fața și urechile pot suferi de frig de asemenea. Alegeți ceva de acoperit capul fără a vă strica pieptănătura. Vara putem acoperi capul cu o pălărie pentru a face umbră, și a ține capul la răcoare în timpul lucrului. Tratați-vă creierul cu respect! Încălțăminte, mai mult ca orice, trebuie

să fie confortabilă. Degetul mare strâmtorat, bătăturile, vânătăile, dureri de spate, toate sunt moduri ale corpului de a spune: „Aveți grijă de mine, faceți-mă confortabil, și vă voi da vigoare tot timpul zilei!” Pantofii de bună calitate, moi, și cu sprijin de boltă al piciorului, pot părea mai scumpi dar sunt de mare valoare întrucât oferă o mai mare siguranță la mers și la lucru. Ei ajută la prevenirea oboselii generale.

PRINCIPIUL 7

Un creștin trebuie să poarte haine care sunt potrivite ocaziei respective. „Toate își au vremea lor, și fiecare lucru de sub ceruri își are ceasul lui”, a spus Solomon. (Ecl. 3, 1). Nu poate fi exprimat mai bine acest lucru. În grădină nu putem purta acele haine pe care le purtăm la Biserică sau la o întâlnire de afaceri. Ceea ce se potrivește iarna nu va fi potrivit vara. Pe bicicletă nu vom putea purta ceea ce purtăm la o masă. Oportunitățile implică bun simț, și conlucrează cu alte principii în echilibru. Cineva poate urmări sănătatea în îmbrăcăminte, și să piardă grația și frumusețea.

Cultura diferitelor țări joacă un rol în determinarea hainelor potrivite, în Orientul Mijlociu unde femeile sunt foarte mult acoperite, cu excepția ochilor, cineva trebuie să fie cu mare grijă și respectuos. În alte țări oamenii se îmbracă așa de elegant, încât blugii americani neglijenți și tricourile adesea devin obiect de batjocură. Trebuie să fim oameni judecați.

Ceea ce este potrivit pentru bărbați nu este totdeauna potrivit pentru femei, chiar dacă cultura o permite. Această confuzie este la modă. Ca creștini avem nevoie să păstrăm deosebirile de gen. Așa cum s-a arătat în capitolul 6, Scriptura ne învață cu claritate să respectăm deosebirile de gen în îmbrăcăminte ca și în roluri, deoarece acestea sunt o parte din ordinea creațiunii. Deosebirile de gen sunt fundamentale pentru înțelegerea a cine suntem și ce rol vrea Dumnezeu să îndeplinim. Nu trebuie să ne permitem să le eliminăm.

148 Capitolul 8

„Este o tendință crescândă de a avea femei cu înfățișarea exterioară a celuilalt sex, dar Dumnezeu pronunță o sentință. „Femeile să se împodobească în chip cuviincios, cu rușine și sfială” (1 Tim 2, 9) ... Dumnezeu a arătat că trebuie să fie o clară deosebire între hainele unui bărbat și cele ale unei femei, și a considerat aceasta de mare importanță, deoarece ne-a dat instrucțiuni explicite în acest sens; căci o îmbrăcăminte purtată de ambele sexe poate crea confuzie și o mare

creștere a nelegiuirilor” Test. voi I, p. 457 – 460).

PRINCIPIUL 8

Hainele creștinului trebuie să fie potrivite și frumoase, cu stil și grație. Hainele creștinului trebuie să arate bine. Ele pot fi frumoase. Nu trebuie să ne îmbrăcăm ca să fim urâți, și oamenii să fie la distanță față de noi. Aceasta îi va distanța și de Dumnezeu! Nimeni nu trebuie să zică: „Nu mi-ar plăcea să fiu creștin! Uite ce haine hidoase le poruncește Dumnezeu să poarte!”

Neglijenții trebuie să privească la cât de frumoasă a făcut Dumnezeu lumea încât a umplut-o cu o varietate de culori. Lui îi place ordinea și nu a putut crea un univers fără ordine în planuri și în mișcare. Lui îi place simplitatea, dar are o varietate de fructe, cereale și legume.

Frumusețea hainelor începe cu stilul, nu cu moda. Unii oameni greșesc crezând că moda înseamnă stil. Nu este așa, deși aceasta pătrunde până la esența societății. Moda vine și trece, dar stilul rămâne. Cineva a spus: „Capriciile sunt capcane! Moda este excitantă, trecătoare, capricioasă; stilul este stabil, permanent, consistent; un bun proiect este fără vârstă”. Moda este aproape sinonim cu temporar. Dacă producătorii de modă ar immortaliza stilurile, ar rămâne șomeri. Industria modei este strâns legată de consum. Scopul ei este să satisfacă fantezia momentului.

Pe de altă parte, hainele cu stil nu pot fi demodate. Ele sunt ca obiectele de artă. Ele spun ceva, ele au un scop. În timp ce nu putem scuza schimbările modei, putem lăuda stilul. Stilurile clasic sau tradițional se păstrează ani de zile și nu se demodează.

PRINCIPIUL 9

Formează-ți o garderobă potrivită pentru tine și pentru stilul tău.

Primul pas în formarea unei garderobe practice și de bun gust este să te

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 149
hotărăști ce vrei să porți. Majoritatea timpului ți-l petreci la birou? Sau îngrijind copii acasă? Muncești din greu fizic? Peteci mult timp în sport?

Dacă cel mai mult timp ți-l petreci cu copiii, nu ai nevoie de șase costume. Dar nici nu transpiri zi și noapte. Îmbracă-te drăguț chiar și pentru copii! Membrii familiei au plăcerea de a vedea pe părinți

arătând bine chiar împrejurul casei (nu așa de mult ca atunci când sunt plecați!); aceasta face și pe copii să se simtă importanți.

Cineva poate să adopte o ținută clasică pentru a evita capriciile modei. Pentru femei, garderoba de bază trebuie să conțină un costum cu fustă, o rochie, o îmbrăcăminte de ocazie, o rochie de seară, un veston, o pereche de pantofi și o poșetă care se potrivește. Dacă gândim bine, costumul cu jachetă poate fi purtat peste alte articole. E mai bine să cumpărăm ceva clasic de calitate adaptat pentru fiecare sezon.

Deci ce este esențial? O garderobă de bază constă în linii simple, stil tradițional și culori principale. Aceste culori de bază sunt: negru, maro, gri, bleumarin, bej. Culoarea și linia sunt vitale pentru a comunica prezența și autoritatea. În anii '70, John T. Molloy a scris volumele clasice „îmbrăcăminte pentru succes” și „îmbrăcăminte pentru femeii pentru cartea succeselor”. Principiile de acum 20 de ani (chiar 30 – N.T.) sunt la fel de actuale și acum. Foarte multe din ele, dacă nu chiar toate, se aplică hainelor creștine – calitatea clasică, simplitatea, etc.

De la cercetările lui Molloy, studiile de culoare au intrat în vogă în anii '80. Acestea ne pot ajuta să alegem nuanțele potrivite. Avantajul este că nu avem nevoie să păstrăm un mare număr de perechi de pantofi de exemplu. Este destul să intrăm într-un anumit sistem de culori.

Unele din aceste principii se aplică și la bărbați. Bărbații pot începe cu unul sau două costume, care arată bine, la care se adaugă două cămăși (albul este încă clasic), și alte două cămăși colorate (niciodată roșu sau roz). O jachetă sport de bună calitate și o pereche de pantaloni bine croiți completează totul foarte bine. Un treni bej se pare că a fost încercat ani de zile în ciuda studiului de culoare. Pantofi maro sau negri pot fi păstrați foarte bine. Importantă este cravata, care mai mult decât orice alt articol de vestimentație determină viziunea oamenilor despre situația, credibilitatea, personalitatea și abilitățile bărbatului respectiv.

Îmbrăcăminte pentru biserică depinde de tipul de activitate prestat la Biserică. Dacă o femeie merge la amvon fusta trebuie să fie destul de

150 *Capitolul 8*

lungă, ca să nu fie nevoie să se tragă de ea... deoarece tot nu se

lungește... Dacă cineva este instructor la copii”, hainele care se spală ușor și care nu se șifonează, pot fi un ajutor prețios.

Principala funcție a hainelor la Biserică nu este de a atrage atenția, ci de a favoriza închinarea. „Toți trebuie să fie curați, și ordonați în îmbrăcăminte, și nu cu ornamente care nu sunt potrivite cu locul sfânt. Nu trebuie să fie nicio expunere pentru privirile altora căci aceasta ar încuraja lipsa de evlavie. Atenția oamenilor este adesea atrasă de unele articole de îmbrăcăminte, și astfel se dă loc la gânduri care nu ar trebui să fie niciodată în inima închinătorilor. Dumnezeu trebuie să fie în centrul atenției, să fie obiectul închinării noastre; căci orice lucru care atrage atenția de la serviciul sfânt și solemn este o ofensă la adresa Lui” (Test. voi 5, p. 499).

Observarea hainelor unui alt închinător poate fi un obstacol în calea închinării noastre. Pe de altă parte, Sabatul este o zi specială și noi arătăm respect față de Dumnezeu prin purtarea celor mai bune haine, nu a celor mai atrăgătoare, iar acesta este un act real de închinare.

PRINCIPIUL 10

Pentru copii, părinții vor alege haine potrivite cu vârsta, confortabile, îngrijite, curate, simple, dar care arată bine. Principiile hainelor pentru copii sunt asemănătoare adulților, cu puține excepții. Alegeți haine confortabile, îngrijite, curate, simple dar care arată bine. Încurajați copiii să-și formeze deprinderi de curățenie și ordine, deoarece aceste obiceiuri sunt mai dificil de dobândit mai târziu.

În adolescență, copiii vor să imite pe adulți. De aceea aceste obiceiuri să fie instalate cât mai devreme. Copiii sinceri vor să poarte tocuri, să folosească cosmetice, sau să se îmbrace după moda adulților. Astfel ei imită pe părinți și aceasta poate fi o problemă pentru dezvoltarea și moralitatea lor. „Cei mici pot fi educați în simplitate copilărească. Copiii nu trebuie să fie forțați către o maturizare precoce, ci trebuie menținuți cât mai mult în prospețimea și grația tinereții lor”. (Consels to parents, 142). Binecuvântat este copilul care poate rămâne copil și să se bucure de copilărie cât mai mult posibil.

David Elkind, în cartea „Copilul grăbit” explică felul în care hainele pot influența procesul maturizării: „Trei sau patru generații în urmă.

Considerat în practice despre îmbrăcăminte creștină 151 băieții purtau pantaloni scurți până când începeau să se bărbierească; o

pereche de pantaloni lungi constituiau un veritabil rit al trecerii. Fetelor nu le era permis să folosească cosmetice sau ciorapi lungi până la adolescență. În cazul ambelor sexe, hainele deosebeau pe copil. Aceasta semnala celor mari că ei doreau să fie tratați diferit, poate cu indulgență; era ușor pentru copii să acționeze ca copii”.

Astăzi industria modei se adresează și copiilor. Chiar preșcolarii au haine de adulți în miniatură. Producătorii de modă au creat o întreagă serie de costume asemănătoare adulților, disponibile pentru copii. Societatea gândește că este ceva drăguț. Totuși, hainele precoc induc comportări de adult. Împovărat la o vârstă fragedă cu elementele unei culturi adulte, copilul nu se poate retrage, ci dobândește prea repede un comportament care este dincolo de anii lui.

Când copiii se îmbracă aidoma adulților, ei sunt încurajați să se poarte ca adulții, să le imite acțiunile. Este greu să te porți ca un bărbat când porți pantaloni scurți. Dar băieții cu pantaloni lungi pot să meargă ca bărbații, și fetițele în pantaloni strâmți pot să se comporte ca femeile. Este din ce în ce mai greu astăzi să recunoști pe copii ca fiind cu adevărat copii și nu adulți în miniatură, deoarece hainele lor sunt ca și ale acestora”.

Copiii au nevoie de asemenea să învețe valoarea banilor. Hainele cu etichetă de firmă par a fi așa de importante pentru copii, încât ei nu pot înțelege efortul financiar al unui buget de familie, limitat. Ei trebuie să fie încurajați să aprecieze hainele simple. Aceasta îi va ajuta să devină persoane – nu victime ale presiunii sociale.

Podoabele interioare. Poate că deja am vorbit prea mult despre amănunte, și tocmai ce este mai important am pierdut din vedere, împodobirea interioară cu un spirit blând și liniștit este de mare preț în ochii lui Dumnezeu (1 Petru 3, 1 – 8). „Dacă inima este transformată, aceasta se va observa în înfățișarea exterioară. Dacă Hristos este în noi, nădejdea slavei, vom descoperi atâta farmec în El, încât sufletul va fi cucerit. El se va lipi de Hristos, va alege să-L iubească, și în adorarea lui, egoismul va fi uitat. Iisus va fi preamărit, adorat iar egoismul lepădat sau umilit”. (Spiritual gifts, voi 2, p.263).

Adesea se spune că este mai important ce suntem decât ceea ce
152 *Capitolul 8*

purtăm. Dar în realitate le putem separa? Nu cumva noi exprimăm ceea ce suntem prin ceea ce purtăm? Dă Dumnezeu atenție la ceea ce port eu? Dacă ne dă instrucțiuni în privința aceasta atunci, cu

siguranță El se preocupă cu aceste lucruri! „Dar dacă îmbrăcămintea este un lucru atât de mic din viața creștinului, de ce să fim atât de meticuloși și să nu ne concentrăm atenția asupra marilor chestiuni ale mântuirii și să lăsăm deoparte aceste fleacuri?”

Cei ce gândesc astfel ignoră interesul lui Dumnezeu în lucrurile mici. A fost un lucru destul de mic ceea ce Dumnezeu a cerut de la Adam și Eva: să nu mănânce doar dintr-un singur pom (erau foarte mulți ceilalți din care puteau mânca!). Când Naaman a venit la Elisei ca să fie vindecat de lepră, el s-a supărat pentru că i s-a cerut să se scalde într-un râu murdar, din locul acela. Un servitor a îndrăznit atunci să-i spună, un adevăr valabil și astăzi: „Domnul meu, dacă profetul ți-ar fi cerut un lucru mai greu, nu l-ai fi făcut?” (2 Regi 5, 13). Dacă ni s-ar fi cere o mare sumă de bani, un pelerinaj, sau altceva foarte dificil, am fi dispuși să îndeplinim. Dar aici ni se cere ceva foarte ușor de făcut.

Concluzie

A te îmbrăca pentru slava lui Dumnezeu nu este ceva foarte greu. Dar ni se cere bunăvoință ca să ne schimbăm atitudinea. Avem nevoie să fim binevoitori ca să fim făcuți binevoitori. El vrea ca noi să purtăm aurul Său: „Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur curățit prin foc, ca să te îmbogățești; și haine albe, ca să te îmbraci cu ele și să nu ți se vadă rușinea goliciunii tale; și doctorie pentru ochi, ca să-ți ungi ochii și să vezi. „(Apoc. 3, 18). El vrea să ne acopere, El vrea să ne împodobească prin interior cu propria Lui frumusețe și măreție. Dar bunăvoința noastră este cea care dă voie, sau nu, lui Dumnezeu să lucreze.

„Apostolul prezintă împodobirea lăuntrică, în contrast cu cea exterioară, și ne spune care sunt valorile lui Dumnezeu. Exteriorul este coruptibil. Dar un spirit blând și liniștit, dezvoltarea unui caracter echilibrat, niciodată nu ne vor face de rușine. Există o împodobire nepieritoare. În ochii Celui care a creat tot ce este frumos, valoros, și bun, acest lucru este declarat a fi de mare preț” (E.G. White, My life today, 123).

Considerații practice despre îmbrăcămintea creștină 153 Într-o zi, Iisus va sta lângă acele porți de mărgăritar și îi va chema pe ai Săi. Ce va spune? „Bine, rob bun și credincios; ai fost credincios în puține lucruri, te voi pune peste multe lucruri; intră în bucuria Stăpânului tău!” (Mat. 25, 21). Să fim binevoitori în a urma pe Iisus în aceste lucruri puține și mici cum sunt îmbrăcămintea și podoabele, care spun

lumii întregi că noi trăim pentru a proslăvi pe Dumnezeu și nu pe noi înșine.

CAPITOLUL IX

DESPRE ÎMBRĂCĂMINTEA PASTORILOR

DESPRE AUTOR

Hedwig Jemison a fost secretar asistent la Ellen G. White Estate și a lucrat ca director la White Estate Branch Office la Universitatea Andrews până la pensionare.

Ea s-a născut în Portland, Oregon, și-a făcut studiile la Union Collège și Columbia Union Collège în profilul administrație și religie, în 1980 a primit gradul de Master al Seminarului AZȘ în Filipine.

Înainte de a deveni director la White Estate Branch Office la Universitatea Andrews, doamna Jemison a lucrat ca secretară al aceleași instituții din Washington. Implicată în diverse călătorii reprezentând White Estate, doamna Jemison a stabilit centre ale acestei instituții în Anglia, Australia, México, Argentina, Filipine, India și Africa de Sud.

Doamna Jemison a compilat cărți pentru devoționalul de dimineață, intitulate „Viața mea astăzi”, „Fii și fiice ale lui Dumnezeu”, „Reflectând pe Hristos”, „Să-L înălțăm pe El!”. A scris de asemenea numeroase articole pentru publicații denominaționale și a alcătuit un ziar despre rolul femeii în Biserică pentru Conferința Generală de la Câmp Mohaven din 1974.

A fost membru de onoare al SDA Dietetic Association in 1977 și a primit premii deosebite pentru Educație în 1980.

Doamna Jemison locuiește în Berrien Springs, unde se implică în diverse programe. Are o fiică, Barbara Jemison, care locuiește în Greenville, Tennessee.

Capitolul următor este o reluare a articolului cu același titlu publicat în Ministry, din iulie 1980.

Despre îmbrăcăminte a pastorilor DESPRE ÎMBRĂCĂMINTEA PASTORILOR

Înțelegeți că hainele sunt un factor deosebit de important care influențează lucrarea voastră? „Hainele? E absurd!”...

Dar înainte de a înlătura această idee, dați atenție următorului citat: „Când întâlnești o persoană pentru prima dată, înainte ca să deschizi gura, acea persoană te va judeca după înfățișarea exterioară”.

– (Forrest H. Frantz). Înainte de toate, primele impresii sunt făcute

Într-o uimitor de scurtă perioadă, probabil 30 secunde, timp în care, în mod real, avem prea puține de evaluat.

Astăzi, avem cercetări vrednice de încredere care merg până la detalii, cu privire la felul în care hainele influențează percepția noastră despre purtătorul lor. John Molloy, autorul unui best-seller „îmbrăcăminte pentru succes” (pentru bărbați) a petrecut 17 ani adunând informații. Cercetările sale includ opinii și opinii subconștiente a peste 15.000 de oameni, constituind un lot experimental considerabil.

„Noi suntem influențați de mediu, spune el, iar hainele pe care le purtăm sunt o parte integrantă a acestui mediu înconjurător. Modul cum ne îmbrăcăm are un impact remarcabil asupra oamenilor pe care-i întâlnim și influențează enorm felul cum ne tratează”.

Cum să evităm greșeli pe care le facem adesea în alegerea hainelor pe care să le purtăm? Soluția, spune Molloy, un vechi instructor devenit consilier în management, este ca să lăsăm cercetările să facă alegerea pentru noi.

Studii ale comunicării verbale și nonverbale arată că nonverbalul are un efect mai puternic. Astfel hainele și înfățișarea exterioară (comunicatori nonverbali) fie întăresc informațiile verbale, fie le contrazic. Oamenii de afaceri care se îmbracă într-un stil conservator, exprimă autoritate. De fapt cei care adoptă stilul conservator, exprimă un fel de autoritate prin felul hainelor. Molloy a descoperit că valoarea hainelor unui bărbat este foarte importantă în a determina credibilitatea lui. Oamenii care sunt bine îmbrăcați primesc un tratament preferențial în aproape toate cercurile sociale și de afaceri. Dacă nu crezi, încearcă acest lucru când mergi la cumpărături.

156 Capitolul 9

Molloy, care a fost numit „primul inginer al garderobei americane” de către revista Time, a făcut cercetări deosebite în legătură cu haina de ploaie. Există două culori standard pentru hainele de ploaie vândute – bej și negru. Molloy a testat 1362 persoane, arătându-le fotografii identice cu doi oameni și cu același costum, cămașă, cravată și pantofi. Singura diferență era culoarea hainei de ploaie. Celor testați li s-a cerut să indice care este persoana cea mai prestigioasă din cele două. Haina bej a fost aleasă de 1118 oameni, adică 87%.

Urmărind acest test, Molloy și cu alți doi prieteni au purtat

haine de ploaie bej timp de o lună. Luna următoare au purtat haine de ploaie negre. La sfârșitul fiecărei perioade, au catalogat atitudinile oamenilor față de ei. Cei trei au fost de acord că haina de ploaie bej a creat o impresie mult mai favorabilă asupra chelnerilor, vânzătorilor și oamenilor de afaceri cu care s-au întâlnit.

În final, Molloy a stabilit un grup de 25 oameni de afaceri și a mers la ei cu un exemplar din The Wall Street Journal, cerând secretarei să le permită să-l livreze personal șefului. Când purta haina bej, el vindea ziarele într-o singură dimineață. Când era îmbrăcat cu negru, petrecea o zi și jumătate pentru a vinde 25 de ziare.

Molloy și-a continuat cercetările într-o mare corporație cu două sectoare. Unul din ele a adoptat o uniformă, celălalt nu. Secretarele din biroul fără uniforme veneau târziu la serviciu, sau erau absente 3 – 5% mai mult decât cele cu uniforme, stăteau la birou cu 4% mai puțin și petreceau cu 5% timp mai puțin la mașinile lor de scris.

După ce uniformă a fost introdusă și la biroul unde nu era, lucrătorii și-au îmbunătățit performanțele în orice domeniu. Ei stăteau la serviciu mai mult timp, iar întârzierile au fost reduse cu 15%.

Când Molloy și-a început cercetările, el a fotografiat 12 bărbați în stiluri și culori conservatoare, bine îmbrăcați. Apoi a fotografiat alți 12 bărbați într-un stil modern, așa cum sunt arătați în reviste. A amestecat fotografiile, iar 70 – 80% din cei testați au ales bărbații îmbrăcați în stil conservator ca fiind îmbrăcați mai cu gust decât cei îmbrăcați modern, cu toate că ei înșiși nu erau îmbrăcați în stil conservator. Faptul acesta nu a fost o surpriză pentru Molloy. Cel mai de seamă om de afaceri a purtat haine conservatoare timp de ani de zile, și probabil că așa va purta și de aici înainte.

Despre îmbrăcămintea pastorilor 157

Când Molloy a confirmat acest efect, el a testat mai departe pe cămăși și cravate. El a cerut la 300 de oameni să analizeze o mulțime de cămăși și cravate tradiționale, și o altă grămadă de asemenea obiecte, care nu erau tradiționale, dar nici prea șocante. Ei trebuiau să spună ce combinație era de cel mai bun gust, de prost gust sau neutrală. 87% au ales combinațiile moderne ca fiind de prost gust.

Molloy a făcut mai multe experiențe cu cravate decât cu orice alt articol. „Chiar dacă îți place sau nu, chiar dacă crezi sau nu, cravata ta, mai mult decât orice alt element al înfățișării exterioare va determina felul în care oamenii care te privesc apreciază credibilitatea,

personalitatea și aptitudinile tale”, spune Molloy. Studiile sale nu lasă nicio îndoială că, cravata simbolizează respectabilitate și responsabilitate. Există sute de feluri de cravate, dar numai puține sunt recomandabile pentru profesionalism. În cartea sa, Molloy prezintă aceste tipuri de cravată. Când cravata este aranjată corect, vârful ei trebuie să fie la catarama de la curea. Astfel că înălțimea proprie va determina lungimea cravatei de care ai nevoie și felul cum va fi înnodată. Molloy recomandă anumite tipuri de cravată pentru diferite profesii în toate testele făcute, cămășile cele mai acceptabile par a fi cele albe sau cu nuanțe foarte pale. Acestea evocă cel mai bine credibilitatea și eficiența. Aceste culori se potrivesc la orice costum și cravată. Albastrul deschis este cel mai popular dintre culorile cămășilor. Rozul sau violet deschis sunt prea feminine și au reacții masculine negative. După cercetările lui Molloy, niciun bărbat nu va alege o cămașă roșie, indiferent de cine este sau ce face.

Dar despre lungimea mânecilor ce se poate spune? Molloy ne dă această cauciune: „Să nu porți niciodată, cât vei trăi, o cămașă cu mâneci scurte pentru scopuri de afaceri, indiferent dacă ești un funcționar sau un președinte”. Cercetările arată că bărbații care poartă mâneci scurte au secretare care sosesc cu 125%, și se întorc de la masa de prânz cu 130% mai târziu decât secretarele celor care poartă cămăși cu mâneci lungi.

Molloy a fost întrebat dacă există elemente comune ale oamenilor de succes. El a răspuns astfel: „Cele mai clare sunt acestea: totdeauna ei au părul pieptănat și pantofii strălucitori. Și ei așteaptă aceleași lucruri de la alți oameni”.

Molloy face două remarci importante! „Dacă nu aș spune nimic
158 *Capitolul 9*

altceva decât că hainele pot fi o veritabilă unealtă, ar fi de ajuns să-mi exprim concluzia cercetărilor mele”. 2”. Dacă cititorul ar accepta cel de al doilea mesaj, anume că nu frumusețea este numele jocului, ci eficiența – aș fi un om fericit”.

Din fericire, prețul nu este un factor semnificativ în îmbrăcămintea de succes. Molloy arată că dacă un bărbat știe să aleagă hainele, el poate, fără o creștere substanțială a cheltuielilor, să arate bine în orice ocazie. După ani de cercetări, a stabilit o serie de „ce să faci” și „ce să nu faci” care face posibil pentru orice bărbat să se îmbrace în așa fel încât să-și dezvolte eficiența. Mulți bărbați deja au

experimentat aceste recomandări, prin bunul lor simț interior.

Unele din cercetările lui Molloy au implicat pe pastori și hainele lor. El a arătat celor testați fotografii de bărbați în diverse haine și le-a cerut să identifice pe clerici. Imaginea lor despre un cleric era un bărbat îmbrăcat în costum clasic negru, bleumarin sau gri închis, cu cămașă albă și cravată stil conservator. Adesea au identificat clericul într-un bărbat îmbrăcat într-un costum cu trei piese, caracteristic omului de afaceri.

Această informație este semnificativă, referitor la așteptările oamenilor. Dacă oamenii se așteaptă de la un bărbat să fie îmbrăcat într-un anumit fel, atunci lor le place să-i acorde încrederea dacă este îmbrăcat în acel fel.

Cercetările au inclus și un număr de fotografii de bărbați identificați ca fiind clerici, purtând orice, de la haine clericale tradiționale la îmbrăcăminte de timp liber. Molloy a întrebat pe cei testați care sunt clericii cei mai simpatici, mai eficienți, mai bine pregătiți, etc. Apoi le-a cerut să spună pe care din ei i-ar alege ca să le fie pastor, și pe care n-ar dori să-i aibă de pastor. În amândouă testele, au fost aleși bărbații îmbrăcați în costume din 2 piese, stil clasic, conservator.

Cercetări anterioare au arătat că clericii care nu poartă haine conservatoare sunt mai puțin eficienți în lucrarea lor decât cei care poartă. Ar putea fi adevărat că felul în care se îmbracă un pastor influențează chiar sufletul său?

William Thouriby a scris recent. „În afară de profesii ca spectacole sau publicitate, directorii cei mai mari din cele mai conservatoare corporații poartă haine tradiționale care nu atrag atenția

Despre îmbrăcămintea pastorilor 159

la sine. O anumită siguranță și credibilitate sunt o parte din înfățișarea exterioară. De aceea, fii foarte atent cu orice articol vestimentar pentru care primești complimente – dacă nu vinzi haine! Tu vrei să arăți că mintea îți este la afaceri, și nu la haine!”

Totuși, trebuie să ne amintim că majoritatea clericilor prestează anumite servicii pentru toate categoriile de oameni. Evident că ei nu vor purta un costum pentru a ajuta la construcția de biserici sau când vor însoți un grup de tineri la plajă. Prima regulă a hainelor este bunul simț.

Următoarele cuvinte au fost scrise în 1871, cu mult înainte de cercetările lui Molloy: „Este important ca manierele pastorului să fie modeste și demne, menținându-se la înălțimea adevărului sfânt, pe care îl propovăduiește ca să poată fi făcută o impresie favorabilă asupra celor care sunt înclinați, în mod natural, spre religie. Atenția la îmbrăcăminte este un lucru principal...

„Materialul negru sau de culoare mai închisă este mai potrivit pentru un pastor la amvon și va face o impresie mai bună asupra auditoriului, decât ar face o combinație de două sau trei culori diferite în îmbrăcăminte... O îmbrăcăminte ordonată este o recomandare pentru adevărul divin în fața necredincioșilor... ea trebuie să fie o predică în sine...

„Un pastor care este neglijent în îmbrăcăminte lui îi rănește adesea pe cei cu bun gust și sensibilități fine... în cele din urmă pierderea sufletelor se va datora neorânduielii pastorului. Prima apariție a afectat auditoriul defavorabil, pentru că nu se putea face nicio legătură între înfățișarea pastorului și adevărurile pe care le prezenta. Îmbrăcăminte a fost împotriva lui și impresia lăsată era că grupul pe care îl reprezenta el, era un grup de neglijenți care nu se interesau de îmbrăcăminte lor și ascultătorii nu voiau să aibă de a face cu astfel de oameni...

„Cuvintele noastre, acțiunile noastre, comportamentul nostru, hainele noastre, totul ar trebui să predice. Nu numai prin cuvinte putem vorbi oamenilor, ci prin orice emană din ființa noastră poate fi o predică, în așa fel încât să transmitem o influență bună, iar adevărul rostit să fie dus în casele lor. Numai astfel credința noastră va fi pusă într-o lumină mai bună înaintea societății”. (E.G. White voi 2, p. 610 – 613.618).